

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Καραολή & Δημητρίου 80, 185 34 Πειραιάς,

 210-4142000

Πανεπιστήμιο

Πειραιώς

ΣΧΟΛΗ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

WWW.DES.UNIPI.GR

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ

Οδηγός Σπουδών 2021-2022

Το Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών είναι το νεότερο ακαδημαϊκό Τμήμα του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Το ακαδημαϊκό πρόγραμμα του Τμήματος, όπως έχει ανανεωθεί, προσφέρει δυνατότητα σπουδών στα ευρωπαϊκά θέματα, τις διεθνείς σχέσεις, τις στρατηγικές σπουδές, την παγκόσμια διακυβέρνηση, τη διεθνή πολιτική, τη διπλωματία, τη διευθέτηση διεθνών διενέξεων και μεσολάβηση, το διεθνές δίκαιο, το διεθνές εμπόριο, τη διεθνή και ευρωπαϊκή νομισματική πολιτική και θεσμούς, τη μελέτη των διεθνών χρηματαγορών, το ευρωπαϊκό δίκαιο, τις ευρωπαϊκές πολιτικές, τα μεγάλα παγκόσμια πολιτικά και οικονομικά προβλήματα, τη μελέτη περιοχών του κόσμου, τα εσωτερικά πολιτικά συστήματα και την εξωτερική πολιτική χωρών, τις αναπτυξιακές πτυχές της διεθνούς οικονομίας, τα διεθνή θέματα περιβάλλοντος, τη διεθνή οικονομική, τη διοίκηση διεθνών επιχειρήσεων και οργανισμών, τις νέες τεχνολογίες.

Το ακαδημαϊκό προφίλ του Τμήματος είναι εμφανώς διεπιστημονικό. Στηρίζεται δε ισόρροπα στις τρεις βασικές συνιστώσες του: ήτοι στις διεθνείς σχέσεις-διεθνή πολιτική, στη διεθνή οικονομική, στις ευρωπαϊκές σπουδές. Το Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών πέρα από το διεπιστημονικό χαρακτήρα των μαθημάτων προσφέρει τη δυνατότητα παρακολούθησης μαθημάτων παρεμφερών ακαδημαϊκών Τμημάτων του ίδιου Πανεπιστημίου. Ο φοιτητής θα έχει τη δυνατότητα στη διάρκεια των σπουδών του να διδαχθεί μαθήματα από όλες αυτές τις επιστημονικές προσεγγίσεις και να αποκτήσει το απαραίτητο επιστημονικό υπόβαθρο που θα του είναι χρήσιμο και αναγκαίο να διαγωνισθεί στην αγορά εργασίας.

Οι **δυνατότητες απασχόλησης** μετά την αποφοίτηση: Οι πτυχιούχοι του Τμήματος μπορούν να αναζητούν απασχόληση σε Διεθνείς Οργανισμούς, στην ελληνική διπλωματική υπηρεσία, σε άλλες Κρατικές Υπηρεσίες, σε ΔΕΚΟ, σε έντυπα και ηλεκτρονικά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και Δημόσιες Σχέσεις, σε Τομείς Διεθνών Σχέσεων παρα-

Περιεχόμενα

Όργανα του Τμήματος και Προσωπικό	6
Θέματα Σπουδών	7
Δομή Προγράμματος Σπουδών	16
Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών	19
Περιεχόμενο Μαθημάτων	25
Εργαστήρια	55
Πρακτική Άσκηση - Κανονισμός	55
Πρόγραμμα Erasmus	62
Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών	63
--Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές	64
-- Master in Energy : Strategy, Law & Economics	66
--Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Πολιτικές στην Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Έρευνα	70
-Διδακτορικό Πρόγραμμα Σπουδών	75

γωγικών φορέων, σε Ερευνητικά Κέντρα, σε Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, σε Διδασκαλία, σε διοίκηση διεθνών επιχειρήσεων, σε επιχειρήσεις και δημόσιους φορείς εισαγωγών - εξαγωγών, σε διαχείριση ευρωπαϊκών ερευνητικών και άλλων αναπτυξιακών προγραμμάτων, σε διεθνή γραφεία συμβούλων, σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε άλλες χώρες, σε επενδυτικούς και χρηματοοικονομικούς οργανισμούς και επιχειρήσεις, σε διεθνείς νομικές υπηρεσίες, σε θέσεις αναλυτών της διεθνούς πολιτικής, σε θέσεις πολιτικών αναλύσεων και σφυγμομετρήσεων, σε τομείς διεθνούς μάρκετινγκ.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος
Καθηγητής Αθανάσιος Πλατιάς

ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Όργανα του Τμήματος είναι η Συνέλευση του Τμήματος και ο Πρόεδρος του Τμήματος.

Πρόεδρος του Τμήματος: Καθηγητής Αθανάσιος Πλατιάς

Προσωπικό

Καθηγητές

Κότιος Άγγελος
Λιάκουρας Πέτρος
Μενδρινού Μαρία
Πλατιάς Αθανάσιος
Τζιαμπίρης Αριστοτέλης
Φαραντούρης Νικόλαος
Χατζηεμμανουήλ Χρήστος
Χειλά Ειρήνη
Μπότσιου Κωνσταντίνα

Αναπληρωτές Καθηγητές

Ασδεράκη Φωτεινή
Γκούσιος Χαράλαμπος
Παραβάντης Ιωάννης
Σημίτη Μαριλένα
Ρουκανάς Σπυρίδων
Δαγούμας Αθανάσιος

Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό (Ε.Τ.Ε.Π.)

Παπαδοπούλου Χριστιάνα
Βούδρη Μαρία

Επίκουροι Καθηγητές

Ευαγόρου Ευαγόρας
Κωνσταντόπουλος Ιωάννης
Λιαρόπουλος Ανδρέας
Παπαγιαννόπουλος Ηλίας
Ραπτόπουλος Νικόλαος
Σαμαράς Αθανάσιος
Τσιριγώτης Διονύσιος
Γαλανός Γεώργιος
Οικονόμου Αικατερίνα

Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό - ΕΕΠ

Μαμάκου Ειρήνη
Νίκου Χρήστος

Ειδικό Διδακτικό Προσωπικό – Ε.ΔΙ.Π

Τσαγκάρης Μιχαήλ – Ε.ΔΙ.Π της Σχολής Οικονομικών,
Επιχειρηματικών και Διεθνών Σπουδών, με ανάθεση
μαθημάτων Κοινωνιολογίας

Διοικητικό προσωπικό

Μανιάτη Κωνσταντίνα (Γραμματέας Τμήματος)
Διαμαντοπούλου Ιωάννα

ΘΕΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ – ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Εισαγωγή φοιτητών

1. Η **εγγραφή** των πρωτοετών φοιτητών στο Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών γίνεται μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής του ΥΠ.Π.Ε.Θ. και αποστολή των ονομάτων των επιτυχόντων από το Υπουργείο στο Τμήμα. Η εγγραφή των ειδικών κατηγοριών εισακτέων γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Εκτός των ανωτέρω περιπτώσεων εισαγωγής, στο Τμήμα εγγράφονται φοιτητές με τη διαδικασία των **μετεγγραφών** και των **κατατακτηρίων** εξετάσεων, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Ενημέρωση των ενδιαφερομένων γίνεται με ανάρτηση σχετικών ανακοινώσεων στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Εγγραφή - Δηλώσεις

1. Ο φοιτητής **εγγράφεται** στην αρχή κάθε εξαμήνου σε ημερομηνίες που ορίζονται από την Κοσμητεία και δηλώνει τα μαθήματα που επιλέγει.
2. Οι φοιτητές υποβάλλουν στη Γραμματεία του Τμήματος ηλεκτρονική δήλωση με τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών που επιθυμούν να παρακολουθήσουν κατά το συγκεκριμένο εξάμηνο (δήλωση μαθημάτων), στην αρχή κάθε εξαμήνου και μέσα σε προθεσμία που ορίζεται στο Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο. Η **δήλωση μαθημάτων** ισχύει με τους περιορισμούς που ισχύουν για τα προαπαιτούμενα και για τα εξαρτώμενα μαθήματα. Οι φοιτητές που δεν έχουν υποβάλει ηλεκτρονική δήλωση μαθημάτων δεν γίνονται δεκτοί στις εξετάσεις. Σε περίπτωση που ο φοιτητής προσέλθει και εξετασθεί, τότε ο βαθμός δεν υπολογίζεται.
3. Ο αριθμός των μαθημάτων που επιλέγουν οι φοιτητές ορίζεται στο πρόγραμμα σπουδών.
4. Σε περίπτωση που ένα μάθημα επιλογής δε διδαχθεί λόγω μικρού αριθμού φοιτητών που το επέλεξαν, σύμφωνα με την απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, δίνεται στους προαναφερθέντες φοιτητές η δυνατότητα υποβολής νέας δήλωσης εγγραφής σε άλλο μάθημα επιλογής, έστω και εκτός της καθορισμένης προθεσμίας. Δεν υπάρχει ανώτατο όριο φοιτητών στα μαθήματα επιλογής.
5. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος ορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις αντικατάσταση κάποιου μαθήματος επιλογής με μη προβιβάσιμο βαθμό με άλλο μάθημα επιλογής.

Διάρκεια φοίτησης - Μερική φοίτηση – Διακοπή φοίτησης

1. Η διάρκεια του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών είναι οκτώ (8) εξάμηνα καταναμεμένα σε τέσσερα (4) ακαδημαϊκά έτη.
2. Ενεργοί φοιτητές νοούνται οι φοιτητές των οποίων η διάρκεια φοίτησης δεν έχει υπερβεί τη διάρκεια των εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του τίτλου σπουδών σύμφωνα με το ενδεικτικό Πρόγραμμα σπουδών, προσαυξανόμενη κατά τέσσερα εξάμηνα, δηλαδή δώδεκα (12) εξάμηνα ή έξι (6) έτη.
3. Οι φοιτητές που αποδεδειγμένα εργάζονται τουλάχιστον 20 ώρες την εβδομάδα δύνανται να εγγράφονται ως φοιτητές μερικής φοίτησης, ύστερα από αίτησή τους που εγκρίνεται από την Κοσμητεία της Σχολής. Για τους ενεργούς φοιτητές μερικής φοίτησης η διάρκεια φοίτησης είναι διπλάσια του ενδεικτικού προγράμματος σπουδών.
4. Οι φοιτητές μπορούν, ύστερα από αίτησή τους προς την Κοσμητεία της Σχολής τους, να διακόψουν τη φοίτησή τους. Η φοιτητική ιδιότητα διακόπτεται προσωρινά κατά το χρόνο διακοπής της φοίτησης, εκτός αν η διακοπή οφείλεται σε αποδεδειγμένους λόγους υγείας ή σε λόγους ανωτέρας βίας. Η αίτηση κατατίθεται πριν την έναρξη του εξαμήνου για το οποίο ζητείται έναρξη της διακοπής. Όταν ο φοιτητής βρίσκεται εντός των τεσσάρων ετών του προγράμματος σπουδών, ο φοιτητής δύναται να ζητήσει διακοπή φοίτησης, για ζυγό αριθμό εξαμήνων, λόγω της αλληλουχίας των μαθημάτων (μετά την πάροδο των τεσσάρων χρόνων του προγράμματος σπουδών ο φοιτητής δύναται να ζητήσει διακοπή φοίτησης για μονό ή ζυγό αριθμό εξαμήνων) και όχι περισσότερα από τον ελάχιστο αριθμό εξαμήνων

που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου, εκτός αν η διακοπή οφείλεται σε αποδεδειγμένους λόγους υγείας ή σε λόγους ανωτέρας βίας.

Οργάνωση Διδασκαλίας – Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο

1. Οι προπτυχιακές σπουδές διεξάγονται με βάση το σύστημα των εξαμηνιαίων μαθημάτων και σύμφωνα με το πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών που καταρτίζει η Συνέλευση του Τμήματος και αποτυπώνεται στον οικείο Οδηγό Σπουδών. Το εκπαιδευτικό/διδακτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα, χειμερινό και εαρινό. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) πλήρεις εβδομάδες διδασκαλίας. Ο αριθμός των εβδομάδων για τη διενέργεια των εξετάσεων, ορίζεται με απόφαση του Πρυτανικού Συμβουλίου και περιλαμβάνεται στο Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο.
2. Παράταση της διάρκειας ενός εξαμήνου επιτρέπεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις προκειμένου να συμπληρωθεί ο απαιτούμενος ελάχιστος αριθμός εβδομάδων διδασκαλίας, ωστόσο δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δύο (2) εβδομάδες και γίνεται με απόφαση του Πρύτανη, ύστερα από πρόταση της Κοσμητείας της Σχολής. Αν για οποιονδήποτε λόγο ο αριθμός των εβδομάδων διδασκαλίας, που πραγματοποιήθηκαν σε ένα μάθημα, είναι μικρότερος από τις δεκατρείς (13), το μάθημα θεωρείται ότι δεν διδάχθηκε και δεν εξετάζεται, τυχόν δε εξέταση του είναι άκυρη και ο βαθμός δεν υπολογίζεται για την απονομή του τίτλου σπουδών.
3. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και λήγει την 31η Αυγούστου του επόμενου έτους. Τα μαθήματα διακόπτονται: α) από παραμονή των Χριστουγέννων μέχρι και την ημέρα των Θεοφανίων και β) από την Μεγάλη Δευτέρα έως και την Κυριακή του Θωμά.
4. Το Πανεπιστήμιο αργεί κατά τις ακόλουθες ημερομηνίες και ημέρες αργιών: α) Εθνική Εορτή της 28ης Οκτωβρίου, β) Επέτειο του Πολυτεχνείου (17 Νοεμβρίου), γ) του Αγίου Σπυρίδωνα, Πολιούχου του Πειραιά (12 Δεκεμβρίου), δ) Εορτή των Τριών Ιεραρχών (30 Ιανουαρίου), ε) Εθνική Εορτή της 25ης Μαρτίου, στ) την ημέρα της Καθαράς Δευτέρας, ζ) 1η Μαΐου και η) την ημέρα του Αγίου Πνεύματος.
5. Διακοπή του εκπαιδευτικού έργου αλλά και της εν γένει λειτουργίας του Ιδρύματος πέρα από τα προβλεπόμενα στο νόμο, είναι δυνατή με απόφαση της Συγκλήτου και μόνο για εξαιρετικές περιπτώσεις. Σε έκτακτες περιπτώσεις ακραίων φαινομένων δύναται η διακοπή του εκπαιδευτικού έργου αλλά και της εν γένει λειτουργίας του ιδρύματος με απόφαση του Πρύτανη.

Ωρολόγιο πρόγραμμα διδασκαλίας - εξετάσεων

1. Η διδασκαλία των μαθημάτων του προγράμματος προπτυχιακών σπουδών γίνεται σύμφωνα με το ωρολόγιο πρόγραμμα που καταρτίζεται από τη Διεύθυνση Σπουδών σε συνεννόηση με τον Πρόεδρο του Τμήματος και εγκρίνεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος και τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων. Το ωρολόγιο πρόγραμμα ισχύει για ένα διδακτικό εξάμηνο και καταρτίζεται (συντάσσεται ή αναθεωρείται) τουλάχιστον δέκα πέντε (15) ημέρες πριν από την έναρξη των μαθημάτων. Αφού οριστικοποιηθεί, γνωστοποιείται από τη Διεύθυνση Σπουδών στη Γραμματεία του Τμήματος. Με επιμέλεια της Γραμματείας του Τμήματος γνωστοποιείται στους διδάσκοντες και στους φοιτητές τουλάχιστον δέκα πέντε (15) ημέρες πριν από την έναρξη των μαθημάτων.
2. Το ωρολόγιο πρόγραμμα περιλαμβάνει τα μαθήματα, τις αίθουσες διδασκαλίας και την εβδομαδιαία κατανομή των ωρών διδασκαλίας των μαθημάτων μέσα στις εργάσιμες ημέρες της εβδομάδος.
3. Η παρακολούθηση των μαθημάτων (παραδόσεων, φροντιστηρίων, εργαστηρίων, σπουδαστηρίων, σεμιναρίων κλπ.) από τους φοιτητές είναι κατά κανόνα προαιρετική.
4. Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος ή στο e-class, με ευθύνη του διδάσκοντος.
5. Στο ωρολόγιο πρόγραμμα διδασκαλίας των μαθημάτων του Προγράμματος Σπουδών αποκλείονται οι συμπτώσεις ωρών διδασκαλίας για τα υποχρεωτικά μαθήματα του ίδιου εξαμήνου και στο ωρολόγιο πρόγραμμα εξετάσεων αποκλείονται οι συμπτώσεις ωρών εξέτασης μόνο για τα μαθήματα του ίδιου εξαμήνου.

6. Το Τμήμα μεριμνά για την διευκόλυνση της προσέλευσης φοιτητών και διδασκόντων με ειδικές ανάγκες.

Άρθρο 6

Εξετάσεις – Κανονισμός Διεξαγωγής Εξετάσεων

1. Οι εξετάσεις διενεργούνται αποκλειστικά μετά το πέρας του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου για τα μαθήματα που διδάχθηκαν στα εξάμηνα αυτά, αντίστοιχα. Ο φοιτητής δικαιούται να εξεταστεί στα μαθήματα και των δύο εξαμήνων σε επαναληπτική εξέταση που διενεργείται το μήνα Σεπτέμβριο, πριν από την έναρξη του νέου χειμερινού εξαμήνου. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη διενέργεια των εξετάσεων είναι η συμπλήρωση δεκατριών (13) εβδομάδων διδασκαλίας.
2. Οι φοιτητές που περάτωσαν την κανονική φοίτηση, η οποία ισούται με τον ελάχιστο αριθμό των αναγκαίων για την απονομή του τίτλου σπουδών εξαμήνων, σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών, έχουν τη δυνατότητα να εξεταστούν στην εξεταστική περίοδο του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου κάθε ακαδημαϊκού έτους σε όλα τα μαθήματα που οφείλουν, ανεξάρτητα εάν αυτά διδάσκονται σε χειμερινό ή εαρινό εξάμηνο, έπειτα από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.
3. Το ωρολόγιο πρόγραμμα των εξετάσεων των μαθημάτων του προγράμματος προπτυχιακών σπουδών καταρτίζεται από τη Διεύθυνση Σπουδών, με κοινή χρήση των διαθέσιμων χώρων, σε συνεννόηση με τον Πρόεδρο του Τμήματος και εγκρίνεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος και τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων.
4. Κάθε εξεταστική περίοδος διαρκεί 4-5 εβδομάδες. Η έναρξη και λήξη των εξεταστικών περιόδων περιλαμβάνονται στο Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο.
5. Ειδική μέριμνα λαμβάνεται για την προφορική εξέταση φοιτητών με αποδεδειγμένη, πριν από την εισαγωγή τους στο ίδρυμα, δυσλεξία μετά από αίτησή τους, συνοδευόμενη από τα σχετικά δικαιολογητικά, στη Γραμματεία του Τμήματος.
6. Αν ο φοιτητής αποτύχει περισσότερες από τρεις φορές σε ένα μάθημα, με απόφαση του κοσμήτορα εξετάζεται, ύστερα από αίτησή του, από τριμελή Επιτροπή καθηγητών της Σχολής, οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο ή και καθηγητές άλλων Σχολών, αν δεν υπάρχουν τέτοιοι καθηγητές στην οικεία Σχολή και ορίζονται από τον Κοσμήτορα. Από την επιτροπή εξαιρείται ο διδάσκων του μαθήματος. Σε περίπτωση αποτυχίας, ο φοιτητής συνεχίζει τη φοίτησή του και επανεξετάζεται στο συγκεκριμένο μάθημα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.
7. Η εξεταστέα ύλη του μαθήματος περιλαμβάνει την ύλη που έχει ανακοινωθεί στους φοιτητές από την αρχή και κατά την διάρκεια του εξαμήνου σε συνδυασμό και με τις πιθανές διευκρινίσεις ή τροποποιήσεις που επιφέρει ο διδάσκων.
8. Οι εξετάσεις διενεργούνται γραπτώς ή προφορικώς, κατά την κρίση του διδάσκοντος. Όταν οι εξετάσεις διεξάγονται προφορικώς, η ακριβής χρονική κατανομή της διεξαγωγής τους μέσα στα χρονικά πλαίσια που καθορίζει το πρόγραμμα εξετάσεων είναι αρμοδιότητα του διδάσκοντος.
9. Η συνήθης διάρκεια των εξετάσεων είναι δίωρη. Η διάρκεια των εξετάσεων μπορεί να ορισθεί από τον εξεταστή και σε λιγότερο χρόνο όχι πάντως μικρότερο της μιας ώρας, αυτό δε, θα πρέπει να έχει ανακοινωθεί με το πρόγραμμα εξετάσεων. Οι εξετάσεις περατώνονται στο τέλος τριών ωρών κατά το μέγιστο.

Κανόνες διεξαγωγής εξετάσεων:

1. Ο κάθε εξεταστής μπορεί να ετοιμάζει για κάθε εξέταση δύο τουλάχιστον σειρές θεμάτων οι οποίες διανέμονται εναλλάξ στους εξεταζόμενους φοιτητές.
2. Ο επιτηρητής δύναται, πριν από τη διανομή των θεμάτων, να αλλάζει θέσεις στους εξεταζόμενους. Αλλαγή θέσεως στον εξεταζόμενο επιτρέπεται επίσης όταν ο επιτηρητής θεωρήσει αυτό σκόπιμο. Σε μεγάλο αριθμό εξεταζόμενων υπάρχουν πάντοτε δύο ή και περισσότεροι επιτηρητές.
3. Ο επιτηρητής ή ο εξεταστής ελέγχει τις ταυτότητες και υπογράφει τις κόλλες των εξεταζόμενων κατά τη διάρκεια της εξέτασης. Ο έλεγχος ταυτοτήτων είναι υποχρεωτικός και για αυτό οι φοιτητές πρέπει να φέρουν την φοιτητική τους ταυτότητα ή άλλο πιστοποιητικό από το οποίο να προκύπτει

- η ταυτοπροσωπία. Φοιτητής που δεν φέρει ταυτότητα δεν επιτρέπεται να εξεταστεί ή, αν παραδώσει γραπτό, αυτό δεν λαμβάνεται υπόψη.
4. Επιπλέον, ο φοιτητής πρέπει να έχει μαζί του στυλό, σθηστικό υλικό και calculator, εφόσον απαιτείται και το επιτρέπει ο εξεταστής, του οποίου απαγορεύεται ο δανεισμός. Απαγορεύονται τα κινητά τηλέφωνα, η χρήση τους και τα παρελκόμενά τους, στην αίθουσα των εξετάσεων. Απαγορεύεται επίσης οι εξεταζόμενοι να φέρουν γυαλιά ηλίου και καπέλα. Η ανάγκη να φέρουν τέτοια αποδεικνύεται μόνο με βεβαίωση κρατικού Νοσοκομείου. Αν οι φοιτητές φέρουν τέτοια αντικείμενα ή βιβλία ή σημειώσεις τα αφήνουν με τακτική σειρά στην έδρα και τα παραλαμβάνουν όταν αποχωρούν. Το Πανεπιστήμιο δε φέρει ευθύνη για την απώλειά τους.
  5. Η συμπλήρωση του ονόματος και των λοιπών στοιχείων γίνεται με την παραλαβή της κόλλας έστω και αν ο φοιτητής προτίθεται να την παραδώσει λευκή.
  6. Βεβαίωση ότι ο φοιτητής προσήλθε στις εξετάσεις δίνεται εφόσον ο επιτηρητής διαπιστώσει με βεβαιότητα την ταυτότητα του εξετασθέντος.
  7. Αν ο φοιτητής ζητήσει να απουσιάσει από την αίθουσα εξέτασης, ο επιτηρητής αναγράφει στην κόλλα την ώρα εξόδου του εξεταζόμενου και την ώρα επανεισόδου του. Τα θέματα των εξετάσεων δίνονται στους φοιτητές και παραλαμβάνονται μαζί με τα γραπτά.
  8. Η εποπτεία ή επιτήρηση των εξετάσεων διενεργείται από μέλη Δ.Ε.Π., από προσωπικό που προσλαμβάνεται σύμφωνα με το Π.Δ. 407/1980, από Επιστημονικούς ή Εργαστηριακούς Συνεργάτες, από μέλη ΕΔΠ, Ε.Ε.Δ.Ι.Π., Ε.Τ.Ε.Π., από μεταπτυχιακούς και διδακτορικούς φοιτητές, και μεταδιδακτορικούς συνεργάτες.
  9. Οι επόπτες οφείλουν να αποβάλουν από την αίθουσα τον φοιτητή που παραβιάζει τις παραπάνω απαγορεύσεις. Το γραπτό του φοιτητή που αποβάλλεται, μηδενίζεται. Ο επιτηρητής φροντίζει για την ομαλή διεξαγωγή των εξετάσεων, λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα και αναφέρει άμεσα στον υπεύθυνο του μαθήματος τυχόν άρνηση συμμόρφωσης φοιτητή προς τις οδηγίες. Σε περίπτωση άρνησης του φοιτητή να συμμορφωθεί, ο υπεύθυνος του μαθήματος μηδενίζει το γραπτό του. Ο υπεύθυνος του μαθήματος έχει την ευθύνη για την ομαλή και σύμφωνα με τη νομοθεσία και τον κανονισμό, διεξαγωγή της εξεταστικής διαδικασίας.
  10. Οι επιτηρητές είναι υπεύθυνοι για την αποτροπή αντιγραφής από τους εξεταζόμενους και λογοδοτούν στη διοίκηση του Τμήματος.
  11. Τα θέματα ανακοινώνονται από τον υπεύθυνο για τη διενέργεια των εξετάσεων μέλος Δ.Ε.Π. και σε έκτακτες περιπτώσεις από εκπρόσωπο ή αντικαταστάτη αυτού, το οποίο είναι και το μόνο υπεύθυνο να δίνει δημοσίως διευκρινίσεις σε τυχόν προβλήματα ή απορίες. Οι εξετάσεις διενεργούνται χωρίς τη βοήθεια βιβλίων ή σημειώσεων, εκτός αν το επιτρέπει ρητώς ο διδάσκων, λόγω του είδους των θεμάτων, έπειτα από σχετική έγγραφη ανακοίνωσή του σε εύλογο χρονικό διάστημα πριν από τη διεξαγωγή των εξετάσεων.
  12. Αν προκύψουν άλλα προβλήματα που δεν αναφέρονται στον παρόντα Κανονισμό, ούτε προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία (π.χ. διακοπές ρεύματος, αιφνίδια ασθένεια εξεταζόμενου κλπ) αποφασίζει ο υπεύθυνος εξετάσεων του μαθήματος.

Βαθμολογία

1. Η βαθμολογία σε κάθε μάθημα καθορίζεται από τον διδάσκοντα, ο οποίος μπορεί να οργανώσει κατά την κρίση του γραπτές ή και προφορικές εξετάσεις ή και να στηριχθεί σε εργασίες ή εργαστηριακές ασκήσεις.
2. Η βαθμολογία του φοιτητή διαμορφώνεται με βάση την επίδοσή του στις εξετάσεις. Είναι δυνατόν να λαμβάνονται υπόψη και επιδόσεις σε ενδιάμεσες εξετάσεις προόδου, σε εργασίες ή ασκήσεις.
3. Η επίδοση στα μαθήματα αξιολογείται με βαθμούς που δίνονται κατά τη διαδικασία ελέγχου των γνώσεων. Κάθε μάθημα, εκπαιδευτική δραστηριότητα ή διπλωματική εργασία βαθμολογείται αυτοτελώς σε ακέραιες μονάδες. Η βαθμολογική κλίμακα στη συνολική επίδοση του φοιτητή ορίζεται από το μηδέν έως το δέκα. Προβιβάσιμοι βαθμοί είναι το πέντε (5) και οι μεγαλύτεροι του.

4. Τα αποτελέσματα των εξετάσεων καταχωρούνται από τον διδάσκοντα στην ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα το αργότερο σε τριάντα (30) ημέρες από την ημερομηνία διεξαγωγής της εξέτασης του μαθήματος. Τα αποτελέσματα των εξετάσεων αναρτώνται στο Διαδικτυακό Πληροφοριακό Σύστημα των Γραμματειών. Υπεύθυνος για την τήρηση των παραπάνω είναι ο/η Γραμματέας του Τμήματος.
5. Ο φοιτητής μπορεί να επανεξετασθεί σε μαθήματα, για τα οποία δεν έλαβε προβιβάσιμο βαθμό, στην περίοδο του Σεπτεμβρίου ή σε επόμενη εξεταστική περίοδο. Αν πρόκειται για μαθήματα επιλογής, έχει δικαίωμα να τα αντικαταστήσει με άλλα μαθήματα επιλογής, εφόσον δηλωθεί η παρακολούθησή τους. Επανεξέταση στην ίδια εξεταστική περίοδο αποκλείεται.
6. Ο φοιτητής έχει δικαίωμα να ζητήσει από τον ίδιο τον διδάσκοντα επίδειξη του γραπτού του και αιτιολόγηση της βαθμολόγησής του, εντός δύο μηνών από την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων. Διόρθωση βαθμού μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων από την Γραμματεία με ενυπόγραφο υπηρεσιακό σημείωμα του διδάσκοντος, επιτρέπεται μόνον, λόγω δικαιολογημένης παραδρομής ή αθροιστικού σφάλματος.
7. Ο φοιτητής που έλαβε προβιβάσιμο βαθμό σε ορισμένο μάθημα δε δικαιούται να ζητήσει την εκ νέου συμμετοχή του στις εξετάσεις του εν λόγω μαθήματος με σκοπό να προσπαθήσει να επιτύχει υψηλότερη βαθμολογία (αναβαθμολόγηση). Οι φοιτητές μπορούν να ζητήσουν αναβαθμολόγηση έως 6 μαθημάτων, σύμφωνα με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, **μόνο** κατά το 7^ο και 8^ο εξάμηνο των σπουδών τους, με αίτησή τους στην Γραμματεία του Τμήματος, 15 ημέρες πριν την έναρξη της εξεταστικής περιόδου. Εξετάζονται δε στις αντίστοιχες εξεταστικές περιόδους και το Σεπτέμβριο, από κοινού, μετά των λοιπών εξεταζόμενων φοιτητών.
8. Ο βαθμός που επιτυγχάνεται μετά την αναβαθμολόγηση, εφόσον είναι προβιβάσιμος, είναι οριστικός και σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται δεύτερο αίτημα αναβαθμολόγησης. Κατά την διαδικασία της αναβαθμολόγησης, το μάθημα βαθμολογείται ως εάν εξεταζόταν για πρώτη φορά, χωρίς να λαμβάνεται καθόλου υπόψη ο βαθμός της πρώτης εξέτασης. Με την αίτηση αναβαθμολόγησης ο φοιτητής παραιτείται οριστικώς από τον βαθμό της πρώτης εξέτασης. Αν ο φοιτητής δεν επιτύχει στην εξέταση του μαθήματος, του οποίου ζητεί αναβαθμολόγηση, τότε θεωρείται αποτυχών. Έχει μεν το δικαίωμα να συμμετάσχει και πάλι στις εξετάσεις μέχρι να επιτύχει, σε καμία όμως περίπτωση δεν αναβιώνει το ως άνω οριστικώς αποσβεσθέν δικαίωμά του για αναβαθμολόγηση.
9. Σε περίπτωση αντιγραφής, λογοκλοπής ή άλλου τρόπου φαλκίδευσης του αποτελέσματος των εξετάσεων, δεν ανακοινώνεται βαθμολογία και, ανεξαρτήτως της τυχόν επιβολής πειθαρχικών ποινών, ο φοιτητής παραπέμπεται σε επαναληπτική εξέταση μετά την παρέλευση δύο εξεταστικών περιόδων.
10. Τα γραπτά φυλάσσονται υποχρεωτικά και με επιμέλεια του διδάσκοντος για δώδεκα (12) μήνες. Μετά την πάροδο του χρόνου αυτού τα γραπτά παύουν να έχουν ισχύ και καταστρέφονται, εκτός αν εκκρεμεί σχετική ποινική, πειθαρχική ή οποιαδήποτε άλλη διοικητική διαδικασία. Η καταστροφή τους είναι καλύτερα να γίνεται σε συσκευές καταστροφής εγγράφων του Ιδρύματος και τα προϊόντα της καταστροφής να ανακυκλώνονται.

Συγγράμματα

1. Όλοι οι προπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος δικαιούνται να επιλέγουν και να προμηθεύονται δωρεάν αριθμό διδακτικών συγγραμμάτων ίσο με τον συνολικό αριθμό των υποχρεωτικών και επιλεγόμενων μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου και σε κάθε περίπτωση ένα (1) σύγγραμμα ανά μάθημα.
2. Διδακτικό σύγγραμμα θεωρείται κάθε έντυπο ή ηλεκτρονικό βιβλίο, περιλαμβανομένων των ηλεκτρονικών βιβλίων ελεύθερης πρόσβασης, καθώς και οι έντυπες ή ηλεκτρονικές ακαδημαϊκές σημειώσεις, ύστερα από την κατ' έτος έγκρισή τους από τη Συνέλευση του Τμήματος. Το διδακτικό σύγγραμμα ανταποκρίνεται κατά τρόπο ολοκληρωμένο στο γνωστικό αντικείμενο ενός μαθήματος και καλύπτει ολόκληρο ή το μεγαλύτερο μέρος της ύλης και του περιεχομένου του, όπως αυτά καθορίζονται στον κανονισμό προπτυχιακών σπουδών, σύμφωνα με το εγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών.
3. Ο κατάλογος των διδακτικών συγγραμμάτων περιλαμβάνει τουλάχιστον ένα προτεινόμενο διδακτικό σύγγραμμα ανά υποχρεωτικό ή επιλεγόμενο μάθημα, το οποίο προέρχεται από τα δηλωθέντα συγ-

γράμματα στο Κεντρικό Πληροφοριακό Σύστημα ΕΥΔΟΞΟΣ. Ο συγκεκριμένος κατάλογος συντάσσεται ετησίως ύστερα από εισηγήσεις των οικείων διδασκόντων ή υπευθύνων για καθένα από αυτά, καθώς και των λοιπών καθηγητών που κατέχουν θέση του ιδίου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του μαθήματος.

Βιβλιοθήκη

Στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς (ΠΠ) λειτουργεί ενιαία Κεντρική Βιβλιοθήκη, σε επίπεδο διεύθυνσης ως αυτοτελής και αποκεντρωμένη μονάδα, με τίτλο «Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης» (ΒΙ.ΚΕ.Π.). Προκειμένου να γίνουν μέλη της ΒΙ.ΚΕ.Π, οι προπτυχιακοί φοιτητές χρειάζεται να εγγραφούν στη Βιβλιοθήκη, σύμφωνα με τις εκάστοτε διαδικασίες και να δηλώσουν ότι αποδέχονται τον κανονισμό λειτουργίας και την νομοθεσία που ισχύει κάθε φορά για την τήρηση των προσωπικών στοιχείων του μέλους. Η εγγραφή καταχωρίζεται στο αυτοματοποιημένο σύστημα της ΒΙ.ΚΕ.Π. και εκδίδεται η κάρτα-μέλους που φέρει μοναδικό αριθμό (barcode). Η λύση της ιδιότητας του μέλους στη ΒΙ.ΚΕ.Π. τελείται με την αποφοίτηση. Οι χρήστες υποχρεούνται να επιστρέψουν υλικό ή εξοπλισμό που έχουν δανειστεί. Η ΒΙ.ΚΕ.Π. λειτουργεί καθημερινά από Δευτέρα έως και Παρασκευή κατά τις ώρες 08.00-20.00 την επίσημη εκπαιδευτική περίοδο. Τον υπόλοιπο χρόνο το ωράριο λειτουργίας καθορίζεται από τις εποπτικές αρχές της Βιβλιοθήκης. (Πληροφορίες για τους όρους δανεισμού θα βρείτε στην ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου).

Δικαιώματα και υποχρεώσεις φοιτητών

1. Οι φοιτητές διεκπεραιώνουν τις εκπαιδευτικές και εξεταστικές υποχρεώσεις τους, σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος. Συνεργάζονται με το διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό για τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές τους ανάγκες, σε ημέρες και ώρες που ανακοινώνονται εντύπως ή ηλεκτρονικά από τους διδάσκοντες στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου. Μπορούν επίσης να απευθύνονται στον Κοσμήτορα και τον Πρόεδρο του Τμήματος για ζητήματα της αρμοδιότητάς τους.
2. Δικαιούνται επίσης να υποβάλλουν αιτήσεις στη Γραμματεία του Τμήματος. Η απάντηση στις αιτήσεις αυτές δίνεται σε εύλογο χρόνο, γραπτώς ή προφορικώς, από τους αρμοδίους υπαλλήλους του Πανεπιστημίου. Η Γραμματεία οφείλει να δέχεται τους φοιτητές σε συγκεκριμένες ημέρες και ώρες κοινού τουλάχιστον 3 φορές την εβδομάδα, προκειμένου να παρέχει τις αναγκαίες πληροφορίες, να δέχεται αιτήσεις κ.λπ., σύμφωνα με την κείμενη πανεπιστημιακή νομοθεσία και τις αποφάσεις των συλλογικών οργάνων του Τμήματος και του Πανεπιστημίου. Αιτήσεις μπορούν να υποβάλλονται και ηλεκτρονικά.
3. Οι φοιτητές συμμετέχουν, δια των νομίμως ορισμένων εκπροσώπων τους, ενεργώς στις διοικητικές δραστηριότητες των συλλογικών οργάνων του Τμήματος, συμβάλλοντας στην οργάνωση και λειτουργία των διοικητικών και εκπαιδευτικών διαδικασιών του τελευταίου, καθώς επίσης της οικείας Σχολής και του Πανεπιστημίου γενικότερα. Η διάθεση ελεύθερων αιθουσών για φοιτητικές εκδηλώσεις γίνεται από τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και σε περίπτωση που δεν υπάρχει διαθέσιμη ελεύθερη αίθουσα, διατίθεται αίθουσα σε συνεννόηση και με έγκαιρη ειδοποίηση του διδάσκοντος στη συγκεκριμένη αίθουσα. Οι αίθουσες που διατίθενται πρέπει να παραδίδονται μετά τη χρησιμοποίησή τους, έτσι ώστε να μπορούν να συνεχιστούν απρόσκοπτα οι άλλες λειτουργίες του Τμήματος ή του Ιδρύματος.
4. Οι φοιτητές επιδεικνύουν τη φοιτητική ταυτότητα, όποτε προσέρχονται στη Γραμματεία ή στις εξετάσεις. Πριν από την ορκωμοσία τους παραδίδουν στη Γραμματεία του Τμήματος τη φοιτητική ταυτότητα. Κατά την ανακήρυξη τους γίνεται έλεγχος για τη διακοπή της σίτισης ή/ και στέγασης και της επιστροφής βιβλίων που έχουν δανειστεί.
5. Οι φοιτητές δικαιούνται να χρησιμοποιήσουν τις εργαστηριακές εγκαταστάσεις, τις βιβλιοθήκες, τα αναγνωστήρια και τον λοιπό εξοπλισμό του Πανεπιστημίου σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις.

Βραβεία – Υποτροφίες – Ανταποδοτικές Υποτροφίες

1. Βραβεία – Υποτροφίες

Το Τμήμα με απόφαση της συνέλευσης δύναται να απονέμει διακρίσεις και βραβεία σε φοιτητές, εφόσον υπάρχει σχετική χρηματοδότηση.

Το Πανεπιστήμιο δύναται, εφόσον υπάρχει σχετική επιχορήγηση, να χορηγεί στους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές του βραβεία και υποτροφίες σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τις αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων.

2. Ανταποδοτικές υποτροφίες

Το Πανεπιστήμιο δύναται εφόσον υπάρχει σχετική επιχορήγηση να παρέχει στους φοιτητές πρώτου και δεύτερου κύκλου σπουδών ανταποδοτικές υποτροφίες με υποχρέωση, εκ μέρους των φοιτητών, να προσφέρουν εργασία με μερική απασχόληση, μέχρι σαράντα (40) ώρες μηνιαίως σε υπηρεσίες του ιδρύματος για εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες. [\[Κανονισμός Υποτροφιών Πανεπιστημίου Πειραιώς\]](#)

Ακαδημαϊκή Ταυτότητα – Δελτίο Ειδικού Εισιτηρίου

Οι φοιτητές μπορούν να αιτηθούν ηλεκτρονικά **Ακαδημαϊκή Ταυτότητα**, σε ειδικά διαμορφωμένο πληροφοριακό σύστημα, καθ'όλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους. Αιτήσεις για Ακαδημαϊκή Ταυτότητα δικαιούνται να υποβάλλουν όλοι οι φοιτητές. *Ωστόσο, ισχύ και Δελτίου Ειδικού Εισιτηρίου για τις μετακινήσεις τους, ώστε να δικαιούνται τις προβλεπόμενες από την ισχύουσα νομοθεσία εκπτώσεις, θα έχουν μόνο οι Ακαδημαϊκές Ταυτότητες των φοιτητών:*

- α) πλήρους φοίτησης του πρώτου κύκλου σπουδών που δεν είναι ήδη κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ για όσα έτη απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών προσαυξημένα κατά δύο (2) έτη.
- β) μερικής φοίτησης του πρώτου κύκλου σπουδών που δεν είναι ήδη κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ για διπλάσια έτη από όσα απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών.
- γ) κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τρίτων κρατών, οι οποίοι σπουδάζουν σε ημεδαπό ΑΕΙ στα πλαίσια του προγράμματος κινητικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Erasmus» για όσο χρόνο διαρκεί η φοίτησή τους στο ημεδαπό ΑΕΙ.

Η για οποιοδήποτε λόγο διακοπή της φοιτητικής ιδιότητας (διακοπή, διαγραφή) συνεπάγεται αυτόματα παύση του δικαιώματος κατοχής της Ακαδημαϊκής Ταυτότητας, η οποία στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να επιστρέφεται στη Γραμματεία του Τμήματος.

Θέματα Φοιτητικής Μέριμνας

1. Το Πανεπιστήμιο μεριμνά για την ύπαρξη προϋποθέσεων, οι οποίες θα επιτρέψουν στους φοιτητές να ανταποκριθούν στις πανεπιστημιακές τους υποχρεώσεις, διαμορφώνοντας τους απαραίτητους όρους σπουδών και διαβίωσης. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον επιδεικνύεται για τους φοιτητές με ειδικές ανάγκες, οι οποίοι έχουν προτεραιότητα και ανάλογη πρόσβαση σε κάθε είδους παροχή και δικαίωμα που απορρέει από τη φοιτητική τους ιδιότητα.

Οι ενεργοί φοιτητές προπτυχιακοί, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του Νόμου 4009/2011 (Α195), δικαιούνται **δωρεάν σίτισης** εφόσον φοιτούν για την απόκτηση του πρώτου πτυχίου, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που θέτει η ισχύουσα νομοθεσία και κυρίως την οικογενειακή ή ατομική οικονομική τους κατάσταση και την εντοπιότητα τους.

Ενεργοί φοιτητές είναι οι :

- α) φοιτητές πλήρους φοίτησης του πρώτου κύκλου σπουδών που δεν είναι ήδη κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ για όσα έτη απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών προσαυξημένα κατά δύο (2) έτη.
- β) φοιτητές μερικής φοίτησης του πρώτου κύκλου σπουδών που δεν είναι ήδη κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ για διπλάσια έτη από όσα απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών.

Οι προϋποθέσεις για δωρεάν σίτιση καθώς και τα απαραίτητα δικαιολογητικά για τη λήψη και ανανέωση της ειδικής ταυτότητας σίτισης ορίζονται με την ισχύουσα νομοθεσία και ανακοινώνονται από το Τμήμα Φοιτητικής Μέριμνας.

2. Στους προπτυχιακούς φοιτητές που φοιτούν για την απόκτηση του πρώτου πτυχίου χορηγείται υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις **ετήσιο στεγαστικό επίδομα** σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.
3. Στους ενεργούς προπτυχιακούς φοιτητές, εφόσον δεν είναι ήδη κάτοχοι πτυχίου, δίνεται η δυνατότητα για δωρεάν διαμονή φοιτητών στις *Φοιτητικές Εστίες άλλων Α.Ε.Ι. της Αθήνας*. Οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη δωρεάν διαμονή των φοιτητών καθορίζονται με απόφαση του Πρυτανικού Συμβουλίου του Πανεπιστημίου Πειραιώς σύμφωνα και με τις προϋποθέσεις που θέτει κάθε Φοιτητική Εστία. Οι φοιτητές που επιθυμούν δωρεάν διαμονή θα πρέπει να υποβάλλουν αίτηση με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά στο Τμήμα Φοιτητικής Μέριμνας του Πανεπιστημίου Πειραιώς.
4. Σύμφωνα με το άρθρο 31 του Ν.4452/2017, οι προπτυχιακοί φοιτητές που δεν έχουν άλλη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, δικαιούνται πλήρη *ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη* στο Εθνικό Σύστημα Υγείας (Ε.Σ.Υ.), με κάλυψη των σχετικών δαπανών από τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ., κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 33 του Ν. 4368/2016. Η έκδοση της Ευρωπαϊκής Κάρτας Ασφάλισης Ασθένειας (Ε.Κ.Α.Α.) για την ανωτέρω κατηγορία φοιτητών, οι οποίοι μετακινούνται σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και η κάλυψη των δαπανών που τυχόν προκύπτουν, συνεχίζει να πραγματοποιείται από τις υπηρεσίες του Ιδρύματός σας, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ισχύουν.
5. Κατά τη διαδικασία χορήγησης κοινωνικών παροχών, η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων γίνεται σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων (ΕΕ) 2016/679, έτσι ώστε να διασφαλίζεται το απόρρητο των προσωπικών δεδομένων και να επιτυγχάνεται η ίση μεταχείριση όλων των υποψηφίων χωρίς οποιαδήποτε μορφή διάκρισης.

Προϋποθέσεις Απονομής Τίτλου Σπουδών

1. Ο/η φοιτητής/τρια ολοκληρώνει τις σπουδές του και του απονέμεται τίτλος σπουδών όταν εξεταστεί επιτυχώς στα σαράντα τέσσερα (44) μαθήματα που προβλέπονται από το Πρόγραμμα σπουδών και συγκεντρώσει τον απαιτούμενο αριθμό των 240 πιστωτικών μονάδων (ECTS).
2. Ως ημερομηνία ανακήρυξης των πτυχιούχων ορίζεται η ημερομηνία του τελευταίου εξεταζόμενου μαθήματος κάθε εξεταστικής περιόδου του Τμήματος.
3. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και έγκριση της Συγκλήτου ορίζεται ο τρόπος υπολογισμού του βαθμού του πτυχίου ο οποίος υπολογίζεται σε δεκαδική βάση με δύο (2) δεκαδικά ψηφία.
4. Ο βαθμός του πτυχίου συνοδεύεται από χαρακτηρισμό ως εξής:
  - α) Άριστα, για βαθμό από 8,50 (συμπεριλαμβανομένου) έως 10,00
  - β) Λίαν Καλώς, για βαθμό από 6,50 (συμπεριλαμβανομένου) έως 8,49
  - γ) Καλώς, για βαθμό από 5,00 έως 6,49

Κινητικότητα φοιτητών - Φιλοξενούμενοι Φοιτητές

1. Φοιτητές οι οποίοι προέρχονται από άλλα Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ομοταγή ιδρύματα της αλλοδαπής στο πλαίσιο εκπαιδευτικών-ευρωπαϊκών ή ερευνητικών προγραμμάτων συνεργασίας εγγράφονται ως φιλοξενούμενοι φοιτητές του Τμήματος.
2. Οι φιλοξενούμενοι φοιτητές έχουν τα ίδια δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που έχουν οι φοιτητές του Τμήματος για όσο χρόνο διαρκεί η φοίτησή τους σε αυτό, σύμφωνα με το εγκεκριμένο πρόγραμμα συνεργασίας.
3. Προκειμένου περί φοιτητών εγγεγραμμένων στα ελληνικά Α.Ε.Ι., οι πιστωτικές μονάδες (credits), ο χρόνος φοίτησης, η επιτυχής παρακολούθηση των μαθημάτων και η βαθμολογία τους στο Α.Ε.Ι. υποδοχής λαμβάνονται υπόψη, μεταφέρονται και θεωρείται ότι πραγματοποιήθηκαν στο Α.Ε.Ι. προέλευσης, εφόσον τα μαθήματα αυτά περιλαμβάνονται σε εγκεκριμένο πρόγραμμα συνεργασίας.
4. Σε όσους έχουν παρακολουθήσει διεθνή ή ευρωπαϊκά προγράμματα εκπαίδευσης μέσω προγραμμάτων του Πανεπιστημίου αναγνωρίζεται υποχρεωτικώς ως χρόνος πραγματικής φοίτησης ο χρόνος πα-

ρακολούθησης του εκπαιδευτικού προγράμματος και η αντίστοιχη βαθμολογία, μετατρεπόμενη στην προαναφερομένη βαθμολογική κλίμακα, σύμφωνα με τη σχετική εκπαιδευτική συμφωνία και το πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας κατά τις κείμενες διατάξεις. Η βαθμολογία μαθημάτων σε αλλοδαπά Α.Ε.Ι. πρέπει να αποδεικνύεται με πρωτότυπο επίσημο έγγραφο του αλλοδαπού Α.Ε.Ι. νομίμως μεταφρασμένο στην ελληνική γλώσσα.

- Είναι δυνατή η αναγνώριση Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) μέσω του προγράμματος ERASMUS. Η αναγνώριση των πιστωτικών μονάδων είναι η διαδικασία μέσω της οποίας πιστοποιείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, ότι μερικά από τα μαθησιακά αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί και αξιολογηθεί σε άλλο ίδρυμα βρίσκονται σε πλήρη συνάφεια με τα μαθησιακά αποτελέσματα προσφερόμενων μαθημάτων. Δεδομένης της ποικιλίας των προγραμμάτων και των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης, οι πιστωτικές μονάδες και τα μαθησιακά αποτελέσματα μιας εκπαιδευτικής ενότητας σε διαφορετικά προγράμματα, δεν είναι ταυτόσημα. Συνεπώς, ακολουθείται μια ευέλικτη προσέγγιση για την αναγνώριση των πιστωτικών μονάδων που λαμβάνονται σε άλλο ίδρυμα. Η Συμφωνία Μάθησης υπογράφεται πριν την αναχώρηση του Φοιτητή και έτσι ο Φοιτητής γνωρίζει εκ των προτέρων ότι τα μαθήματα που θα πάρει στο εξωτερικό, θα αναγνωριστούν πλήρως, μετά από επιτυχή ολοκλήρωσή τους. Επισημαίνεται ότι εάν ο φοιτητής επιλέξει να παρακολουθήσει ένα μάθημα, το οποίο δεν εντάσσεται στο Πρόγραμμα Σπουδών του και δεν επιθυμεί να υπολογιστεί για την απόκτηση του τίτλου σπουδών του, αυτό δύναται να αναγραφεί στο πεδίο 6.1 του Παραρτήματος Διπλώματος.

Τίτλος Σπουδών – Πιστοποιητικά

- Το Πτυχίο είναι δημόσιο έγγραφο. Ο τύπος του ορίζεται με απόφαση της Συγκλήτου. Κάθε πτυχιούχος δικαιούται να λάβει δύο αντίγραφα πτυχίου και δύο πιστοποιητικά πτυχιούχου. Ο πτυχιούχος δικαιούται να λάβει το πτυχίο σε περγαμνή, αφού καταθέσει στη Γραμματεία σχετικό παράβολο της Οικονομικής Υπηρεσίας του Ιδρύματος, οριζόμενο από το Πρυτανικό Συμβούλιο.
- Στους φοιτητές, δύναται να χορηγείται Πιστοποιητικό Σπουδών, Βεβαίωση Αναλυτικής Βαθμολογίας και Πιστοποιητικό Περάτωσης στην Ελληνική και σε μετάφραση στην Αγγλική γλώσσα, με αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος.

Ειδικό Συμβούλιο Σπουδών

- Σε κάθε Τμήμα συνιστάται Ειδικό Συμβούλιο Σπουδών, το οποίο συγκροτείται από την Συνέλευση του Τμήματος, με πρόεδρο τον Πρόεδρο του Τμήματος ή αναπληρωτή του, το οποίο αποτελείται κατά 60% από καθηγητές και κατά 40% από φοιτητές.
- Οι καθηγητές εκλέγονται από τη Συνέλευση του Τμήματος και οι εκπρόσωποι των Φοιτητών εκλέγονται, από το σύνολο των ενεργών φοιτητών του Τμήματος.
- Το Ειδικό Συμβούλιο Σπουδών συζητά και διατυπώνει προτάσεις για την αντιμετώπιση προβλημάτων σχετικά με το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος.

Άρθρο 20

Σύμβουλοι Σπουδών

- Κάθε Σεπτέμβριο η Συνέλευση του Τμήματος αναθέτει καθήκοντα Συμβούλων Σπουδών σε ένα ή περισσότερα μέλη Δ.Ε.Π.. Οι Σύμβουλοι Σπουδών ορίζονται εκ περιτροπής με ετήσια θητεία, η οποία αρχίζει την 1^η Σεπτεμβρίου κάθε ακαδημαϊκού έτους και μπορεί να ανανεώνεται με τη σύμφωνη γνώμη του ενδιαφερόμενου.
- Οι Σύμβουλοι Σπουδών ενημερώνουν, πληροφορούν και συμβουλεύουν τους φοιτητές σε όλα τα θέματα των σπουδών τους και της μετέπειτα επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας, συμβουλεύουν και υποστηρίζουν τους πρωτοετείς φοιτητές με σκοπό να διευκολυνθεί η μετάβαση από την δευτεροβάθμια στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και καταβάλλουν ιδιαίτερη υποστηρικτική φροντίδα σε φοιτητές που αντιμετωπίζουν οικογενειακές, προσωπικές ή άλλες δυσκολίες στην επιτυχή περάτωση των σπουδών τους.

3. Οι Σύμβουλοι Σπουδών ενημερώνουν τη Συνέλευση του Τμήματος για το έργο και την δραστηριότητά τους.

ΔΟΜΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Δομή Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

1. Οι προπτυχιακές σπουδές διεξάγονται σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του οποίου η διάρθρωση περιγράφεται αναλυτικά στον παρόντα Οδηγό Σπουδών με: αναφορά στα μαθήματα/εκπαιδευτικές ενότητες και τους/τις διδάσκοντες/ουσες κάθε εξαμήνου, περιγραφή της χρονικής αλληλουχίας ή αλληλεξάρτησης μαθημάτων (προαπαιτούμενα, συναπαιτούμενα κλπ), ειδικότερες προβλέψεις για κύκλους μαθημάτων, κατευθύνσεις, ροές κλπ.
2. Σε αυτό εμπεριέχονται οι τίτλοι των υποχρεωτικών, των κατ' επιλογή υποχρεωτικών και των προαιρετικών μαθημάτων, το περιεχόμενό τους, τα περιγράμματά τους, οι εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας τους, που αναλογούν σε κάθε μορφής επιτελούμενο διδακτικό έργο, οι πιστωτικές μονάδες καθώς επίσης η χρονική αλληλουχία και αλληλεξάρτησή τους. Στο πρόγραμμα σπουδών γίνεται αναφορά στα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα από τη διδασκαλία κάθε μαθήματος ή εκπαιδευτικής δραστηριότητας ή πρακτικής άσκησης. Το πρόγραμμα σπουδών δύναται να περιλαμβάνει μαθήματα για την εκμάθηση ξένων γλωσσών.
3. Τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα εξυπηρετούν το σκοπό της απόκτησης προσόντων, σύμφωνα με το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων και το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης. Συνιστούν περιγραφές/δηλώσεις των γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων που το Πρόγραμμα επιδιώκει να αποκτήσουν οι φοιτητές/τριες μετά την επιτυχή περάτωση κάθε εκπαιδευτικής/μαθησιακής δραστηριότητας.
4. Τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα καθορίζονται από τους/τις διδάσκοντες/ουσες ή υπεύθυνους/ες κάθε εκπαιδευτικής/μαθησιακής δραστηριότητας. Τα μαθησιακά αποτελέσματα, καθώς επίσης οι τρόποι/μέθοδοι και τα κριτήρια αξιολόγησης του βαθμού επίτευξής τους, θα πρέπει να ορίζονται με σαφήνεια σε όλα τα περιγράμματα μαθημάτων, στο πλαίσιο διασφάλισης της διαφάνειας.
5. Για τη διασφάλιση της συνεκτικότητας του Προγράμματος οι ακαδημαϊκοί/ές υπεύθυνοι/ες για τη διδασκαλία οφείλουν να επιδιώκουν τη σύνδεση και συνάφεια μεταξύ επιδιωκόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων, διδακτικών/μαθησιακών προσεγγίσεων και μεθόδων/τεχνικών αξιολόγησης. Το πλαίσιο αυτό αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη διασφάλιση της ποιότητας του παρεχόμενου Προγράμματος, κεντρική επιδίωξη της φοιτητοκεντρικής προσέγγισης της διδασκαλίας – μάθησης και καταστατικό μηχανισμό της φοιτητικής διαρροής.
6. Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (άρθρα 14 και 16 του ν. 3374/2005 και Υ.Α. Φ5/89656/Β3/13-8-2007) το Πανεπιστήμιο οργανώνει τα προγράμματα προπτυχιακών σπουδών με βάση το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων, ώστε τα προγράμματα σπουδών να μπορούν να περιγραφούν με την απόδοση πιστωτικών μονάδων σε όλα τα αυτοτελή εκπαιδευτικά συστατικά στοιχεία και δραστηριότητες που τα συνθέτουν και να είναι επίσης δυνατή η μεταφορά και συσσώρευση επιτυχών επιδόσεων σε άλλα αντίστοιχα προγράμματα σπουδών του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι. σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.
7. Το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων βασίζεται στον φόρτο εργασίας, τον οποίο απαιτείται να καταβάλει κάθε φοιτητής για να επιτύχει τους αντικειμενικούς στόχους ενός προγράμματος σπουδών, ανάλογα με τα εκάστοτε μαθησιακά αποτελέσματα και τις γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες που επιδιώκεται να αποκτηθούν μετά την επιτυχή ολοκλήρωσή του.
8. Ο φόρτος εργασίας συνίσταται στον χρόνο που υπολογίζεται ότι χρειάζεται να δαπανήσει κατά μέσο όρο ένας φοιτητής για να ολοκληρώσει επιτυχώς όλες τις προγραμματισμένες εκπαιδευτικές διαδικασίες και να επιτύχει τα μαθησιακά αποτελέσματα.

9. Οι πιστωτικές μονάδες αποδίδονται σε κάθε μάθημα (διάλεξη, σεμινάριο κ.λπ.), πρακτική άσκηση, πτυχιακή ή διπλωματική εργασία και οτιδήποτε άλλο είναι απαραίτητο σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών για την επίτευξη των εκάστοτε επιδιωκόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων, ανάλογα με το αντικείμενο κάθε προγραμματισμένης εκπαιδευτικής διαδικασίας. Αρμόδιο όργανο για την απόδοση πιστωτικών μονάδων σε κάθε αυτοτελές εκπαιδευτικό συστατικό στοιχείο και δραστηριότητα του προγράμματος σπουδών είναι η Συνέλευση του Τμήματος.
10. Κάθε ακαδημαϊκό έτος περιλαμβάνει εκπαιδευτικές δραστηριότητες που αντιστοιχούν σε 60 πιστωτικές μονάδες. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει εκπαιδευτικές δραστηριότητες που αντιστοιχούν σε 30 πιστωτικές μονάδες.
11. Οι προπτυχιακές σπουδές οδηγούν σε τίτλο σπουδών επιπέδου 6 σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF) και το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (ΕΠΠ).
12. Για την κάλυψη των αναγκών που προκύπτουν από τα προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών με άλλες χώρες κάθε Τμήμα μπορεί να αποφασίζει να προσφέρει ορισμένα μαθήματα στην αγγλική γλώσσα ή σε άλλη επίσημη γλώσσα της Ε.Ε. Σε αυτή την περίπτωση οι εξετάσεις θα διεξάγονται στη γλώσσα που διεξάγεται το μάθημα.
13. Η Συνέλευση του Τμήματος αποφασίζει για την ποσοστιαία αναλογία μεταξύ υποχρεωτικών και επιλεγόμενων μαθημάτων και τον τρόπο αναπλήρωσής τους βάσει της κείμενης νομοθεσίας. Επίσης μπορεί να αποφασίσει το ποσοστό των κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων ως προς τον συνολικό αριθμό μαθημάτων που απαιτούνται για την απόκτηση του πτυχίου.
14. Το περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών εγκρίνεται από τη Σύγκλητο ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Συνέλευσης του Τμήματος.
15. Η πλήρης υιοθέτηση του Προγράμματος Σπουδών είναι σκόπιμη και ενδεδειγμένη. Όμως, το Πρόγραμμα Σπουδών δεν δεσμεύει τους φοιτητές ως προς τα μαθήματα που θα παρακολουθήσουν σε κάθε εξάμηνο και, κατά συνέπεια, κάθε φοιτητής μπορεί να καταρτίσει κατά την κρίση του το ατομικό του πρόγραμμα μαθημάτων. Η ελαστικότητα αυτή μπορεί να αξιοποιηθεί επωφελώς από τους φοιτητές και φοιτήτριες που έχουν περιορισμένο διαθέσιμο χρόνο (στρατευμένοι, εργαζόμενοι παράλληλα με τις σπουδές τους, φοιτητές και φοιτήτριες με αυξημένες οικογενειακές ή περιστασιακές υποχρεώσεις κλπ).

Πρακτική άσκηση

Το Πρόγραμμα Σπουδών περιλαμβάνει πρακτική άσκηση στο γνωστικό αντικείμενο του Τμήματος. Η πρακτική άσκηση αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με την αγορά εργασίας, στην απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, στη σύνδεση των σπουδών με την επαγγελματική απασχόληση στην ανάδειξη των δεξιοτήτων των ασκουμένων καθώς επίσης στην απασχολησιμότητα και στην επαγγελματική δικτύωση τους. Η πρακτική άσκηση πραγματοποιείται από τους φοιτητές κατά τους όρους που προβλέπονται στην ισχύουσα νομοθεσία. Η πρακτική άσκηση διεξάγεται στο πλαίσιο χρηματοδοτούμενων ή μη προγραμμάτων σε επιχειρήσεις και γενικότερα οργανισμούς ιδιωτικούς ή δημοσίου σχετικούς με το αντικείμενο σπουδών των φοιτητών του Τμήματος. Η χρηματοδότηση του προγράμματος της πρακτικής άσκησης μπορεί να γίνεται αν απαιτείται, εκτός από το Ίδρυμα και από ιδιωτικούς ή άλλους φορείς.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

// Μαθήματα

Πρώτο Εξάμηνο				
Τίτλος Μαθήματος	Κατηγορία Μαθήματος	Ώρες Διδασκαλίας εβδ.	Πιστωτικές Μονάδες	Διδάσκοντες
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	Υ	4	5	Α. Τζιαμπίρης Καθηγητής Ε. Ευαγόρου Επικ. Καθηγητής
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ	Υ	4	5	Γ. Γαλανός Επικ. Καθηγητής
ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	Υ	4	5	Π. Λιάκουρας Καθηγητής
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	Υ	4	5	Μ. Σημίτη Αναπλ. Καθηγήτρια
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ	Υ	4	5	Ν. Φαραντούρης Καθηγητής
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ: ΘΕΣΜΙΚΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ Ε.Ε.	Υ	4	5	Μ. Μενδρινού Καθηγήτρια
Δεύτερο Εξάμηνο				
Τίτλος Μαθήματος	Κατηγορία Μαθήματος	Ώρες Διδασκαλίας εβδ.	Πιστωτικές Μονάδες	Διδάσκοντες
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ – ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	Υ	4	5	Α. Πλατιάς Καθηγητής Ε. Χειλά Καθηγήτρια Ι. Κωνσταντόπουλος Επικ. Καθηγητής
ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ – ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	Υ	4	5	Π. Λιάκουρας Καθηγητής
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	Υ	4	5	Αγγ. Κότιος Καθηγητής Χ. Χατζηεμμανουήλ Καθηγητής
ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	Υ	4	5	Ν. Φαραντούρης Καθηγητής

				Φ. Ασδεράκη Αναπλ. Καθηγήτρια
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ	Υ	4	5	Α. Κότιος Καθηγητής Σ. Ρουκανάς Αναπλ. Καθηγητής
ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ (ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΜΟΙΩΣΗ)	Υ	4	5	Ι. Παραβάντης Αναπλ. Καθηγητής

Τρίτο Εξάμηνο

Τίτλος Μαθήματος	Κατηγορία Μαθήματος	Ώρες Διδασκαλίας εβδ.	Πιστωτικές Μονάδες	Διδάσκοντες
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Υ	4	5	Αθ. Πλατιάς Καθηγητής Ε. Χειλά Καθηγήτρια Ι. Κωνσταντόπουλος Επικ. Καθηγητής
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΔΙΕΘΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	Υ	4	5	Ε. Χειλά Καθηγήτρια Α. Λιαρόπουλος Επικ. Καθηγητής
ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	Υ	4	5	Φ. Ασδεράκη Αναπλ. Καθηγήτρια
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ & ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	Υ	4	5	Π. Λιάκουρας Καθηγητής Δ. Τσιριγώτης Επικ. Καθηγητής
ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	Υ	4	5	Χ. Χατζηεμμανουήλ Καθηγητής
ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ & ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	Υ	4	5	Α. Κότιος Καθηγητής Γ. Γαλανός Επικ. Καθηγητής

Τέταρτο Εξάμηνο				
Τίτλος Μαθήματος	Κατηγορία Μαθήματος	Ώρες Διδασκαλίας εβδ.	Πιστωτικές Μονάδες	Διδάσκοντες
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ & ΘΕΩΡΙΑ ΠΑΙΓΝΙΩΝ	Υ	4	5	Α. Πλατιάς Καθηγητής Ι. Παραβάντης Αναπλ. Καθηγητής Α. Λιαρόπουλος Επικ. Καθηγητής
ΘΕΩΡΙΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	Υ	4	5	Α. Πλατιάς Καθηγητής Ι. Κωνσταντόπουλος Επικ. Καθηγητής Ν. Ραπτόπουλος Επικ. Καθηγητής Δ. Τσιριγώτης Επικ. Καθηγητής
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΜΥΝΑ, ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΝΟΠΙΟΗΣΗ	Υ	4	5	Φ. Ασδεράκη Αναπλ. Καθηγήτρια Α. Λιαρόπουλος Επικ. Καθηγητής
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΖΩΝΗΣ: ΟΝΕ & ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΝΩΣΗ	Υ	4	5	Χ. Χατζηεμμανουήλ Καθηγητής
ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	Υ	4	5	Σ. Ρουκανάς Αναπλ. Καθηγητής
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ: ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ				Φ. Ασδεράκη

// Μαθήματα Επιλογής (5^{ου}, 6^{ου}, 7^{ου} κ' 8^{ου} Εξαμήνου)

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ				
Τίτλος Μαθήματος	Κατηγορία Μαθήματος	Ώρες Διδα-σκαλίας εβδ.	Πιστωτικές Μο-νάδες	Διδάσκοντες
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	E	3	6	Α. ΛΙΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	E	3	6	Ε. ΧΕΙΛΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ Α. ΛΙΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑ	E	3	6	Ν. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ ΕΣΠΑ
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑ / ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ	E	3	6	Ε. ΧΕΙΛΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ Δ. ΤΣΙΡΙΓΩΤΗΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ II: ΔΙΚΑΙΟ ΘΑΛΑΣΣΑΣ	E	3	6	Π. ΛΙΑΚΟΥΡΑΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	E	3	6	Π. ΛΙΑΚΟΥΡΑΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Ε. ΧΕΙΛΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (SEMINAR ON CONTEMPORARY INTERNATIONAL POLITICS)	E	3	6	Α. ΤΖΙΑΜΠΙΡΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΔΙΕΘΝΗΣ ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	E	3	6	Δ. ΤΣΙΡΙΓΩΤΗΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ	E	3	6	Ε. ΕΥΑΓΟΡΟΥ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ	E	3	6	ΑΘ. ΠΛΑΤΙΑΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Ι. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΔΙΕΘΝΗ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	E	3	6	Ν. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ ΕΣΠΑ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ	E	3	6	Ν. ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Ι. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	E	3	6	Ε. ΕΥΑΓΟΡΟΥ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΡΩΣΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ	E	3	6	Ε. ΕΥΑΓΟΡΟΥ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΚΙΝΑ: ΔΙΕΘΝΗΣ ΡΟΛΟΣ & ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	Ε	3	6	Δ.ΤΣΙΡΙΓΩΤΗΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΤΟΥΡΚΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ & ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	Ε	3	6	Ν. ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΣΤΗ ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ	Ε	3	6	Ν. ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	Ε	3	6	Π. ΛΙΑΚΟΥΡΑΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ 20° ΣΤΟΝ 21° ΑΙΩΝΑ	Ε	3	6	Ι. ΝΙΟΥΤΣΙΚΟΣ ΕΣΠΑ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ: ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	Ε	3	6	Η. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΟΙ ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑ	Ε	3	6	Ε. ΕΥΑΓΟΡΟΥ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΙΕΝΕΞΕΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ (CONFLICT MANAGEMENT: INSTITUTIONAL AND POLITICS ASPECTS)	Ε	3	6	Ι. ΜΠΑΝΤΟΥΝΑ ΕΣΠΑ
ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ (DISPUTE RESOLUTION MECHANISMS)	Ε	3	6	Ι. ΜΠΑΝΤΟΥΝΑ ΕΣΠΑ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑ ΑΝΤΑΡΤΟΠΟΛΕΜΟΥ	Ε	3	6	Ι. ΝΙΟΥΤΣΙΚΟΣ ΕΣΠΑ
ΕΜΦΥΛΙΕΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ	Ε	3	6	Ε. ΧΕΙΛΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ (RENEWABLE ENERGY SOURCES IN GLOBAL)	Ε	3	6	Ι. ΠΑΡΑΒΑΝΤΗΣ ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΤΟΥΡΚΙΑ ΚΑΙ ΕΥΡΑΣΙΑΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑ	Ε	3	6	Ν. ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	Ε	3	6	Κ. ΜΠΟΤΣΙΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΨΥΧΡΟ ΠΟΛΕΜΟ	Ε	3	6	Κ. ΜΠΟΤΣΙΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Τίτλος Μαθήματος	Κατηγορία Μαθήματος	Ώρες Διδασκαλίας εβδ.	Πιστωτικές Μονάδες	Διδάσκοντες
ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	Ε	3	6	Μ. ΜΕΝΔΡΙΝΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	Ε	3	6	Μ. ΜΕΝΔΡΙΝΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
Η ΕΕ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	Ε	3	6	Μ. ΜΕΝΔΡΙΝΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
EU AS GLOBAL ACTOR IN THE 21st CENTURY: THE SECURITY CHALLENGES	Ε	3	6	Φ, ΑΣΔΕΡΑΚΗ ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

MIGRATION AND SECURITY	E	3	6	Φ, ΑΣΔΕΡΑΚΗ ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	E	3	6	Ι. ΠΑΡΑΒΑΝΤΗΣ ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Δ. ΤΣΙΡΙΓΩΤΗΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (R&D) ΣΤΗΝ ΕΕ (EUROPEAN UNIONS'S POLICIES IN EDUCATION, TRAINING, RESEARCH)	E	3	6	Φ. ΑΣΔΕΡΑΚΗ ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ				Ι. ΠΑΡΑΒΑΝΤΗΣ ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ & ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	E	3	6	Γ. ΓΑΛΑΝΟΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΕΥΡΩΑΤΛΑΝΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	E	3	6	Α. ΛΙΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΒΙΑ & ΑΣΥΜΜΕΤΡΕΣ ΑΠΕΙΛΕΣ	E	3	6	Ν. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ ΕΣΠΑ
ΕΥ, ENP AND EASTERN ΜΕΔΙΤΕΡΡΑΝΕΑΝ	E	3	6	Φ. ΑΣΔΕΡΑΚΗ ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ	E	3	6	Ν. ΦΑΡΑΝΤΟΥΡΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	E	3	6	Ν. ΦΑΡΑΝΤΟΥΡΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΘΕΩΡΙΕΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ, ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	E	3	6	Χ. ΧΑΤΖΗΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΑΘ. ΠΛΑΤΙΑΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Τίτλος Μαθήματος	Κατηγορία Μαθήματος	Ώρες Διδασκαλίας εβδ.	Πιστωτικές Μονάδες	Διδάσκοντες
ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	E	3	6	Α.ΚΟΤΙΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Σ.ΡΟΥΚΑΝΑΣ ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ, ΑΓΟΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	E	3	6	Σ. ΡΟΥΚΑΝΑΣ ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΑΝΑΛΥΣΗ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΡΙΣΕΩΝ	E	3	6	Α. ΚΟΤΙΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Σ. ΡΟΥΚΑΝΑΣ ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Ε	3	6	Α. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	Ε	3	6	Σ. ΡΟΥΚΑΝΑΣ ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΧΩΡΩΝ	Ε	3	6	Σ. ΡΟΥΚΑΝΑΣ ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Γ. ΓΑΛΑΝΟΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΟΛΥΜΕΡΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ	Ε	3	6	Ε. ΧΕΙΛΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ Δ. ΤΣΙΡΙΓΩΤΗΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	Ε	3	6	Α. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	Ε	3	6	Ι. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	Ε	3	6	Ε. ΣΑΜΠΡΑΚΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ	Ε	3	6	Α. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	Ε	3	6	Α. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	Ε	3	6	Γ. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΟΙΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ: ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΑΛΥΣΙΔΕΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΕΣ ΑΞΙΕΣ, ΔΙΕΘΝΕΣ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ	Ε	3	6	Μ. ΤΣΟΓΚΑΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

Τίτλος Μαθήματος	Κατηγορία Μαθήματος	Ώρες Διδασκαλίας εβδ.	Πιστωτικές Μονάδες	Διδάσκοντες
ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ	Ε	3	6	Η. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Ν. ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΥΨΗΛΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ	Ε	3	6	Ι. ΝΙΟΥΤΣΙΚΟΣ ΕΣΠΑ
ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	Ε	3	6	Μ. ΣΗΜΙΤΗ ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
Η ΑΓΓΛΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ	Ε	3	6	Ε. ΜΑΜΑΚΟΥ ΕΕΠ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	Ε	3	6	Η. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

				ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ	Ε	3	6	Α. ΣΑΜΑΡΑΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΜΕΘΟΔΟΙ ΛΗΨΕΩΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	Ε		6	Ι. ΠΑΡΑΒΑΝΤΗΣ ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΘΕΩΡΙΑ ΠΑΙΓΝΙΩΝ & ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	Ε	3	6	Ι. ΠΑΡΑΒΑΝΤΗΣ ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΝΤΑΞΙΑΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (NEGOTIATION OF THE ACCESSION PROCESS)				Ι. ΜΠΑΝΤΟΥΝΑ ΕΣΠΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ	Ε	3	6	Μ. ΣΗΜΙΤΗ ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	Ε	3	6	Ε. ΜΑΜΑΚΟΥ ΕΕΠ
ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑ & Μ.Κ.Ο.	Ε	3	6	Μ. ΣΗΜΙΤΗ ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ & ΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ	Ε	3	6	Π. ΛΙΑΚΟΥΡΑΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	Ε	3	6	Η. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	Ε	3	6	Α. ΣΑΜΑΡΑΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΜΜΕ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	Ε	3	6	Μ. ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ	Ε	3	6	Α. ΛΙΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Ι. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ: ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ

Οι φοιτητές του Τμήματος με ακαδ. έτος εισαγωγής 2016-2017 και 2015-2016 θα ολοκληρώσουν τις σπουδές τους σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών που ίσχυε όταν εισήχθησαν στο Τμήμα. Οι φοιτητές του 6^{ου} & 8^{ου} εξαμήνου εφόσον το επιθυμούν μπορούν να παρακολουθήσουν το ηλεκτρονικό μάθημα «**ΕΕ και Ανατολική Μεσόγειος: Προοπτικές και Προκλήσεις/EU and the Eastern Mediterranean: Prospects and Challenges**», με εγγραφή στην on line πλατφόρμα <https://eastmedproject.eu/moodle>

Οι φοιτητές οι οποίοι κατά το ακαδ. έτος 2018-2019 έχουν υπερβεί τα 4 έτη σπουδών, θα ολοκληρώσουν τις σπουδές τους σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών που ίσχυε όταν εισήχθησαν στο Τμήμα.

Στην ιστοσελίδα του Τμήματος αναρτάται το Ωρολόγιο Πρόγραμμα Διδασκαλίας των μαθημάτων του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου του ακαδημαϊκού έτους 2018-2019, προκειμένου οι φοιτητές να παρακολουθήσουν τη διδασκαλία των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών τους. <https://www.des.unipi.gr/el/undergraduate/timetables>

Στην ιστοσελίδα του Τμήματος αναρτάται το Ωρολόγιο Πρόγραμμα Εξετάσεων του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου και της επαναληπτικής εξεταστικής περιόδου του Σεπτεμβρίου του ακαδημαϊκού έτους 2018-2019, προκειμένου οι φοιτητές να προσέλθουν για την εξέταση των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών τους. <https://www.des.unipi.gr/el/undergraduate/timetables>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Νέο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Υποχρεωτικά μαθήματα

Α' Εξάμηνο

1. Ευρωπαϊκή Πολιτική Ιστορία (μάθημα υποβάθρου)

Το μάθημα καλύπτει την Ευρωπαϊκή Πολιτική ιστορία από το 1500 έως σήμερα. Οι διαλέξεις καλύπτουν τις εξής θεματικές ενότητες:

- Η Έννοια της Ευρώπης.
- Ο Ευρωπαϊκός Πολιτισμός Μετά τον Μεσαίωνα.
- Πόλεμος και Ευρωπαϊκή Ιστορία.
- Η Άνοδος της Ευρώπης (Το "Ευρωπαϊκό Θαύμα").
- Θρησκεία και Διπλωματία την Εποχή του Ρισελιέ.
- Η Γαλλική Επανάσταση
- Η Άνοδος του Ναπολέοντα Βοναπάρτη στην Εξουσία.
- Το Συνέδριο της Βιέννης
- Οι Επαναστάσεις του 1848.
- Ο Μπίσμαρκ, η Ενοποίηση της Γερμανίας και το Συνέδριο του Βερολίνου.
- Η Οκτωβριανή Επανάσταση.
- Ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος.
- Η Ευρώπη του Μεσοπολέμου και η Άνοδος του Φασισμού και του Ναζισμού.
- Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος.
- Το Ολοκαύτωμα.
- Η Περίπτωση της Ελλάδος στην Ευρωπαϊκή Ιστορία. (19ος αιώνας εως σήμερα).
- Η Πορεία προς την Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και το Μέλλον της Ευρώπης.

2. Εισαγωγή στην Πολιτική Επιστήμη: Συγκριτική Πολιτική (μάθημα υποβάθρου)

Με το συγκεκριμένο μάθημα επιχειρείται η εξοικείωση του φοιτητή με κεντρικές έννοιες της Πολιτικής Επιστήμης. Αρχικά αναλύονται οι όροι πολιτική, λαός (π.χ. ποιος είναι ο λαός, μέχρι που πρέπει να εκτείνεται η εξουσία του λαού) και εξουσία, ισχύς (π.χ. ποιες είναι οι πηγές της εξουσίας). Εν συνεχεία αναλύονται τα κεντρικά χαρακτηριστικά της άμεσης και της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας. Εξετάζονται, στη συνέχεια, πολιτικά καθεστώτα που διαφοροποιούνται από το μοντέλο των σύγχρονων κοινοβουλευτικών δημοκρατιών της Δύσης. Ακολουθεί η ανάλυση της εκλογικής διαδικασίας στις κοινοβουλευτικές δημοκρατίες (π.χ. εκλογική συμμετοχή, εκλογικά συστήματα) και της πολιτικής συμμετοχής, ενώ ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην κρίση των σύγχρονων δημοκρατιών (π.χ. εκλογική αποχή, κυμαινόμενη ψήφος, πολιτικός αποκλεισμός). Εν συνεχεία

αναλύονται τα πολιτικά κόμματα και οι ομάδες συμφερόντων, ως κεντρικοί πολιτικοί θεσμοί της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας. Εξετάζεται η ιστορική εξέλιξη των πολιτικών κομμάτων, οι τύποι των κομματικών δομών, οι πολιτικές λειτουργίες των κομμάτων, καθώς και τα χαρακτηριστικά των κομματικών συστημάτων. Ακολουθεί η ενότητα για τις ομάδες συμφερόντων, όπου αναλύονται οι δίοδοι πρόσβασης και οι προϋποθέσεις επιρροής των ομάδων συμφερόντων και τέλος το μοντέλο του πλουραλισμού και του κορπορατισμού. Το μάθημα ολοκληρώνεται με την εξέταση του ρόλου της εκτελεστικής εξουσίας στα κοινοβουλευτικά, τα προεδρικά και τα ημι-προεδρικά συστήματα. Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση του φοιτητή με κεντρικές έννοιες της Πολιτικής Επιστήμης, ώστε να μπορεί να κατανοήσει την υφιστάμενη λειτουργία του πολιτικού συστήματος καθώς και την ιστορική διαδικασία διαμόρφωσής και παγίωσής του

3. Ποσοτικές Μέθοδοι (μάθημα υποβάθρου)

Περιγραφική και επαγωγική στατιστική. Πληθυσμός και δείγμα. Μελέτες παρατήρησης και πειράματα. Μέθοδοι δειγματοληψίας. Συστηματικό σφάλμα. Ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα. Μεταβλητές και παρατηρήσεις. Μονοδιάστατα και δισδιάστατα στατιστικά γραφήματα. Μέτρα θέσεως και διασποράς. Βασικές έννοιες πιθανοτήτων. Κανονική κατανομή (z) και εμπειρικός κανόνας, κατανομή του σπουδαστή (t), κατανομή χ^2 και κατανομή F . Κεντρικό οριακό θεώρημα. Δειγματοληπτικό σφάλμα και δειγματοληπτική κατανομή. Διαγράμματα εμπιστοσύνης και έλεγχοι υποθέσεων μέσης τιμής και ποσοστού ενός ή δυο δειγμάτων με γνωστή ή μη τυπική απόκλιση πληθυσμού. Έλεγχος προσαρμογής χ^2 . Πίνακες ενδεχομένων και έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 . Ανάλυση Διακύμανσης κατά ένα παράγοντα (one-way ANOVA). Απλή γραμμική παλινδρόμηση. Χρήση στατιστικών πακέτων για την ανάλυση δεδομένων κοινωνικών επιστημών. Βασικές μέθοδοι προσομοίωσης στις κοινωνικές επιστήμες. Χρήση πακέτου προσομοίωσης πολύπλοκων συστημάτων Netlogo.

4. Διεθνείς Θεσμοί & Οργανισμοί (διεθνείς σπουδές)

Το μάθημα διαρθρώνεται σε δύο σκέλη: Το πρώτο σκέλος (Π. Λιάκουρας) αφορά στους Διεθνείς Θεσμούς. Το δεύτερο σκέλος (Φ. Ασδεράκη) αφορά στους Ευρωπαϊκούς θεσμούς. Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση κι εμπέδωση με τους θεσμούς της διεθνούς και ευρωπαϊκής οργάνωσης, ειδικότερα μέσα από την εξέταση των αρχών, σκοπών και οργάνων που υπογραμμίζουν τη θεσμική υπόσταση και λειτουργία των επιμέρους διεθνών κι ευρωπαϊκών οργανισμών.

Α. Στο πρώτο σκέλος καλύπτεται η ακόλουθη ύλη του μαθήματος: Ειδικότερα εξετάζεται το σύστημα του ΟΗΕ, το Συμβούλιο της Ευρώπης, το ΝΑΤΟ και ο ΟΑΣΕ Οι θεματικές της ύλης του μαθήματος προσδιορίζονται ως ακολούθως: Α. Εισαγωγή στη διεθνή οργάνωση και στους διεθνείς οργανισμούς, Β. Το Σύστημα του ΟΗΕ, Γ. Το Συμβούλιο της Ευρώπης, Δ. Το Βόρειο-Ατλαντικό Σύμφωνο και Ε. Ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη Το χρονοδιάγραμμα των παραδόσεων : Εισαγωγή στη διεθνή οργάνωση: Ιστορική επισκόπηση, Εισαγωγή στη διεθνή οργάνωση: Χαρακτηριστικά των διεθνών οργανισμών, Η διεθνής νομική προσωπικότητα των διεθνών οργανισμών, Το σύστημα του ΟΗΕ: Ιστορική εξέταση. Ίδρυση, σκοποί, αρχές, Το σύστημα του ΟΗΕ: τα μέλη: απόκτηση ιδιότητας, υποχρεώσεις, αποχώρηση, Το σύστημα του ΟΗΕ: Τα όργανα του ΟΗΕ: Η Γενική Συνέλευση, το Συμβούλιο Ασφαλείας, Το σύστημα του ΟΗΕ: τα όργανα του ΟΗΕ: Το Διεθνές Δικαστήριο, η Γραμματεία, το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο Το Συμβούλιο της Ευρώπης: ίδρυση, σκοποί, αρχές, μέλη : απόκτηση και απώλεια ιδιότητας μέλους, τα όργανα, Το Συμβούλιο της Ευρώπης: Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και ο διεθνής δικαστικός μηχανισμός προστασίας Το Βόρειο-Ατλαντικό Σύμφωνο (ΝΑΤΟ): ίδρυση, σκοποί, αρχές, το αμυντικό δόγμα και η μετεξέλιξή του, τα πολιτικά και τα στρατιωτικά όργανα της συμμαχίας, οι ζώνες ευθύνης και η οργάνωση της συμμαχικής διοίκησης, Ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ): ιστορικό, εξέλιξη από την τελική πράξη του Ελ-

σίνκι του 1975, στη ΔΑΣΕ και στον ΟΑΣΕ, σκοποί, αρχές, μέλη, τομείς δράσης, η ανθρώπινη διάσταση, ο ύπατος αρμοστής για τις μειονότητες, η πρόληψη συγκρούσεων, Σύνοψη και επιλογή θεμάτων σχετικά με τους εξετασθέντες διεθνείς οργανισμούς

Β. Στο μέρος που αφορά τους Ευρωπαϊκούς θεσμούς, κύριος στόχος είναι η εξοικείωση των πρωτοετών φοιτητών με το θεσμικό σύστημα της Ε.Ε. και τις αρμοδιότητες των κυριότερων θεσμικών οργάνων καθώς και τις αλλαγές που έφερε η Συνθήκη της Λισαβόνας και η κατανόηση του τρόπου λήψης αποφάσεων. Κατ' αρχήν γίνεται μια εισαγωγή για το ρόλο των θεσμών στο διεθνές σύστημα και σ' επιμέρους 'τάξεις' και αναφορά στη συζήτηση για το ρόλο των θεσμών στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση (Grieco, 1988, Mearsheimer, 1994, Keohane, 1984, Keohane and Martin, 1995, Martin & Simmons, 1998, March and Olsen, 1998). Κατόπιν, εξετάζεται η εξελικτική πορεία διαμόρφωσης του ευρωπαϊκού θεσμικού συστήματος από τις ιδρυτικές συνθήκες έως σήμερα, η διάκριση μεταξύ διακυβερνητικών και υπερεθνικών οργάνων καθώς και η κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των κρατών μελών και των ευρωπαϊκών οργάνων. Η έμφαση δίνεται στη λειτουργία και τις αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, του Συμβουλίου, της Επιτροπής, του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ελεγκτικού Συνεδρίου και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Αναλύεται επίσης ο ρόλος των επικουρικών οργάνων, όπως η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και η Επιτροπή Περιφερειών.

Α. Αποτελεί εισαγωγικό μάθημα για την κατανόηση των μαθημάτων που αφορούν στο διεθνές δίκαιο.

Β. Το συγκεκριμένο μάθημα αποτελεί εισαγωγικό μάθημα για μια σειρά μαθημάτων που έχουν σχέση με τη μελέτη της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

5. **Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση: Θεσμική, Πολιτική & Οικονομική Συγκρότηση της Ε.Ε.** (ευρωπαϊκές σπουδές)

(αντικατάσταση: Οικονομική, Θεσμική & Πολιτική Συγκρότηση της ΕΕ)

Σκοπός - Περιγραφή:

Σκοπός του μαθήματος είναι η συνεκτική παρουσίαση της θεσμικής, πολιτικής και οικονομικής συγκρότησης της ΕΕ μέσα από την εξέταση των κύριων διαστάσεων και παραμέτρων που διέπουν την οργάνωση και λειτουργία της ΕΕ, την δυναμική εξέλιξή της από την ίδρυση της πρώτης Ευρωπαϊκή Κοινότητας μέχρι σήμερα και τις αλλαγές που έχουν συντελεστεί. Επιχειρεί με συστηματικό τρόπο τόσο συνθετικά όσο και αναλυτικά να παρουσιάσει τα όργανα, τις διαδικασίες και τους δρώντες (σε υπερεθνικό και εθνικό επίπεδο) που διαρθρώνουν το θεσμικό πλαίσιο και υποστηρίζουν την λειτουργία του ιδιότυπου (*sui generis*) πολιτικού συστήματος που έχει διαμορφωθεί στην ΕΕ. Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με το πολιτικό σύστημα της ΕΕ, με την εξέλιξη του φαινομένου της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, με την ανάπτυξη του θεσμικού πλαισίου και των διαδικασιών συγκρότησης και της υλοποίησης των πολιτικών, με τις κύριες θεωρητικές προσεγγίσεις της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης καθώς και με τη συνάφεια μεταξύ θεσμικής ανάπτυξης στην ΕΕ και ανάπτυξης των κύριων Ευρωπαϊκών πολιτικών, όπως και μεταξύ πολιτικοθεσμικών εξελίξεων και οικονομίας.

Κύριες Θεματικές Ενότητες:

- ν Εισαγωγικά
- ν Οι αφετηρίες της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Η πορεία της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης μέχρι σήμερα

- ν Η εξέλιξη της θεσμικής συγκρότησης της ΕΕ – Από την ιδρυτική Συνθήκη της Ρώμης στη Συνθήκη της Λισαβόνας. Αναθεωρήσεις και θεσμικές εξελίξεις.
- ν Το πολιτικό σύστημα της ΕΕ – όργανα, διαδικασίες, δρώντες, λειτουργία
- ν Πρότυπα διακυβέρνησης στην ΕΕ
- ν Κύριες Ευρωπαϊκές πολιτικές και οικονομία
- ν Συμπερασματικά: Ζητήματα πολιτικής, οικονομίας και θεσμικής συγκρότησης στην ΕΕ

6. Εισαγωγή στην Οικονομική (οικονομικά)

(αντικατάσταση: Οικονομική Ανάλυση)

Στο εισαγωγικό αυτό μάθημα παρουσιάζονται σε απλουστευμένη μορφή οι βασικές έννοιες της οικονομικής επιστήμης, ο τρόπος προσέγγισής τους και οι μέθοδοι ανάλυσής τους. Ειδικότερα αναλύονται οι βασικές έννοιες, οι μέθοδοι, οι τεχνικές, τα εργαλεία και ο τρόπος προσέγγισης της επικρατούσας σήμερα οικονομικής θεωρίας τόσο στο μικροοικονομικό όσο και στο μακροοικονομικό επίπεδο.

Συγκεκριμένα αναπτύσσονται οι ακόλουθες ενότητες:

1. Η οικονομική επιστήμη, θεωρίες και υποδείγματα
2. Οικονομικά δεδομένα και οικονομικά μεγέθη
3. Καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων, αποτελεσματικότητα, κόστος ευκαιρίας
4. Ζήτηση και προσφορά
5. Ελαστικότητα
6. Επιλογές καταναλωτή και ζήτηση
7. Κόστος και οι αποφάσεις προσφοράς των επιχειρήσεων
8. Μορφές Αγοράς
9. Οικονομικά της ευημερίας
10. Εισαγωγή στη μακροοικονομική θεωρία και τα μακροοικονομικά μεγέθη
11. Η πραγματική οικονομία στη μακροχρόνια περίοδο
12. Τιμές και χρήμα στη μακροχρόνια περίοδο
13. Οικονομική μεγέθυνση και οικονομικοί κύκλοι
14. Μακροοικονομική πολιτική

Β' Εξάμηνο

1. Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση: Εννοιολογικές και θεωρητικές προσεγγίσεις

Το περιεχόμενο του μαθήματος κινείται γύρω από τρεις θεματικούς άξονες. Ο πρώτος άξονας αφορά τη διαδρομή του φαινομένου της περιφερειακής ολοκλήρωσης στην Ευρώπη, μέσα από τα ιστορικά γεγονότα και την απόπειρα εγκαθίδρυσης της μεταπολεμικής τάξης πραγμάτων. Εξετάζεται, ο ρόλος των ΗΠΑ και της Σοβιετικής Ένωσης, το ψυχροπολεμικό περιβάλλον και η επίδρασή του στις στρατηγικές επιλογές των ευρωπαϊκών κρατών να σχηματίσουν μια οικονομική και ενδεχομένως μια πολιτική κοινότητα. Ακολουθείται η ιστορική πορεία δημιουργίας της Ε.Ε από τις ιδρυτικές Συνθήκες (ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, ΕΚΑΕ) έως τη Συνθήκη της Λισαβόνας με ιδιαίτερη αναφορά σε

σημαντικά γεγονότα (Η Ευρωπαϊκή Αμυντική Κοινότητα, η Ευρωπαϊκή πολιτική του De Gaulle, », η Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνεργασίας, κρίσεις 1973, 1979, περίοδος «ευρωσκεπτικισμού, ΕΕΠ, Μάαστριχτ, ΟΝΕ, Άμστερνταμ, Νίκαια, αποτυχία Ευρωσυντάγματος, Λισσαβόνα, πολιτική της διευρύνσης). Ο δεύτερος άξονας αφορά την ανάπτυξη και εξέλιξη των θεωρητικών συζητήσεων σχετικά με το φαινόμενο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται τα φεντεραλιστικά οράματα (CoudenhoveKallergi, Briad, De Rougemont, Spinelli) και οι θεωρητικές προσεγγίσεις του ομοσπονδισμού (Pinder, Burgess), η θεωρία του λειτουργισμού, όπως εκφράστηκε από τον David Mitraný, ο νεολειτουργισμός και η αναθεώρησή του (Ernst Haas, Lindberg, Puchala, Scheingold, Sandholtz, Zysman StoneSweet), οι θεάσεις του διακυβερνητισμού (Hoffmann, Milward, Moravcsik) και τα εργαλεία ανάλυσης της θεωρία των διεθνών καθεστώτων (Krasner et. al.). Ο τρίτος θεματικός άξονας στρέφεται γύρω από βασικά ερωτήματα που απασχόλησαν τις θεωρητικές σχολές και τη συζήτηση για την εγκαθίδρυση μια κοινότητας-κοινωνίας ή μιας εταιρικής σχέσης μεταξύ των κρατών μελών (Gemeinschaft ή Gesellschaft), όροι όπως τέθηκαν από τον Ferdinand Tönnies) και την επίδραση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης στην κρατική κυριαρχία, τη διαμόρφωση μιας ευρωπαϊκής ταυτότητας, το ζήτημα του δημοκρατικού ελλείμματος.

2. Διεθνές Δίκαιο (διεθνείς σπουδές) προτεινόμενο Διεθνές Δίκαιο και Ενέργεια (αντικατάσταση: Διεθνές Δίκαιο I)

Σκοπός του μαθήματος να αποκτήσει κάθε φοιτήτρια και φοιτητής την απαραίτητη γνώση σε βάθος των πηγών του διεθνούς δικαίου καθώς και της σχέσης του με το εθνικό δίκαιο κάθε κράτους. Το διεθνές δίκαιο είναι πυλώνας του διεθνούς συστήματος και των διεθνών σχέσεων είναι δε η έκφραση της βούλησης των κρατών να δημιουργήσουν μια ελάχιστη διεθνή έννομη τάξη. Το διεθνές δίκαιο εκτός των πηγών ορίζει και τις αρμοδιότητες των κρατών που αποτελεί αντικείμενο του μαθήματος «Διεθνές Δίκαιο II» και του μαθήματος «Δίκαιο της Θάλασσας» μαθήματα που ακολουθούν.

Οι θεματικές της ύλης του μαθήματος προσδιορίζονται ως ακολούθως:

Περί Διεθνούς Δικαίου και Διεθνούς Κοινότητας, Υποκείμενα Διεθνούς Δικαίου, Σχέσεις Διεθνούς Δικαίου και Εσωτερικού Δικαίου, η Διαμόρφωση του διεθνούς Δικαίου, Οι Πηγές του διεθνούς Δικαίου, Το Διεθνές Έθιμο, Οι Διεθνείς Συνθήκες (η Σύμβαση της Βιέννης 1969 για το Δίκαιο των Συνθηκών, η συνομολόγηση των συνθηκών, προϋποθέσεις σύναψης, τύπος συνθηκών, συμφωνίες απλοποιημένης μορφής, ένταξη των συνθηκών στην ελληνική έννομη τάξη, επιφυλάξεις, ισχύς και τήρηση των συνθηκών, συνθήκες και τρίτα κράτη, ερμηνεία συνθηκών, λήξη ή αναστολή ισχύος συνθηκών, μεταβολή των περιστάσεων, αναθεώρηση συνθηκών, ακυρότητα συνθηκών – σχετική και απόλυτη, λόγοι ακυρότητας συνθηκών), το ζήτημα των κανόνων αναγκαστικού δικαίου, οι γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου, οι επικουρικές πηγές, οι αρχές των «πολιτισμένων» εθνών, οι πράξεις των διεθνών οργανισμών, επιείκεια – ευθυδικία – δικαιοσύνη και λύσεις ex aequo et bono, η νομολογία και τα γραπτά των διεθνολόγων, άλλες μονομερείς πράξεις κρατών.

Υπάρχει ευκρινής ο διαχωρισμός του από το αρθρωτό μάθημα του Α' εξαμήνου «Διεθνείς και Ευρωπαϊκοί Θεσμοί» όπου διδάσκονται οι διεθνείς οργανισμοί που αποτελούν τμήμα του γενικού διεθνούς δικαίου.

3. Εισαγωγή στις Διεθνείς Σχέσεις-Γεωπολιτική της Ενέργειας

Το μάθημα αυτό καλύπτει μερικές από τις σημαντικότερες έννοιες των διεθνών σχέσεων. Οι θεματικές περιλαμβάνουν τα εξής ζητήματα:

- Η έννοια της πολιτικής – Διεθνής ή Παγκόσμια πολιτική
- Η ανάπτυξη και εξέλιξη των Διεθνών Σχέσεων
- Επίπεδα Ανάλυσης στις Διεθνείς Σχέσεις
- Θεωρίες Διεθνών Σχέσεων: Ρεαλισμός – Φιλελευθερισμός – Μαρξισμός – Κριτικές Προσεγγίσεις (Κριτική θεωρία, Κοινωνικός Κονστρουκτιβισμός, Φεμινισμός, Green Politics, Μετα-αποικιοκρατία)
- Κράτος (Έθνος-Κράτος) και Εξωτερική Πολιτική
- Άλλοι διεθνείς (μη κρατικοί) δρώντες:
  - Κοινωνία των Εθνών και Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
  - Παγκόσμιοι Οικονομικοί Οργανισμοί και θεσμοί – Ευρωπαϊκή Ένωση
- Η έννοια της ισχύος: χαρακτηριστικά, είδη ισχύος (σκληρή, ήπια και έξυπνη), συντελεστές ισχύος, καταμερισμός ισχύος
- Η έννοια του εθνικού συμφέροντος: ανταγωνισμός κρατών και ισορροπία ισχύος
- Το Διεθνές Σύστημα: Χαρακτηριστικά – Εξέλιξη του διεθνούς συστήματος – Σταθερότητα συστήματος
- Πόλεμος – Διεθνές Δίκαιο – Διπλωματία
- Διασπορά Πυρηνικών Όπλων
- Ο ρόλος της ηθικής στις Διεθνείς Σχέσεις – Ηθική και Πληροφόρηση
- Η συνεισφορά του Θουκυδίδη στις Διεθνείς Σχέσεις
- Ο ρόλος της Ενέργειας στις Διεθνείς Σχέσεις – Γεωπολιτική της Ενέργειας

4. Θεσμοί & Διακυβέρνηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ευρωπαϊκές σπουδές) (αντικατάσταση: Δίκαιο της ΕΕ: Όργανα & Θεσμοί)

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ανάλυση των βασικών θεσμών της ΕΕ, των κύριων οργάνων της, των αρμοδιοτήτων και του ρόλου τους στη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Εξετάζονται οι κύριες αρχές του δικαίου της ΕΕ, η φύση και η λειτουργία του πρωτογενούς και παραγώγου δικαίου, η σημασία της νομολογίας, η εξέλιξη της δικαιοπαραγωγικής διαδικασίας, ο τρόπος εναρμόνισης του δικαίου και η κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ ΕΕ και Κρατών Μελών.

5. Οικονομική Πολιτική (οικονομικά)

Το μάθημα εστιάζει στη θεωρία και πρακτική εφαρμογή της οικονομικής πολιτικής σ' ένα μικτό οικονομικό σύστημα. Βασικός του στόχος είναι να συμβάλει στην ανάπτυξη της οικονομικής σκέψης των φοιτητών και να τους εξοικειώσει με τους θεσμούς και τις μεθόδους της σύγχρονης οικονομικής πολιτικής, ώστε να διευκολυνθούν στις περαιτέρω σπουδές τους στο τμήμα, αλλά και να τους καταστήσει ικανούς να κατανοούν τα τρέχοντα εθνικά και διεθνή οικονομικά ζητήματα και προκλήσεις. Το μάθημα περιλαμβάνει τη θεωρητική και θεσμική συγκρότηση της οικονομικής πολιτικής, την πολιτική οικονομία αυτής, τη δημοσιονομική θεωρία και πολιτική, τα ελλείμματα και το χρέος του δημοσίου, τη νομισματική θεωρία και πολιτική, την εξωτερική οικονομική πολιτική, τη θεωρία και πολιτική της απασχόλησης και του πληθωρισμού, τη θεωρία και πολιτική της οικονομικής ανάπτυξης, καθώς και σύγχρονα οικονομικοπολιτικά ζητήματα.

6. Εισαγωγή στη Διεθνή Οικονομική:

Το μάθημα αναφέρεται στις βασικές πτυχές της διεθνούς οικονομικής. Βασικός στόχος του μαθήματος είναι να προσφέρει στους φοιτητές εκείνο το αναλυτικό οικονομικό υπόβαθρο που θα τους καταστήσει ικανούς να κατανοούν και αναλύουν τα σύγχρονα ζητήματα του διεθνούς εμπορίου και των διεθνών νομισματικών σχέσεων. Το μάθημα εστιάζει τόσο στη θεωρητική-οικονομική, όσο και στην πολιτικο-οικονομική ανάλυση του διεθνούς εμπορικού συστήματος. Μετά το πέρας του

μαθήματος οι φοιτητές θα κατανοούν τις παραδοσιακές και νεότερες θεωρίες του διεθνούς εμπορίου, το ρόλο των πολυεθνικών επιχειρήσεων, τις αγορές συναλλάγματος και το διεθνές νομισματικό σύστημα. Στα περιεχόμενα του μαθήματος περιλαμβάνονται οι θεωρητικές ερμηνευτικές προσεγγίσεις του διεθνούς εμπορίου, η θεωρία της εμπορικής πολιτικής (καθεστώτα, στόχοι, μέσα, λήψη αποφάσεων, επιδράσεις των μέσων), οι περιφερειακές εμπορικές ενώσεις, ο προσδιορισμός των συναλλαγματικών ισοτιμιών, η μακροοικονομική της ανοικτής οικονομίας και το διεθνές νομισματικό σύστημα.

Γ' Εξάμηνο

1. Ιστορία Διεθνών Σχέσεων και Στρατηγικής

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ιστορική μελέτη των διεθνών σχέσεων και των στρατηγικών μεταξύ των κρατικών μονάδων του διεθνούς συστήματος. Ειδικότερα, το γνωστικό αντικείμενο μελετά το πλαίσιο που διέπει την διεθνή κοινωνία από τις απαρχές της έως και το σύγχρονο διακρατικό διεθνές σύστημα. Η μελέτη του γνωστικού αντικειμένου επικεντρώνεται στην εξέλιξη των διεθνών σχέσεων και της στρατηγικής όπως αυτή διαμορφώθηκε από την αρχαία Μεσοποταμία και την αρχαία Ελλάδα, την μετάβαση στις Αυτοκρατορίες (Ρωμαϊκή, Βυζαντινή, Οθωμανική), ακολούθως την Μεσαιωνική Ευρώπη και την κατάληξη του διακρατικού συστήματος που δημιουργήθηκε με την συνθήκη της Βεσφαλίας. Επιπρόσθετα, το αντικείμενο του μαθήματος απαντά στα ερωτήματα του ποιοι ήταν οι θεσμοί και οι κώδικες συμπεριφοράς μεταξύ των μονάδων της διεθνούς δράσης βάση των οποίων οι ομάδες πολιτικών οντοτήτων επιχειρούσαν να διευθετήσουν και να ρυθμίσουν τα συστήματα που τα συνέδεαν μεταξύ τους. Τέλος το υπό μελέτη γνωστικό πεδίο ενσωματώνει έννοιες όπως: διεθνής κοινωνία, διεθνή συστήματα, κρατικές μονάδες δράσεις, στρατηγικές επιλογές, ανταγωνισμός και κυριαρχία, ανεξαρτησία, αυτοκρατορίες και ηγεμονικές δυνάμεις.

2. Εισαγωγή στη Σύγχρονη Διεθνή Πολιτική (διεθνείς σπουδές)

(αντικατάσταση: Σύγχρονη Διεθνής Πολιτική)

Το μάθημα αυτό καλύπτει μερικές από τις σημαντικότερες εξελίξεις και τάσεις της σύγχρονης διεθνούς πολιτικής. Οι θεματικές περιλαμβάνουν τα εξής ζητήματα: Η Αραβική Άνοιξη. ΗΠΑ: Σε Πορεία Σχετικής Παρακμής; This course covers some of the most significant developments and trends in contemporary international politics. Topics include: The Arab Spring. USA: In a Path of Relative Decline? The Rise of China. 10 Η Άνοδος της Κίνας Η Άνοδος της Ινδίας και της Βραζιλίας. Ισλαμική Τρομοκρατία. Το Ζήτημα του Πυρηνικού Ιράν. Το Ζήτημα της Βορείου Κορέας. Ο Νέος Περιφερειακός Ρόλος της Τουρκίας. Εξελίξεις στην ΝΑ Ευρώπη. Το Μέλλον της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

3. Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ευρωπαϊκές σπουδές)

Κύριος στόχος του μαθήματος είναι η εξέταση των πολιτικών της ΕΚ που συνθέτουν και αναδεικνύουν το ευρωπαϊκό οικονομικό σύνταγμα. Δίκαιο, πολιτική και οικονομία προσεγγίζονται ως ένα ενιαίο όλο. Αναλύονται σημαντικές οριζόντιες και τομεακές πολιτικές όπως η περιφερειακή πολιτική και πολιτική συνοχής, η ενεργειακή πολιτική, η πολιτική περιβάλλοντος, η αγροτική πολιτική, η βιομηχανική πολιτική κλπ. Η ύλη του μαθήματος δεν περιλαμβάνει τους ευρωπαϊκούς θεσμούς διαμόρφωσης πολιτικής ούτε τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, που αποτελούν αντικείμενο άλλων μαθημάτων.

4. Ευρωπαϊκή Άμυνα, Ασφάλεια & Πολιτική Ενοποίηση (ευρωπαϊκές σπουδές)

Κύριος σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές τα σύνθετα και αλληλένδετα ζητήματα που αφορούν την σχέση μεταξύ άμυνας και ασφάλειας και της θεσμικής και πολιτικής ανάπτυξης της Ευρώπης προς την κατεύθυνση της πολιτικής ενοποίησης. Παράλληλα με άλλα μα-

θήματα για την Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και την σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία η διδασκαλία θα διερευνήσει τα βαθύτερα ιστορικοπολιτικά αίτια της δημιουργίας της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, τα συμφέροντα των κύριων δρώντων, την φυσιογνωμία των υπερεθνικών θεσμών και τις ιδιομορφίες του συστήματος λήψεως αποφάσεων της ΕΕ.

Το μάθημα είναι η άλλη όψη του ίδιου νομίσματος του μαθήματος «ευρωπαϊκή διπλωματία και εξωτερική πολιτική» που οι φοιτητές διδάχθηκαν στο δεύτερο έτος. Η έμφαση φέτος θα δοθεί στις δεκαετίες του 1990, 2000 και στην συντρέχουσα κρίση στα πεδία των χρηματοοικονομικών ρυθμίσεων, των θεσμικών σχέσεων, των πολιτικών σχέσεων και του τρόπου που εξελίχθηκαν οι σχέσεις των μεγάλων ευρωπαϊκών δυνάμεων. Οι γνώσεις και τα συγγράμματα στα οποία αναφερθήκαμε στο Δ εξάμηνο θα συσχετιστούν με την ανάλυση του παρόντος μαθήματος. Οι φοιτητές καλούνται να μελετήσουν επιμελώς τα κείμενα που τους προτείνουμε. Επίσης, παροτρύνονται να προσέρχονται στην αίθουσα διδασκαλίας και να συμμετέχουν με σχόλια και ερωτήματα. Η μελέτη κατά την διάρκεια του εξαμήνου είναι κάτι περισσότερο από αναγκαία. Το σύγγραμμα που προτάθηκε είναι το Διπλωματία και Στρατηγική των Μεγάλων Ευρωπαϊκών Δυνάμεων. Πέραν αυτού θα δούμε ποια συναφή κείμενα διαθέτουν οι φοιτητές από προηγούμενα έτη για να γίνουν εκλεκτικές αναφορές. Ιδιαίτερα το Κοσμοθεωρητική Ετερότητα και Αξιώσεις Πολιτικής Κυριαρχίας που έχετε ήδη διδαχθεί και το Θεωρία Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης.

Ο τελικός γραπτός έλεγχος γνώσεων θα στηριχθεί στην διδασκαλία, σε αυτά που θα ειπωθούν στις συναντήσεις μας και σε συναφή δοκίμια ή άρθρα στα οποία θα αναφερθούμε κατά την διάρκεια του έτους.

5. Νομισματικό & Χρηματοοικονομικό Σύστημα (οικονομικά)

Το μάθημα πραγματεύεται, από θεωρητικής κυρίως απόψεως, τις θεμελιώδεις έννοιες και σχέσεις που συγκροτούν το νομισματικό και χρηματοοικονομικό σύστημα.

Η πραγμάτευση του ζητήματος ξεκινά με τη διάκριση πραγματικής οικονομίας και χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων και μία σύντομη επισκόπηση της ιστορικής εξέλιξης και διαμόρφωσης των νομισματικών και τραπεζικών συστημάτων.

Ακολούθως, η συζήτηση επικεντρώνεται στα ζητήματα νομισματικής κυκλοφορίας, τη σχέση νομισματικής πολιτικής και πληθωρισμού και τον ρόλο των κεντρικών τραπεζών στην διαμόρφωση των νομισματικών συνθηκών σε ένα σύστημα καταπιστευτικού (μη μεταλλικού) χρήματος.

Επιπροσθέτως, το μάθημα εξετάζει τις βασικές λειτουργίες των τραπεζικών ιδρυμάτων, τους γενικούς λόγους των τραπεζικών κρίσεων, τις μεθόδους αντιμετώπισης των κρίσεων και τις θεωρητικές βάσεις του συστήματος προληπτικής εποπτείας των τραπεζών. Ειδικότερη αναφορά γίνεται στους κανόνες κεφαλαιακής επάρκειας ως βασικό εργαλείο τραπεζικής εποπτείας.

6. Διεθνείς Οικονομικοί Οργανισμοί & Συνεργασία (οικονομικά)

(αντικατάσταση: Διεθνείς Οικονομικοί Θεσμοί)

Το μάθημα εξετάζει βασικούς θεσμούς του διεθνούς οικονομικού δικαίου και την εξέλιξη και το ρόλο τους στις διεθνείς οικονομικές συναλλαγές. Έμφαση δίδεται στους θεσμούς του πολυμερούς συστήματος συμφωνιών. Ιδιαίτερα, εξετάζονται οι γενικές αρχές των συμφωνιών του Παγκοσμίου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) για την απελευθέρωση του διεθνούς εμπορίου, και κυρίως οι διεθνείς συμφωνίες που διέπουν το εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών (GATT, GATS), τις διεθνείς επενδυτικές συναλλαγές, τα γεωργικά προϊόντα και τα άυλα αγαθά. Επίσης, εξετάζονται ο ρόλος, οι

αρμοδιότητες και οι βασικές αρχές λειτουργίας του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, συμπεριλαμβανομένων των μεθόδων και όρων παροχής βοήθειας προς κράτη που αντιμετωπίζουν κρίση ισοζυγίου πληρωμών, καθώς και τα όργανα στα οποία διαμορφώνεται το γενικό πλαίσιο και τα κοινά διεθνή πρότυπα για την εποπτεία των τραπεζικών ιδρυμάτων.

Δ' Εξάμηνο

1. Στρατηγική & Θεωρία Παιγνίων (μάθημα υποβάθρου)

Στόχος του μαθήματος είναι να εισάγει τους σπουδαστές στις βασικές αρχές και έννοιες της στρατηγικής και την αντιμετώπιση του σημαντικότερου φαινομένου των διεθνών σχέσεων, που δεν είναι άλλο από τον πόλεμο. Η πρώτη θεματική ενότητα είναι αφιερωμένη στην χρήση της ισχύος για πολιτικούς σκοπούς. Εξετάζονται αρχικά οι βασικές αρχές της στρατηγικής και οι σημαντικότεροι εκπρόσωποι της στρατηγικής, όπως ο Θουκυδίδης, ο Σουν Τσου και ο Κλάουζεβιτς. Στη συνέχεια μελετάται η στρατιωτική, ναυτική και αεροπορική στρατηγική με έμφαση στους αντιπροσωπευτικότερους εκπροσώπους της, όμως ο Ναπολέων, ο Μάχαν και ο Ντουέ. Ειδική αναφορά θα γίνει στην γεωπολιτική και τις κυρίαρχες σχολές της. Θα μελετηθεί επίσης μια περίπτωση σύγχρονου στρατηγιστή της Μέσης Ανατολής, όπως ο Τούρκος ακαδημαϊκός και πολιτικός, Α. Νταβούτογλου, ο οποίος είναι γνωστός για το δόγμα του «Στρατηγικού Βάθους» της Τουρκίας. Στη δεύτερη ενότητα θα αναλυθεί ενδελεχώς η στρατηγική σκέψη του Λίντελ Χαρτ και ο ρόλος της παραπλάνησης στην ειρήνη και στον πόλεμο. Επίσης, θα εξεταστούν η εξέλιξη της πυρηνικής στρατηγικής, η σημασία της Επανάστασης στις Στρατιωτικές Υποθέσεις, καθώς και το φαινόμενο του επαναστατικού πολέμου.

2. Θεωρία Διεθνών Σχέσεων (διεθνείς σπουδές)

Σκοπός του μαθήματος είναι η κριτική προσέγγιση εκ μέρους των φοιτητών της Θεωρίας Διεθνών Σχέσεων και κυρίως των υποθέσεων των δύο βασικών θεωριών: του πολιτικού ρεαλισμού/νεορεαλισμού και του φιλελευθερισμού/νεο-φιλελευθερισμού. Στο μάθημα λαμβάνει χώρα μία παρουσίαση της ιστορικής εξέλιξης του κλάδου των Διεθνών Σχέσεων και των σημαντικότερων θεωρητικών προσεγγίσεων. Πιο συγκεκριμένα, αναλύονται ενδελεχώς οι κυριότερες υποθέσεις της θεωρίας του Πολιτικού Ρεαλισμού/Νεο-ρεαλισμού, καθώς και εκείνες του Φιλελευθερισμού/Νεο-φιλελευθερισμού. Στα πλαίσια αυτά, εξετάζονται βασικές έννοιες των Διεθνών Σχέσεων, όπως είναι το άναρχο διεθνές σύστημα, τα αίτια πολέμου, το εθνικό συμφέρον, η ισχύς, η ισορροπία ισχύος, η αρχή της αυτοβοήθειας, το δίλημμα ασφάλειας, η οικονομική αλληλεξάρτηση, η θεωρία της δημοκρατικής ειρήνης, ο ρόλος των διεθνών οργανισμών, η συλλογική ασφάλεια κ.λ.π. Τέλος, εξετάζονται τα επίπεδα ανάλυσης των Διεθνών Σχέσεων, καθώς και οι θεωρίες λήψης αποφάσεων.

3. Ελληνικό Κράτος & Εξωτερικές Σχέσεις: Ιστορία & Πολιτική (διεθνείς σπουδές)

(αντικατάσταση: Σύγχρονη Ελληνική Εξωτερική Πολιτική)

Αντικειμενικός στόχος του μαθήματος είναι η εξέταση των κεντρικών μεταβλητών της συγκρότησης-δομής-λειτουργίας του σύγχρονου Ελληνικού κράτους. Ξεκινώντας από την περίοδο διακυβέρνησης του Ιωάννη Καποδίστρια και αναδιφώντας στην ιστορική διαχρονία, επιχειρείται μια αξιολογικά ουδέτερη ανάλυση των προσδιοριστικών παραγόντων της εσωτερικής κοινωνικοπολιτικής και οικονομικής δομής σε αναφορά με τη διαδικασία διαμόρφωσης και εφαρμογής της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Υπό αυτό το πρίσμα θα προχωρήσουμε στην εξαγωγή θεωρητικών

υποθέσεων εργασίας για την ανάλυση και ερμηνεία των εθνικών ζητημάτων της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής του 20ο και 21ο αιώνα. Ως κεντρικές θεματικές περιοχές εντοπίζονται οι εξωτερικές σχέσεις της Ελλάδας με τους Βαλκανικούς της συνδαιτυμόνες και την Τουρκία, οι εξωτερικές σχέσεις της Ελλάδας με τις εκάστοτε Μεγάλες Δυνάμεις και η θέση και ο ρόλος της, σε διεθνείς θεσμούς-οργανισμούς.

Μαθησιακοί στόχοι:

Μέσα από τις παραδόσεις, τη συστηματική μελέτη και την ενεργητική συμμετοχή στο μάθημα οι φοιτητές θα είναι σε θέση ν' αναλύουν τους σταθμούς της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας, να χρησιμοποιούν μεθοδικά τις εναλλακτικές θεωρητικές προσεγγίσεις για την ανάλυση των αξονικών ζητημάτων της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, να κατέχουν την κύρια επιστημονική βιβλιογραφία και να προβαίνουν στην εκλεκτική χρήση των πρωτογενών και δευτερογενών πηγών για τη σύνταξη επιστημονικών εργασιών.

4. Οικονομική Διακυβέρνηση της Ευρωζώνης: ONE & Τραπεζική Ένωση (ευρωπαϊκές σπουδές) (αντικατάσταση: ONE & Τραπεζική Ένωση)

Το μάθημα καλύπτει, πρώτον, τη θεσμική οργάνωση και λειτουργία της ευρωπαϊκής νομισματικής ένωσης και, δεύτερον, την εξέλιξη και τα βασικά στοιχεία της ευρωπαϊκής πολιτικής για τον χρηματοοικονομικό τομέα. Μετά από μία σύντομη επισκόπηση της συμβολής της χρηματοοικονομικής διαμεσολάβησης στην ευρωπαϊκή οικονομία, η συζήτηση στρέφεται στις προϋποθέσεις δημιουργίας και τη θεσμική συγκρότηση της Ευρωζώνης, και συγκεκριμένα στις προβλέψεις της ΣΛΕΕ και του παραγώγου δικαίου για τις δημοσιονομικές υποχρεώσεις των χωρών της νομισματικής ένωσης, τη δομή και λειτουργία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, και τη νομισματική πολιτική του ευρώ.

Ακολούθως, εξετάζεται η πορεία ενοποίησης της εσωτερικής αγοράς και η υλοποίηση των κοινωνικών ελευθεριών στον χρηματοοικονομικό τομέα. Ιδιαίτερως αναλύονται οι πρόσφατες εξελίξεις, που σηματοδοτούν την δραματική επιτάχυνση της εναρμόνισης των κανόνων λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων, επιχειρήσεων της κεφαλαιαγοράς και ασφαλιστικών επιχειρήσεων της Ένωσης και τη σταδιακή διαμόρφωση μιας νέας εποπτικής αρχιτεκτονικής για τον χρηματοοικονομικό τομέα, με εντονότερα υπερεθνικά στοιχεία απ' ό,τι ίσχυε στο παρελθόν, η οποία ενδεχομένως να περιλαμβάνει και τη δημιουργία μιας Τραπεζικής Ένωσης των χωρών της Ευρωζώνης.

5. Ευρωπαϊκή Πολιτική Οικονομία (ευρωπαϊκές σπουδές)

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους/τις φοιτητές/τριες (α) με τις κύριες πτυχές της μεταβίβασης αρμοδιοτήτων από το εθνικό επίπεδο στο υπερεθνικό και τις επιλογές ανάπτυξης οικονομικών πολιτικών στο επίπεδο της ΕΕ και (β) με το περιεχόμενο, την επιρροή και τις δυναμικές των πολιτικών αυτών για την Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Το μάθημα εστιάζεται στην εξέταση της ειδικής σχέσης μεταξύ οικονομίας και πολιτικής σε ένα πλαίσιο που διέπεται από τη λειτουργία της οικονομίας και της πολιτικής σε διαφορετικά θεσμικά και οργανωτικά επίπεδα, δηλαδή στο εθνικό επίπεδο των επιμέρους κρατών μελών της ΕΕ και στο υπερεθνικό επίπεδο της ΕΕ. Πραγματεύεται την εξέλιξη της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και τις επιλογές συγκρότησης και περαιτέρω ανάπτυξης των επιμέρους πολιτικών με αναφορά στη θεσμική ανάπτυξη της ΕΕ και στις επιπτώσεις για τις εθνικές οικονομίες των κρατών μελών. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται κύριες

πολιτικές της ΕΕ με αναφορά στην εκάστοτε συγκυρία (πολιτική, οικονομική, θεσμική) κατά το συγκεκριμένο εξάμηνο που διδάσκεται το μάθημα.

6. Διεθνής Πολιτική Οικονομία και Πολιτική της Ενέργειας

Ο σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση των αλληλεπιδράσεων που πραγματώνονται στο σύγχρονο διεθνές οικονομικό και πολιτικό περιβάλλον. Για την κατανόηση των αλληλεπιδράσεων μελετώνται οι τέσσερις διαστάσεις του πεδίου μελέτης της Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας που είναι το κράτος, η αγορά το εγχώριο και το διεθνές περιβάλλον. Η κατανόηση των αλληλεπιδράσεων σχετίζεται άμεσα με τη θεωρητική προσέγγιση που υιοθετεί ο κάθε μελετητής για την κατανόηση του σύγχρονου διεθνούς οικονομικού και πολιτικού περιβάλλοντος. Η μελέτη των αλληλεπιδράσεων των τεσσάρων διαστάσεων της διεθνούς πολιτικής οικονομίας επιχειρείται σε διάφορα θεματικά πεδία της Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας όπως είναι οι διεθνείς νομισματικές σχέσεις, οι διεθνείς εμπορικές σχέσεις, οι σχέσεις των χωρών του Νότου και του Βορρά, το ζήτημα του υψηλού εξωτερικού χρέους για τις αναπτυσσόμενες οικονομίες, οι χρηματοπιστωτικές κρίσεις, οι πολυεθνικές επιχειρήσεις και η παγκόσμια παραγωγή και οι επιδράσεις της διεθνούς οικονομικής κρίσης που πρωτοεκδηλώθηκε τον Αύγουστο του 2007.

Μαθήματα επιλογής (ανά θεματική)

Μαθήματα γενικού ενδιαφέροντος (εκτός θεματικών κατηγοριών)

1. Σύγχρονες Πολιτικές Θεωρίες

(αντικατάσταση: Εισαγωγή στις Πολιτικές Θεωρίες)

Το μάθημα σκιαγραφεί την πορεία των μείζονων πολιτικών θεωριών από τις απαρχές των ευρωπαϊκών Νέων Χρόνων μέχρι τις μέρες μας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάλυση του φιλελευθερισμού, του μαρξισμού και του συντηρητισμού, στην ιστορική ποικιλομορφία τους, στα παράδοξα και στις διακυμάνσεις των μεταξύ τους σχέσεων. Αντικείμενο πραγμάτευσης γίνονται επίσης σημαντικά ρεύματα του 20ου αιώνα, όπως ο εθνικισμός, ο φασισμός, ο αναρχισμός, ο φεμινισμός, ο φονταμενταλισμός και ο οικολογισμός. Οι φοιτητές καλούνται να αποκτήσουν έναν ιστορικό χάρτη των νεότερων πολιτικών θεωριών ερχόμενοι σε μια πρώτη επαφή με τις αντιλήψεις που καλλιεργούν τα ρεύματα της πολιτικής νεωτερικότητας για τον άνθρωπο και το κράτος, για την ιδεολογία, την θρησκεία και το κοινωνικό φύλο, για τις δομές της εξουσίας και την οργάνωση των θεσμών.

2. Θεωρίες Κράτους, Δικαίου & Οικονομίας: Θεμελιώδη Κείμενα

Στο μάθημα αυτό παρουσιάζονται και συζητούνται με τους φοιτητές θεμελιώδη κείμενα και βιβλία από το χώρο της πολιτικής, του δικαίου και της οικονομίας με μεγάλη επιρροή στη σύγχρονη σκέψη και επιστήμη (η παρακολούθηση του μαθήματος είναι υποχρεωτική).

3. Πολιτική Φιλοσοφία των Διεθνών Σχέσεων

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η σύνδεση κεντρικών εννοιών και πολιτικών μεγεθών της σύγχρονης Θεωρίας Διεθνών Σχέσεων με την παράδοση της πολιτικής φιλοσοφίας. Στο μάθημα αναλύεται η μορφή που πήραν στην κλασική εποχή θεμελιώδη διλήμματα της πολιτικής σκέψης γύρω από την ανθρώπινη φύση και τη φύση του πολιτικού δεσμού και του δικαίου, γύρω από την ελευθερία και την αναγκαιότητα (Πλάτων, Σοφιστές, Θουκυδίδης, Σοφοκλής και Αριστοτέλης), περνά από τον Μεσαίωνα (Αυγουστίνος, Ακινάτης) και τους κλασσικούς της Νεωτερικότητας (Μακιαβέλι, Χομπς, Ρουσσώ, Καντ, Χέγκελ, Νίτσε, Μιλ και Τοκβίλ) και καταλήγει στη σύγχρονη συζήτηση γύρω από τη φύση και τα διακυβεύματα της δημοκρατίας στην μετανεωτερική εποχή.

4. **Θεωρία & Μεθοδολογία Κοινωνικών Επιστημών** (μη συμβατό με 5)
ή **Ποιοτικές Μέθοδοι Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες** (μη συμβατό με 4)

5. **Μέθοδοι Λήψης Αποφάσεων**

Οικονομετρικές μέθοδοι και πρόβλεψη. Πολλαπλή γραμμική παλινδρόμηση διαστρωματικών δεδομένων και χρονοσειρών. Πρόβλεψη με μοντέλα βασισμένα σε αθεωρητικές μεθόδους: αυτοπαλινδρόμηση, ARIMA, τεχνητά νευρωνικά δίκτυα. Βασικές ιδέες και μέθοδοι ψυχομετρίας και πολυμεταβλητής Econometric methods and forecasting. Multiple Linear Regression of cross sectional and time series data. Forecasting based on atheoretical methods: autoregression, ARIMA, artificial neural networks. Basic concepts and methods in psychometry and multivariate statistics: principal component analysis, factor analysis, cluster analysis, canonical correlation analysis. 15 στατιστικής: ανάλυση κύριων συνιστωσών, ανάλυση παραγόντων, ανάλυση συστάδων, κανονικοποιημένη συσχέτιση. Βελτιστοποίηση με μεθόδους Επιχειρησιακής Έρευνας. Προβλήματα γραμμικού προγραμματισμού και ακέραίου γραμμικού προγραμματισμού). Προβλήματα μεταφοράς, διαμεταφοράς και ανάθεσης. Βασικά διαγράμματα ελέγχου. Χρήση οικονομετρικού πακέτου Gretl για ανάλυση και πρόβλεψη χρονοσειρών. Χρήση λογισμικού σελίδας NEOS (NEOS server) για βελτιστοποίηση.

6. **Θεωρία Παιγνίων & Διεθνής Πολιτική**

Εφαρμογές των παιγνίων στην καθημερινή ζωή, τον αθλητισμό, την οικονομία, τις επιχειρήσεις, την πολιτική επιστήμη και τις διεθνείς σχέσεις. Ορολογία και βασικές έννοιες της θεωρίας στρατηγικών παιγνίων. Παίχτες, κινήσεις, στρατηγικές και ανταμοιβές. Παιγνία ταυτόχρονων κινήσεων και πίνακες ανταμοιβών. Παιγνία σταθερού και μηδενικού αθροίσματος. Στοιχειώδη παιγνία: το παίγνιο του συντονισμού, η μάχη των φύλλων, το παίγνιο της κότας και το παίγνιο των φυλακισμένων. Ισορροπία κυρίαρχων στρατηγικών, ισορροπία Nash, ισορροπία Schelling. Παιγνία διαδοχικών κινήσεων και δένδρα αποφάσεων. Υποπαιγνιακά τέλεια ισορροπία Nash και η αξιοπιστία υποσχέσεων και απειλών. Παιγνιοθεωρητική ανάλυση της κρίσης της Κούβας (1962). Παραδείγματα παιγνίων σε κινηματογραφικές ταινίες. Εφαρμογές των παιγνίων διαπραγματεύσεων στη διεθνή περιβαλλοντική πολιτική. Αποκλίσεις από την τέλεια ορθολογικότητα, κοινωνικοί αυτοματισμοί, επιστήμη πειθούς, διαισθητική κρίση και γλώσσα σώματος.

7. **Πολιτική Κοινωνιολογία**

Το μάθημα αναλύει τις ευρύτερες πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές, που έχουν συντελεσθεί τις τελευταίες δεκαετίες στις σύγχρονες ευρωπαϊκές κοινωνίες. Το μάθημα σκιαγραφεί, συνεπώς το ιστορικό πλαίσιο και τις προκλήσεις της σύγχρονης διεθνούς πολιτικής. Ειδικότερα οι ενότητες του μαθήματος είναι οι εξής: 1) **Κοινωνική Στρωμάτωση**: Εξετάζονται κλασσικές (Βέμπερ, Μαρξ) και σύγχρονες θεωρίες (Πάρκιν, Έρικ Όλιν Ράητ) της κοινωνικής στρωμάτωσης. Αναλύεται ειδικότερα η κοινωνική στρωμάτωση στη μεταβιομηχανική κοινωνία. 2) **Σύγχρονες Οργανώσεις**: Αναλύεται η θεωρία του Βέμπερ για τη γραφειοκρατία και του Φουκώ για την επιτήρηση. Μελετώνται τα σύγχρονα μοντέλα κοινωνικής και οικονομικής οργάνωσης (Το Ιαπωνικό Μοντέλο, τα Κοινωνικά Δίκτυα, οι Υπερεθνικές Εταιρείες), 3) **Εργασία και Οικονομική Ζωή**: Εξετάζονται ο Τηλορισμός και Φορντισμός, η Ευέλικτη Εξειδίκευση, ο Αυτοματισμός και η Ομαδική Παραγωγή. Αναλύονται επίσης οι σημαντικότερες μεταβολές στον συνδικαλιστικό τομέα, 4) **Επαναστάσεις**: Προσδιορίζονται οι διαφορές ανάμεσα στις επαναστάσεις, τις εξεγέρσεις και τα κινήματα. Αναλύονται οι βασικές θεωρίες της επανάστασης (Μαρξ, Ντένβις, Τίλι) καθώς και η σχέση της επανάστασης με την κοινωνική μεταβολή, 5) **Παγκόσμια Μεταβολή**: Εξετάζονται κριτικά οι θεωρίες της Μεταβιομηχανικής Κοινωνίας, του Μεταμοντερνισμού, του Τέλους της Ιστορίας (Φουκουγιάμα) και της Σύγκρουσης των Πολιτισμών (Χάντινγκτον).

8. Πολιτική Επικοινωνία

Στο πλαίσιο του μαθήματος παρουσιάζονται θεωρητικές κι εφαρμοσμένες γνώσεις που αντλούνται από τα επιστημονικά πεδία της Πολιτικής Επικοινωνίας, της Διεθνούς Επικοινωνίας και των Διεθνών Σχέσεων για να εξεταστεί το φαινόμενο της διεθνούς πολιτικής επικοινωνίας. Αναπτύσσονται οι ακόλουθες ενότητες:

1. Ορισμός της Πολιτικής Επικοινωνίας, Εισαγωγή στην Συστημική Προσέγγιση του Φαινομένου.
2. Πολιτική Επικοινωνία στο Ενδοκρατικό Επίπεδο και Σύνδεση με Διακρατική Πολιτική Επικοινωνία.
3. Πολιτική Επικοινωνία στο Επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση.
4. Τυπολογίες και Μοντέλα Ανάλυσης Προπαγάνδας
5. Διεθνής Επικοινωνία και Προπαγάνδα.
6. Η Εικόνα του Κράτους: Μορφή και Περιεχόμενο.
7. Η Συσχέτιση της Εικόνας του Ηγέτη με την Εικόνα της Χώρας - Προσωποποίηση και Πολιτικό Branding
8. Το Φαινόμενο της 'Ρητορικής Προεδρίας' στις ΗΠΑ και η Στρατηγική 'Going Public' σε Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής.
9. Η Επίδραση της «Συσπείρωσης Γύρω από την Σημαία»
10. Δημόσια Διπλωματία και Ήπια Ισχύ.
11. Εμπορευματοποίηση της Εικόνας της Χώρας: Η Προσέγγιση του Nation Branding
12. Διεθνής Κοινή Γνώμη και Ένοπλες Συγκρούσεις
13. Διαχείριση Εικόνας και Μέσων Επικοινωνίας στις Ένοπλες Συγκρούσεις.

Λογική της Διαχείρισης Εσωτερικού Μετώπου και η Επικοινωνιακή Διάσταση της Φινλανδοποίησης.

9. Διεθνής Κοινωνία & ΜΚΟ

Το μάθημα αναλύει την πολιτική επιρροή των φορέων της κοινωνίας πολιτών (π.χ. Κοινωνικά Κινήματα, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις) στα κέντρα λήψεως των αποφάσεων. Αρχικά το μάθημα εισάγει τον φοιτητή στην έννοια «κοινωνία πολιτών» (τις διαφορετικές ερμηνείες, την ιστορική εξέλιξη του όρου). Εν συνεχεία αναλύει την εξωθεσμική παραγωγή πολιτικής εστιάζοντας στα κοινωνικά κινήματα. Στο πλαίσιο αυτό αναλύονται διεξοδικότερα το φεμινιστικό και το οικολογικό κίνημα. Ακολουθεί η ανάλυση του ιστορικού πλαισίου ανάδειξης των ΜΚΟ. Στην ενότητα για τις ΜΚΟ αναλύονται τα κεντρικά χαρακτηριστικά τους, οι οργανωτικές τους δομές, οι τομείς δραστηριοποίησής τους (με έμφαση στο περιβάλλον, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ανάπτυξη και αναφορές σε συγκεκριμένες διεθνείς καμπάνιες), τα πολλαπλά επίπεδα των παρεμβάσεων τους (π.χ. τοπικό, εθνικό, υπερεθνικό), η υφιστάμενη ετερογένεια μεταξύ των οργανώσεων και τέλος η κριτική που έχει ασκηθεί προς τις ΜΚΟ. Εν συνεχεία αναλύεται διεξοδικά η σχέση των ΜΚΟ με τους επίσημους πολιτικούς θεσμούς, σε εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο (π.χ. πότε θεσμοθετήθηκε ο συμβουλευτικός τους ρόλος, ποια είναι τα όρια της συμμετοχής τους). Ακολουθεί η ανάλυση της διεθνικής και κρατοκεντρικής προσέγγιση του φαινομένου των Διεθνών ΜΚΟ. Τέλος, το μάθημα

ολοκληρώνεται με την παρουσίαση της σημερινής συζήτησης για την ανάδειξη της έννοιας της «διακυβέρνησης» και της «παγκόσμιας κοινωνίας πολιτών».

Το μάθημα συμπληρώνει το μάθημα «Εισαγωγή στην Πολιτική Επιστήμη» (α' εξαμήνου), καθώς επεκτείνει την ανάλυση για τις διαδικασίες παραγωγής πολιτικής από τους επίσημους πολιτικούς θεσμούς στη σφαίρα της κοινωνίας πολιτών.

10. Τεχνική Διαπραγματεύσεων & Μεσολάβησης

(αντικατάσταση: Διεθνείς Διαπραγματεύσεις)

Στόχος του μαθήματος να αποκτήσει κάθε φοιτήτρια και φοιτητής την απαραίτητη γνώση σε βάθος των θεωριών αλλά και πρακτικών σχετικά με τις διεθνείς διαπραγματεύσεις όπως έχουν γίνει αντικείμενο της πρακτικής και έχουν θεωρητικοποιηθεί με τη βοήθεια και προτύπων εκ της ψυχολογίας, των οικονομικών και των μαθηματικών. Η θεωρία υπακούει στην πρακτική εμπειρία και δίνεται η ευκαιρία στους φοιτητές να εξοικειωθούν με στιγμές διπλωματικών επιτυχιών είτε σε επίπεδο διαπραγμάτευσης είτε μεσολάβησης. Και τα παραδείγματα από την ιστορία της διπλωματίας είναι πολλά. Έχουν δε ταξινομηθεί και αποτελέσει την ύλη ενός νέου σχετικά κλάδου που διδάσκεται σε αρκετές σχολές του εξωτερικού. Το μάθημα ολοκληρώνεται με ασκήσεις και προσομιώσεις.

Το μάθημα αφορά στη Θεωρία και τις Τεχνικές των Διεθνών Διαπραγματεύσεων και χωρίζεται σε τρεις ενότητες. Η πρώτη ενότητα είναι εισαγωγική και μεθοδολογική περί διαπραγματεύσεων. Κατά τη δεύτερη ενότητα, αναλύεται διεξοδικά η θεωρία του Roger Fisher και της ομάδας διαπραγματεύσεων της Νομικής Σχολής του Harvard και συμπληρώνεται με άλλες προσεγγίσεις. Η τρίτη ενότητα ολοκληρώνεται με επιλογή περιπτώσεων διεθνών πολιτικών διαπραγματεύσεων και με ασκήσεις προϊδέασης. Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου καλύπτεται η ύλη που διαρθρώνεται στις παρακάτω θεματικές ενότητες:

Οι βασικές γνώσεις επί των διαπραγματεύσεων: η διαπραγμάτευση ως διαδικασία, η δομή, η μέθοδος, οι τακτικές, η στρατηγική, τα αποτελέσματα. Στοιχεία επιτυχούς διαπραγμάτευσης, η επίτευξη συμφωνίας (deal), τα στερεότυπα, οι πολιτιστικές παραστάσεις, δοκιμασμένες αρχές – κανόνες (rules of thumb) για επιτυχή διαπραγμάτευση, επιλογή συστήματος διαπραγμάτευσης, η integrative vs confrontational διαπραγμάτευση, η διμερής διαπραγμάτευση, η πολυμερής διαπραγμάτευση, οι διαφορές στο στυλ, το στοιχείο της ισχύος, η παρέμβαση και μεσολάβηση, η εσωτερική και εξωτερική διαπραγμάτευση, το προσωπικό στυλ, το εθνικό στυλ, η κουλτούρα, η προδιαπραγμάτευση, η κυρίως (detailed) διαπραγμάτευση, η συμφωνία, η μεταδιαπραγμάτευση : εκτέλεση της συμφωνίας, η βιωσιμότητά της. Στρατηγικές – τακτικές. Η shuttle diplomacy. Ανταλλαγή και συμφωνίες πακέτο. Two track setting. Framing. Η μέθοδος διαπραγμάτευσης της Νομικής Σχολής του Χάρβαρντ (Roger Fisher) : Οι επιμέρους ενότητες : η διαπραγμάτευση επί τη βάσει αρχών, η αναζήτηση αμοιβαίου οφέλους, η διαπραγμάτευση επί τη βάσει συμφερόντων και όχι θέσεων, η γνώση των συμφερόντων της άλλης πλευράς, η προετοιμασία (brainstorming), οι εναλλακτικές επιλογές, η χρήση αντικειμενικών κριτηρίων, η διαπραγματευτική ισχύς, η BATNA. Το πρότυπο της μεσολάβησης και οι εκβάσεις των κρίσεων. Η σύγκρουση και η διαπραγμάτευση. Τα είδη της μεσολάβησης και οι συνθέσεις του προτύπου. Τακτικές μεσολάβησης (sticks and carrots). Οι βασικές παράμετροι των διεθνών συμφωνιών (πολιτικών και άλλων). Η διαπολιτισμική διαπραγμάτευση, οργανωτικά ζητήματα: τόπος, ημερήσια διάταξη, γλώσσα, αντιπροσωπείες. Η γραφειοκρατία.

Δεν υπάρχει καμία επικάλυψη με άλλο μάθημα εξ όσων διδάσκονται στο Τμήμα.

11. Πολιτιστική Διπλωματία

Στο πρώτο μέρος του μαθήματος αναδεικνύονται το περιεχόμενο και οι σημασιολογικές περιπέτειες της έννοιας του πολιτισμού. Στο δεύτερο μέρος αναλύονται συγκριτικά βασικές αντιλήψεις για τον άνθρωπο και τα κοινωνικά θεμέλια που διατρέχουν τις δομές των λεγόμενων μεγάλων πολιτισμών (Ισλάμ, Κίνα, Ινδία, Ιαπωνία), ενώ ταυτόχρονα επιχειρείται η ανάδειξη της ιδιομορφίας του δυτικού πολιτισμού μέσα σε αυτόν τον ιστορικό χάρτη. Στο τρίτο μέρος διερευνάται η εμβέλεια του πολιτισμού τόσο ως ερμηνευτικού άξονα στα πλαίσια της σύγχρονης θεωρίας όσο και ως ιδεολογικού μέσου της σημερινής διεθνούς πολιτικής. Η απώλεια, αλλά και η αυξανόμενη επάνοδος των πολιτισμικών παραδόσεων του παρελθόντος σε καθεστώς μετα-παραδοσιακών καιρών αναλύεται ως προς τα πιθανά κίνητρα, αλλά και ως προς τις εξίσου πιθανές θεωρητικές και πρακτικές δυνατότητές της.

12. Επικοινωνία & ΜΜΕ στο Διεθνές Πολιτικό Περιβάλλον

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση με την μελέτη των μέσων επικοινωνίας (Μ.Ε.) της λειτουργίας τους και του τρόπου με τον οποίο συνεισφέρουν στην συγκρότηση του διεθνούς περιβάλλοντος. Η ανάπτυξη του μαθήματος ακολουθεί τους εξής άξονες: δομή και λειτουργία των μέσων επικοινωνίας, περιεχόμενο των μέσων επικοινωνίας με έμφαση στον μηχανισμό παραγωγής των ειδήσεων, θεωρίες επιδράσεων των Μ.Ε., παγκοσμιοποίηση και επικοινωνία, εδραίωση των νέων μέσων ως φορέων νέων συνθηκών στο πεδίο επικοινωνίας. Η εξειδίκευση της λειτουργίας των μέσων επικοινωνίας στο διεθνές πολιτικό περιβάλλον γίνεται μέσω θεμάτων όπως: η επίδραση των εξελίξεων της τεχνολογίας στον συνεχή μετασχηματισμό του επικοινωνιακού πεδίου, η διεθνοποίηση των Μ.Ε., οι ανισορροπίες στην παγκόσμια ροή πληροφορίας, η διαλεκτική τοπικού και παγκόσμιου στην παραγωγή και κατανάλωση του περιεχομένου των Μ.Ε. (glocalization), η ανάλυση εξειδικευμένων επιδράσεων των ΜΜΕ στην εξωτερική πολιτική όπως η επίδραση-CNN και η ανάπτυξη των παναραβικών διαύλων επικοινωνίας.

Οι φοιτητές που συμμετέχουν στις ομαδικές εργασίες αποκτούν λειτουργική γνώση της μεθοδολογίας της ποσοτικής ανάλυσης περιεχομένου.

13. Πληροφόρηση & Ασφάλεια

Το μάθημα Πληροφόρηση και Ασφάλεια αναλύει το ρόλο της πληροφόρησης στις Διεθνείς Σχέσεις και τη Στρατηγική. Στο πλαίσιο του μαθήματος παρουσιάζεται και αναλύεται η έννοια της πληροφόρησης-κατασκοπείας και η σημασία της για τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Πιο συγκεκριμένα, θα αναλυθούν κεντρικά ζητήματα που αφορούν τη διαδικασία της πληροφόρησης, όπως η ανάπτυξη και η εξέλιξη των Σπουδών Πληροφόρησης, η θεωρία της πληροφόρησης, οι προσεγγίσεις της πληροφόρησης, η διασύνδεση της πληροφόρησης με τη θεωρία των διεθνών σχέσεων, ο κύκλος της πληροφόρησης (συλλογή, ανάλυση και διανομή πληροφοριών), οι σχέσεις αναλυτή και αποδέκτη του προϊόντος της πληροφόρησης και η πολιτικοποίηση του προϊόντος της πληροφόρησης. Η ανάλυση των παραπάνω θα συνοδεύεται από ιστορικά και σύγχρονα παραδείγματα.

Επίσης, εξετάζεται ενδελεχώς η έννοια της πληροφόρησης υπό το πρίσμα της Θεωρίας της Στρατηγικής (Θουκυδίδης, Sun Tzu, Clausewitz), καθώς και η έννοια της αποτυχίας των υπηρεσιών πληροφοριών και το φαινόμενο του στρατηγικού αιφνιδιασμού. Στο πλαίσιο αυτό, θα παρουσιαστεί μια τυπολογία σχετικά με τα αίτια και το είδος των αποτυχιών, ενώ η ανάλυση των παραπάνω θα γίνει με αναφορά σε ιστορικά και σύγχρονα παραδείγματα.

Στη συνέχεια, παρουσιάζεται και αναλύεται η έννοια της Αντι-πληροφόρησης/Αντικατασκοπείας, καθώς και οι τρόποι αντιμετώπισής της. Η ανάλυση θα γίνει με αναφορά σε ιστορικά και σύγχρονα παραδείγματα.

Ακόμη, αναλύεται ο ρόλος της προπαγάνδας, των ψυχολογικών επιχειρήσεων και της στρατηγικής επικοινωνίας στο σύγχρονο θέατρο επιχειρήσεων, καθώς και ο ρόλος της συγκεκριμένης δράσης στην άσκηση εξωτερικής πολιτικής. Τέλος, προσεγγίζονται ειδικά θέματα πληροφόρησης, όπως είναι η οικονομική κατασκοπεία, η παραπλάνηση στην ειρήνη και στον πόλεμο, η σχέση μεταξύ πληροφόρησης, ηθικής και δημοκρατίας, οι επιπτώσεις του Brexit στην πληροφόρηση και η σημασία της πληροφόρησης στην ελληνική υψηλή στρατηγική.

Θεματική διεθνών σπουδών

1. Στρατηγική Ανάλυση

Στόχος του μαθήματος είναι η ενδεδειγμένη εξέταση της έννοιας της στρατηγικής και της εξέλιξής της από την εποχή του ΘοΣτο μάθημα εξετάζονται βασικές έννοιες της στρατηγικής (στρατηγική, υψηλή στρατηγική, άμεση-έμμεση προσέγγιση, αποτροπή-πειθαναγκασμός, πόλεμος, αρχές του πολέμου, δίλημμα ασφάλειας, εκμηδένιση-εξουθένωση, επίθεση-άμυνα, κλιμάκωση, κρίση-χειρισμός κρίσεων, φθορά-ελιγμός κ.ά.) Επίσης, λαμβάνει χώρα μία παρουσίαση της ιστορικής εξέλιξης της στρατηγικής η οποία περιλαμβάνει:

- τη μελέτη της στρατηγικής της Αθήνας και της Σπάρτης στα πλαίσια του Πελοποννησιακού Πολέμου όπως τον αφηγείται ο Θουκυδίδης.
- Τη στρατηγική σκέψη σημαντικών μελετητών της στρατηγικής (Σουν Τσου, Ναπολέον, Ζομινί, Κλαούζεβιτς)
- Την ανάπτυξη της στρατηγικής σκέψης στην Ανατολή, στο Βυζάντιο και στη Δυτική Ευρώπη
Στη συνέχεια, εξετάζονται συγκεκριμένες θεματικές:
- Το ζήτημα της ηγεσίας μέσα από τη μελέτη της ιστορίας (κυρίως κατά τη διάρκεια του Α' και Β' Παγκοσμίου Πολέμου)
- Ναυτική ισχύς (Άλφρεντ Θάιερ Μάχαν, Τζούλιαν Κορμπέτ,)
- Γεωπολιτική
- Αεροπορική στρατηγική (Ντούετ, Μίτσελ, Μπόιντ, Γουόρντεν)
- Πυρηνική Στρατηγική
- Ανταρτοπόλεμος

Η εξέταση της στρατηγικής δεν περιορίζεται μόνο στη μελέτη της κατά τη διάρκεια της ιστορίας (ιδιαίτερα στην Αρχαία Ελλάδα, τους δύο Παγκοσμίους Πολέμους και τον Ψυχρό Πόλεμο) αλλά φθάνει και μέχρι τις ημέρες μας, μελετώντας τη στρατηγική της μοναδικής υπερδύναμης -των Η.Π.Α.- και των υπόλοιπων δυνάμεων στο Ιράκ, στο Αφγανιστάν, στην πρόσφατη κρίση στη Μ. Ανατολή και την Αφρική. Τέλος, με βάση τη μελέτη της ιστορίας, προσπαθούμε να συγκρίνουμε τις στρατηγικές που ακολούθησαν οι κύριοι δρώντες του διεθνούς συστήματος στο παρελθόν (πόλεις-κράτη, κράτη-έθνη) με τις στρατηγικές που ακολουθούν οι σημερινές μεγάλες δυνάμεις, λαμβάνοντας υπόψη την ενότητα της στρατηγικής σκέψης.

2. Ανάλυση Εξωτερικής Πολιτικής

A. Αφετηρία των διαλέξεών μου θα αποτελέσει ο εξής περιεκτικός ορισμός της εξωτερικής πολιτικής, τον οποίο προτείνει ο Christopher Hill, επιχειρώντας να συμπεριλάβει σ' αυτόν όλες τις διαστάσεις που η εξωτερική πολιτική έχει στον σύγχρονο, πολύπλοκο κόσμο: «Εξωτερική πολιτική είναι το σύνολο των επίσημων εξωτερικών σχέσεων που αναπτύσσει ένας ανεξάρτητος δρών (συνήθως ένα κράτος, αν και όχι αποκλειστικά) στις διεθνείς σχέσεις. Η φράση «ένας ανεξάρτητος δρών» μας επιτρέπει να συμπεριλάβουμε μη κρατικές οντότητες, όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση ή η Χεζμπολλά· οι εξωτερικές σχέσεις ονομάζονται «επίσημες», ώστε να μπορούν να συμπεριληφθούν τα αποτελέσματα όλων των τμημάτων των κυβερνητικών μηχανισμών του κράτους ή της επιχείρησης (enterprise) (δηλαδή, όχι μόνο το υπουργείο Εξωτερικών), ενώ παράλληλα δηλώνει κατ' οικονομίαν τον τεράστιο αριθμό των διεθνών συναλλαγών που βρίσκονται σε εξέλιξη· πολιτική(σε αντιδιαστολή με τις αποφάσεις) είναι το «σύνολο» αυτών των επίσημων σχέσεων, διότι οι δρώντες συνήθως επιζητούν κάποιο βαθμό συνοχής απέναντι στον έξω κόσμο — ώστε οι άλλοι να θεωρούν ότι οι εν λόγω δρώντες ακολουθούν μια ευλόγως συνεκτική και προβλέψιμη τακτική. Τέλος, η πολιτική είναι «εξωτερική» διότι ο κόσμος εξακολουθεί να είναι χωρισμένος σε διακριτές κοινότητες και δεν αποτελεί μια μοναδική ομογενοποιητική οντότητα. Συνεπώς, αυτές οι κοινότητες χρειάζονται στρατηγικές για να ανταπεξέλθουν στις πολύμορφες σχέσεις τους με τους ξένους (αυτούς δηλαδή που δεν ανήκουν στη δική τους πολιτεία (polity). Αυτό αποτελεί καθαυτό έναν εναλλακτικό ορισμό της εξωτερικής πολιτικής, εφόσον θελήσει κανείς να δώσει έμφαση στη σκοπιμότητά της και στη συνεκτική της διάσταση».

Παρέθεσα τον παραπάνω ορισμό διότι θα αποτελέσει τον «μίτο της Αριάδνης», με την βοήθεια του οποίου θα επιχειρήσω να ξετυλίξω την αφήγηση και την ανάλυση των επιμέρους ζητημάτων που θα με απασχολήσουν στις παραδόσεις μου για το εν λόγω γνωστικό αντικείμενο.

B. Στο πλαίσιο, λοιπόν, των διαλέξεών μου θα αναφερθώ στα ακόλουθα θέματα:

1) Στην έννοια και στο περιεχόμενο της εξωτερικής πολιτικής, όπως αυτή εξελίσσεται ιστορικά, αφού το περιεχόμενό της μεταβάλλεται προσαρμοζόμενο στις αλλαγές που λαμβάνουν χώρα στο διεθνές περιβάλλον (π.χ., τέλος του Ψυχρού Πολέμου, εμφάνιση νέων κινδύνων για την διεθνή ασφάλεια, όπως η διεθνής τρομοκρατία, και, κατά συνέπεια, ανάγκη αναθεώρησης του τρόπου που συγκροτείται η έννοια του «εθνικού συμφέροντος»), αλλά και στην σχέση της Θεωρίας της Ανάλυσης Εξωτερικής Πολιτικής (εν τέλει στην συμπληρωματικότητά της) προς την Θεωρία των Διεθνών Σχέσεων.

2) Στο συγκεκριμένο και «πολυκλαδικό» περιεχόμενο της πολιτικής (βλ. τον πιο πάνω ορισμό του Hill) που συγκροτεί αυτό που αποκαλούμε «εξωτερική πολιτική», όπου τίθενται ερωτήματα όπως του σύγχρονου ρόλου του κράτους σε έναν συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο, της έννοιας της εθνικής κυριαρχίας, της διάκρισης μεταξύ «εσωτερικού» (inside) και «εξωτερικού» (outside) χώρου, της διάκρισης μεταξύ δομών (structures) και δρώντων υποκειμένων (agents) κ.λπ..

3) Στην ανάλυση των επιμέρους πρακτόρων (actors) ή δρώντων (agents), όπως άλλοι μελετητές τους αποκαλούν. Στο πλαίσιο αυτής της ανάλυσης συζητούνται: το ερώτημα γύρω από το ποιος έχει την ευθύνη της διαμόρφωσης και της άσκησης της εξωτερικής πολιτικής, εάν δηλαδή η εν λόγω διαδικασία είναι υπόθεση αποκλειστικά κάποιων ελίτ σε κάθε κράτος ή όχι (όπως και ο ρόλος της κοινής γνώμης σ' αυτήν την διαδικασία), το θέμα των αρμοδιοτήτων και της ευθύνης της εκτελεστικής εξουσίας για την άσκηση της εξωτερικής πολιτικής, η προβληματική σχετικά με τον ψυχολογικό παράγοντα, όπως και το ζήτημα του ρόλου των υπουργικών συμβουλίων και άλλων συλλογικών οργάνων στη διαμόρφωση και άσκηση της εξωτερικής πολιτικής, αλλά και το γενικότερο

θέμα σχετικά με το «πώς μπορεί κάποιος να ηγείται με υπευθυνότητα» στον ευαίσθητο τομέα της εξωτερικής πολιτικής.

4) Στην ανάλυση της γραφειοκρατίας και του ρόλου της στη διαμόρφωση και την άσκηση της εξωτερικής πολιτικής, στην οποία κεντρικό ρόλο διαδραματίζει το Υπουργείο Εξωτερικών με την διπλωματική του υπηρεσία, όπως και του φαινομένου του πολλαπλασιασμού ανταγωνιζομένων πόλων εξουσίας που επιθυμούν να έχουν ρόλο σ' αυτή τη διαδικασία, του ειδικού ρόλου των μυστικών υπηρεσιών, του προβλήματος του συντονισμού της γραφειοκρατίας αλλά και της σχέσης πολιτικών και τεχνοκρατών/γραφειοκρατών κ.λπ..

5) Στη συζήτηση περί της ορθολογικότητας (rationality) στην εξωτερική πολιτική, η οποία θέτει τα επιμέρους ερωτήματα των σχέσεων διαδικασίας (procedure) και ουσίας (substance), προσώπων και συλλογικών οργάνων, αποτελεσματικότητας (efficiency) και δημοκρατίας (democracy). Θα εξεταστεί, επίσης, τι σημαίνει ο όρος «περιορισμένη ορθολογικότητα» (bounded rationality) στην εξωτερική πολιτική, για την κατανόηση του οποίου απαιτείται, μεταξύ άλλων, η ανάλυση της επίδρασης της τάσης να σκεφτόμαστε «με όρους Ιστορίας» (the power of Historical Thinking) όσον αφορά την εξωτερική πολιτική, όπως και της επιδίωξης ιδίων σκοπών, της αποφυγής του χειροτέρου ενδεχομένου, κ.λπ.

6) Στην εφαρμογή της εξωτερικής πολιτικής και στην ανάλυση της συνακόλουθης υφής (texture) της ισχύος, κατά την οποία θα παρουσιάσω τις διαφορετικές όψεις κι εκδηλώσεις της ισχύος, δηλαδή τη διάκριση της υφής της σε σκληρή (hard), ήπια (soft) και πλαστική (plastic), όπως και τον «στρατιωτικό βραχίονα» της ισχύος, την έννοια της οικονομικής ισχύος, τον ρόλο της διπλωματίας αλλά και των ιδιαίτερων πολιτισμικών παραδόσεων (cultures), καθώς, τέλος, και την αναζήτηση ισορροπίας ανάμεσα σε όλους τους παραπάνω «παράγοντες».

7) Στην εξέταση της εξωτερικής πολιτικής σ' έναν κόσμο όπου ενεργούν (act) πολλά υποκείμενα της διεθνούς πολιτικής, στο πλαίσιο της οποίας θα επιχειρήσω να συζητήσω τον ρόλο της γεωγραφίας, της πολιτικής αλληλεξάρτησης, της αποχής από τη λήψη αποφάσεων αλλά και άλλων μορφών «αντίστασης/αντίδρασης», της συστημικής αλλαγής, κ.λπ.

8) Στους διεθνικούς ανασχηματισμούς (transnational reformulations), όπου θα εξετάσω την εξωτερική πολιτική και τον ρόλο διεθνικών δρώντων (transnational actors) στη διαμόρφωσή της, τις πολιτικές των αντίστοιχων συνδέσεων (linkage politics), καθώς και την σύγχυση αρμοδιοτήτων που αυτή προκαλεί, κ.λπ.

9) Στη μελέτη των «εσωτερικών πηγών» (domestic sources), των περιορισμών τους αλλά και των αλληλεπιδράσεών τους κατά τη διαμόρφωση της εξωτερικής πολιτικής, όπως, π.χ., των σχετικών συνταγματικών προβλέψεων, της μορφής του πολιτειακού καθεστώτος, των κοινωνικών δυνάμεων και της «κινητικότητάς» τους κ.λπ., προκειμένου, εν κατακλείδι να αντιληφθούμε την εξωτερική πολιτική τόσο ως έκβαση (output), όσο και ως επιλογή (choice).

10) Στη μελέτη της σχέσης μεταξύ πολιτικής (εν γένει), κοινωνίας και εξωτερικής πολιτικής, στο πλαίσιο της οποίας θα αναφερθώ στο κρίσιμο ζήτημα/δίλημμα ανάμεσα στο «(δημοκρατικά) λογοδοτούν κράτος» (accountability state) και στο «ασφαλές κράτος» (security state), στον ρόλο της κοινής γνώμης, των ομάδων συμφερόντων αλλά και του κορπορατισμού στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής, στον ρόλο των μέσων ενημέρωσης και των κοινωνικών δικτύων στην πρόκληση γεγονότων ή/και «θεαμάτων», στις έννοιες της κοινωνίας των πολιτών (civil society), της ταυτότητας αλλά και της διαφορετικότητας.

11) Και, τέλος, στη μελέτη του ζητήματος της εξωτερικής πολιτικής σε σχέση με την «αναβίωση» (revival) του κράτους, στο πλαίσιο της οποίας θα ανακεφαλαιώσω -υπό το φώς των αναπτύξεων που αποτέλεσαν το αντικείμενο των προηγούμενων διαλέξεών μου- παρουσιάζοντας κάποια συμπεράσματα όσον αφορά τα πιο καίρια ερωτήματα που απασχολούν την Ανάλυση Εξωτερικής Πολιτικής: α) το θέμα της δράσης, δηλαδή ποιος δρα και για λογαριασμό ποιού β) το θέμα της επιλογής, δηλαδή τι περιθώρια επιλογής υφίστανται γ) το θέμα της ηθικής και της σχέσης της με την εφαρμοσμένη πολιτική και δ) το ζήτημα ποιές είναι ή θα έπρεπε/μπορούσε να είναι οι προσδοκίες μας από την εξωτερική πολιτική.

Γ. Τα διδακτικά εγχειρίδια που έχουν προταθεί για το μάθημα θα τα βρείτε, όπως γνωρίζετε, στον «Εύδοξο».

Δ. Ευχαριστώ εκ των προτέρων όσες και όσους από εσάς επιλέξετε το μάθημα, «Ανάλυση Εξωτερικής Πολιτικής», και σας περιμένω στις παραδόσεις μου. Παρότι, αυτές είναι νωρίς το πρωί κάθε Παρασκευής, αξίζει, νομίζω, να είστε παρούσες και παρόντες. Και τούτο διότι, κατά την ταπεινή μου γνώμη, δεν πρέπει να θεωρείτε το Πανεπιστήμιο απλώς «εξεταστικό κέντρο» αλλά χώρο διδασκαλίας, μάθησης, συγκρότησης επιστημονικής σκέψης και ελεύθερης ανάπτυξης και διακίνησης ιδεών.

3. Διεθνής Ασφάλεια και Ενέργεια

Το μάθημα «**Διεθνής Ασφάλεια και Ενέργεια**» εξετάζει συστηματικά τα πολιτικά και θεσμικά χαρακτηριστικά της ροής της ενέργειας στο διεθνές περιβάλλον και τις επιπτώσεις τους, στη διεθνή ασφάλεια. Αναλύεται η πολιτική διάσταση της ενέργειας, ως παράμετρος της γεωπολιτικής-γεωοικονομίας, από τα αρχικά στάδια εύρεσης και εκμετάλλευσης των ενεργειακών πόρων, στη συνέχεια των διεθνών πετρελαϊκών κρίσεων της δεκαετίας του 1970, έως τις σημερινές αλλαγές που αφορούν τη χάραξη των ενεργειακών οδών (αγωγών) και την ανάδειξη της ενέργειας ως αιτίας συγκρούσεων και αντιπαραθέσεων μεταξύ των κρατών. Γίνεται ειδική αναφορά στην προβληματική περί «σχιστολιθικής επανάστασης» και τις επιπτώσεις της στο σύγχρονο ενεργειακό χάρτη.

Μελετάται σε ευρεία κλίμακα το πλαίσιο, από τη διεθνή ενεργειακή διπλωματία, τις επιπτώσεις της ενέργειας στις γεωπολιτικές αντιπαραθέσεις και συρράξεις, μέχρι το «ασύμμετρο» περιβάλλον και την ενεργειακή τρομοκρατία. Η ανάλυση επικεντρώνεται στην εμφάνιση νέων πολιτικών οντοτήτων που βασιζούν την ύπαρξή τους στην «παράνομη» εκμετάλλευση και διακίνηση ενεργειακών πόρων, καθώς και επαναστατικών-εθνικοαπελευθερωτικών κινημάτων που εστιάζουν τη δράση τους σε επιθέσεις ή απειλές επιθέσεων, εναντίον αγωγών μεταφοράς πετρελαίου.

Τίθεται σε διαπραγμάτευση, η σύγχρονη πολιτική διάσταση μεταξύ των «κρατών-κατόχων» και των «κρατών-διόδων» ενέργειας, καθώς και των κρατών που βρίσκονται εκτός ενεργειακού παιχνίσιου, μέσα από μελέτες περιπτώσεων.

4. Διεθνές Δίκαιο II: Δίκαιο Θάλασσας

Στόχος του μαθήματος να αποκτήσει κάθε φοιτήτρια και φοιτητής την απαραίτητη γνώση σε βάθος των υποκειμένων του διεθνούς δικαίου καθώς και των αρμοδιοτήτων κάθε κράτους στη διεθνή έννομη τάξη. Ειδικότερος στόχος είναι η εμβάθυνση στους κανόνες και αρχές του δικαίου της

θάλασσας που αποτελεί ένα ειδικότερο αντικείμενο του διεθνούς δικαίου και ως εκ τούτου κρίνεται η εισαγωγή του. Για την αποσυμφόρηση των υποχρεωτικών μαθημάτων του κλάδου μαθημάτων του Διεθνούς Δικαίου, το «Δίκαιο Θάλασσας» διδάσκεται ως μάθημα επιλογής για να προσελκύσει φοιτητές με έντονο ενδιαφέρον στον κλάδο αλλά και έφεση εμβάθυνσης αλλά και εξοικείωσης με ένα θέμα που ενδιαφέρει τη χώρα μας με πλείστες θαλάσσιες ζώνες αλλά και μείζονα προβλήματα με τις γειτονικές χώρες που εγείρουν διεκδικήσεις αρμοδιοτήτων που εκ του δικαίου της θάλασσας έχουν εκχωρηθεί ως εξουσία στη χώρα μας.

Περιεχόμενο διδακτικής ύλης:

Οι θεματικές της ύλης του μαθήματος προσδιορίζονται ως ακολούθως: Γενική εισαγωγή και η ιστορική εξέλιξη του διεθνούς δικαίου της θάλασσας (οι απαρχές και οι Συνδιασκέψεις), Οι θαλάσσιες ζώνες: ζώνες εθνικής δικαιοδοσίας, οι γραμμές βάσης, τα εσωτερικά ύδατα, η Αιγιαλίτιδα ζώνη (χωρικά ύδατα), Συνορεύουσα ζώνη – Αρχαιολογική ζώνη, Στενά διεθνούς ναυσιπλοΐας, Αρχιπελαγικά κράτη, Υφαλοκρηπίδα, Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη, το καθεστώς των νήσων, ζώνες διεθνούς δικαιοδοσίας, Ανοικτή Θάλασσα, ο Διεθνής Βυθός (κοινή κληρονομιά της ανθρωπότητας), η Συνθήκη των Βυθών του 1971.

Το μάθημα ολοκληρώνεται με την εξέταση των υποθέσεων που εκδικάσθηκαν ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης και αφορούν σε οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας. Ανήκει στα μαθήματα του διεθνούς δικαίου και συνδέεται άμεσα με τα αντικείμενα Διεθνές Δίκαιο Ι και Διεθνές Δίκαιο ΙΙ που διδάσκονται. Λόγω της υψηλής εξειδίκευσης των κανόνων του το δίκαιο της θάλασσας απαιτεί για τη διδασκαλία του ένα χωριστό εξάμηνο. Υπάρχει ευκρινής ο διαχωρισμός του από το αρθρωτό μάθημα του Α' εξαμήνου «Διεθνείς και Ευρωπαϊκοί Θεσμοί» όπου διδάσκονται οι διεθνείς οργανισμοί που αποτελούν τμήμα του γενικού διεθνούς δικαίου.

5. Ειδικά Θέματα Ελληνικής Εξωτερικής Πολιτικής

Αντικειμενικός στόχος του μαθήματος είναι η περιγραφή και ερμηνεία μιας σειράς μείζονων ζητημάτων της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής από τον 19^ο έως και τον 21^ο αιώνα.

Ειδικότερα μεταξύ και άλλων εξετάζονται οι εξής θεματικές:

- Ιστορική επισκόπηση των κεντρικών σταθμών της νεότερης και σύγχρονης και ελληνικής ιστορίας, 1821-2000.
- Αξονικοί παράμετροι της Ελληνικής υψηλής στρατηγικής
- Το πολιτικό και στρατηγικό εγχείρημα για την πραγμάτωση του αέναου εθνικού στόχου της Μεγάλης Ιδέας και οι συμπαρομαρτούσες απολήξεις του, 1828-1922.
- Ανάλυση και ερμηνεία της υψηλής στρατηγικής του Ελευθερίου Βενιζέλου, 1910-1920.
- Η περίοδος της ελληνοτουρκικής συνεννόησης 1930-1940.
- Η μονομερής εξάρτηση της Ελλάδας από ΗΠΑ-NATO, 1950-1965.
- Η πολιτικοδιπλωματική διαχείριση των μείζονων εθνικών ζητημάτων –Ελληνοτουρκικά-Κυπριακό.

6. Ειδικά Θέματα Σύγχρονης Διεθνούς Πολιτικής

7. Διπλωματία & Στρατηγική των Μεγάλων Δυνάμεων

Το μάθημα καλύπτει το θεωρητικό και εμπειρικό σκέλος που αφορά στην στρατηγική δράση των μεγάλων δυνάμεων στο διεθνές σύστημα. Μέσα στα πλαίσια αυτά παρουσιάζονται και αναλύο-

νται διεξοδικά τα ακόλουθα: πρώτον, τα βασικά χαρακτηριστικά και η στρατηγική συμπεριφορά των μεγάλων δυνάμεων, δεύτερον η συστημική θεωρία μελέτης των διεθνών φαινομένων και ιδιαίτερα ο επιθετικός ρεαλισμός του Mearsheimer για την κατανόηση της δράσης και της συμπεριφοράς των μεγάλων δυνάμεων, τρίτον παραδείγματα από περιπτωσιολογικές μελέτες των δύο τελευταίων αιώνων που αφορούν τη συμπεριφορά των μεγάλων δυνάμεων όπως αυτές των ΗΠΑ (1900-σήμερα), της Σοβ. Ένωσης (1917-1991), της Γερμανίας (1868-1945), της Ιαπωνίας (1868-1945), της Μεγ. Βρετανίας (1792-1990) και της Γαλλίας (1789-1945). Επιπρόσθετα και σε μια εξειδικευμένη προοπτική αναλύεται η ισορροπία ισχύος μεταξύ μεγάλων δυνάμεων και ο μεταξύ τους ανταγωνισμός ασφαλείας, η έννοια του πολέμου μεταξύ μεγάλων δυνάμεων, η έννοια της ισχύος και οι συντελεστές ισχύος που αναπτύσσουν οι μεγάλες δυνάμεις.

8. Διπλωματία & Στρατηγική των ΗΠΑ

9. Εξωτερική Πολιτική της Ρωσικής Ομοσπονδίας

Στο μάθημα παρουσιάζονται πτυχές της Ρωσικής (και Σοβιετικής) ιστορίας και των κοινωνικών – πολιτικών – κοσμοθεωρητικών μεταβολών που πραγματοποιήθηκαν τα τελευταία 120 χρόνια και οι οποίες επιδρούν στο σημερινό Ρωσικό Κράτος και την εξωτερική του πολιτική. Αναλύεται ο τρόπος που ορίζει η Ρωσία τα εθνικά της συμφέροντα. Το κέντρο βάρους του μαθήματος αφορά στις αλλαγές που πραγματώνονται στον σύγχρονο κόσμο και πώς αυτές επιδρούν και λαμβάνονται υπόψη στην εξωτερική πολιτική της Ρωσίας. Η εξωτερική πολιτική της οποίας, εξετάζεται μέσα από τρεις κύκλους: (1) Η παγκοσμιοποίηση, το διεθνές σύστημα και ο κόσμος σήμερα, (2) Οι τρίτες δυνάμεις στον περίγυρο της Ρωσίας και (3) Ο «γειτονικός» μετασοβιετικός χώρος. Ειδικό βάρος δίνεται στις σχέσεις της Ρωσίας με τα Βαλκάνια και ειδικότερα με την Ελλάδα, καθώς και με την Κύπρο.

10. Κίνα: Διεθνής Ρόλος & Εξωτερική Πολιτική

(αντικατάσταση: Κοινωνία, Οικονομία & Εξωτερική Πολιτική της Κίνας)

Το μάθημα αποτελεί μια γενική εισαγωγή στην εσωτερική οικονομική, κοινωνική και πολιτική δομή της Κίνας, από τις απαρχές της, ως Αυτοκρατορία το 200 π.χ. έως την συγκαρινή περίοδο. Μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος είναι η κατανόηση των προσδιοριστικών συστημικών και εσωτερικών μεταβλητών (γεωγραφία, πλουτοπαραγωγικοί πόροι, τεχνολογία, κουλτούρα, θρησκεία) που επηρέασαν τον τρόπο οργάνωσης και εξέλιξης του κινεζικού πολιτικού/πολιτειακού συστήματος.

Επίσης, η απόκτηση των βασικών γνώσεων γύρω από την οργάνωση-ανάπτυξης των οικονομικών, πολιτικών και κοινωνικών δομών της Κίνας και η χρήση τους τόσο για τη συγγραφή μελετών όσο και για την παρουσίαση-ανάλυση-ερμηνεία ζητημάτων που άπτονται στο πεδίο της Κινεζικής εξωτερικής και οικονομικής πολιτικής.

Συναφώς οι φοιτητές αναπτύσσουν την ικανότητα της έρευνας, συλλογής και επεξεργασίας δευτερογενών κυρίως πηγών, εντός του συγκεκριμένου γνωστικού πεδίου, για τη διαμόρφωση αξιολογικά ουδέτερων αναλύσεων.

11. Τουρκικό Πολιτικό Σύστημα & Εξωτερική Πολιτική

(αντικατάσταση: Κοινωνία & Εξωτερική Πολιτική της Τουρκίας)

Αντικείμενο του μαθήματος είναι οι εσωτερικές κοινωνικοπολιτικές εξελίξεις και η εξωτερική πολιτική του σύγχρονου τουρκικού κράτους, από την ίδρυσή του έως τις μέρες μας. Το μάθημα απο-

σκοπεί να εισάγει τους σπουδαστές, αφενός, στους θεσμούς, τις δομές και τους μηχανισμούς του σύγχρονου τουρκικού κοινωνικο-πολιτικού συστήματος, και αφετέρου, στις μεθόδους και τους στόχους της σύγχρονης τουρκικής εξωτερικής πολιτικής, με έμφαση στη διακυβέρνηση του ισλαμικού Κόμματος «Δικαιοσύνη και Ανάπτυξη» (Κ.Δ.Α.) και το δόγμα εξωτερικής πολιτικής που ακολουθεί (Δόγμα Νταβούτογλου). Επιδιώκει, δηλαδή, να παρέχει τα απαραίτητα εφόδια για την σε βάθος κατανόηση και ανάλυση της σύγχρονης τουρκικής πραγματικότητας, αναγκαίο στοιχείο για την κατανόηση και ερμηνεία της διεθνούς συμπεριφοράς της χώρας. Οι σημαντικότερες θεματικές είναι, κατ' αρχάς, οι κοινωνικο-πολιτικές δομές της γείτονας και οι συνέχειες ή ασυνέχειες με το οθωμανικό παρελθόν της στην εσωτερική και εξωτερική πολιτική. Συγκεκριμένα εξετάζεται: η κληρονομιά των Νεοτούρκων, το κεμαλικό κράτος και η ιδεολογία, Ισλάμ και κράτος, στρατός, κράτος και πολιτική, πολιτικό και κομματικό σύστημα, εθνικές και θρησκευτικές μειονότητες και κράτος, η τουρκική οικονομία, οι παράγοντες, τα μέσα και η στρατηγική της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής διαχρονικά απέναντι σε Μέση Ανατολή, Βαλκάνια και Δύση.

Τουρκία και Ευρασιατικός Χώρος: Στρατηγική, Οικονομία και Ενέργεια - – Επιλογής εαρινού

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η μελέτη των διεθνών σχέσεων του σύγχρονου τουρκικού κράτους στον ευρύτερο ευρασιατικό χώρο κατά την μεταψυχροπολεμική περίοδο. Έμφαση θα δοθεί στην περίοδο διακυβέρνησης του Κόμματος «Δικαιοσύνη και Ανάπτυξη» (Κ.Δ.Α.). Το μάθημα εισάγει τους σπουδαστές στις δομές, τους μηχανισμούς και τους στόχους της σύγχρονης τουρκικής εξωτερικής πολιτικής στην περιοχή που εκτείνεται από τα Βαλκάνια έως την Κίνα. Συγκεκριμένα θα επικεντρωθεί στη στρατηγική επίτευξης των εθνικών στόχων της τουρκικής ηγεσίας, τα πρότυπα διάδρασης και αλληλεπίδρασης που ακολουθεί στις διπλωματικές, οικονομικές και ενεργειακές σχέσεις της με τις χώρες της περιοχής, τη θέση που διεκδικεί η Τουρκία στον ισλαμικό κόσμο, καθώς και τη στάση της απέναντι στα διεθνή φαινόμενα, όπως οι περιφερειακές συγκρούσεις και οι ανταγωνισμοί ή οι προσπάθειες περιφερειακής συνεργασίας κ.ο.κ..

12. Διεθνείς Σχέσεις και ενέργεια στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και Ανατολική Μεσόγειο

Το μάθημα εξετάζει τις μεταπολεμικές διεθνείς σχέσεις της περιοχής μας. Αναλύει τα διεθνή ζητήματα στην ΝΑ Ευρώπη και την Ανατολική Μεσόγειο βάσει των θεωρητικών εργαλείων που παρέχουν οι διεθνείς σχέσεις. Συγκεκριμένα θα μελετηθεί η θεωρία των περιφερειακών υποσυστημάτων. Θα εξεταστούν, αφενός, οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ των (μη-)κυρίαρχων οντοτήτων, δηλαδή τόσο οι συγκρουσιακές σχέσεις των δρώντων του υποσυστήματος όσο και οι συνεργατικές σχέσεις μεταξύ τους, και αφετέρου, η επιρροή που άσκησαν οι υπερδυνάμεις (Ε.Σ.Σ.Δ./Ρωσία και Η.Π.Α.) στην Νοτιοανατολική Ευρώπη και την Ανατολική Μεσόγειο πριν και μετά τον Ψυχρό Πόλεμο. Ειδικότερα μελετάται ο συγκρουσιακός χαρακτήρας του περιφερειακού υποσυστήματος της Ανατολικής Μεσογείου. Θα τονιστούν ημερομηνίες σταθμοί για την εξέλιξη του συγκεκριμένου υποσυστήματος, όπως η γέννηση του κράτους του Ισραήλ, η κρίση του Σουέζ, ο πόλεμος των «Έξι ημερών», το Κυπριακό, κ.λπ.. Αναφορά θα γίνει και στις Τουρκο-Ισραηλινές σχέσεις μεταψυχροπολεμικά. Θα αναδειχθεί επίσης ο ρόλος της ενέργειας (υδρογονάνθρακες) στις διακρατικές σχέσεις του υποσυστήματος και την δημιουργία του άξονος «Αθήνα-Λευκωσία-Τελ Αβίβ-[Καΐρου]». Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται επίσης στην ανάδυση του μεταψυχροπολεμικού περιφερειακού υποσυστήματος της ΝΑ Ευρώπης, τη διολίσθηση προς τη χρήση βίας και τη σταδιακή μετάβαση προς την

ομαλότητα και τη συνεργασία, τη θέσπιση διακυβερνητικών θεσμών πολιτικού και οικονομικού χαρακτήρα τη δεκαετία του 1990, τις επεμβάσεις του διεθνούς συστήματος, και την πορεία ένταξης και ολοκλήρωσης των χωρών της περιοχής αυτής με τους Ευρωπαϊκούς θεσμούς (Ε.Ε. και Ν.Α.Τ.Ο.). Θα εξεταστούν επίσης οι βαλκανικές πολιτικές ορισμένων μονάδων του περιφερειακού υποσυστήματος, όπως η Τουρκία, οι οποίες κατέχουν ιδιαίτερη θέση στην περιοχή.

13. Ενεργειακά Δίκτυα στη Μέση Ανατολή και Καύκασο

(αντικατάσταση: Διεθνείς Σχέσεις & Οικονομία Ανατολικής Μεσογείου & ΝΑ Ευρώπης)

Το μάθημα αυτό, το οποίο βασίζεται εν μέρη σε παρουσιάσεις και εργασίες, καλύπτει τις σύγχρονες διεθνείς, πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις.

- Το Νέο Μακεδονικό Ζήτημα και η Διαμάχη για την Ονομασία.
- Ο Ρόλος των ΗΠΑ στη ΝΑ Ευρώπη.
- Ο Ρόλος της Ρωσίας στη ΝΑ Ευρώπη.
- Ο Ρόλος της Τουρκίας στη ΝΑ Ευρώπη.
- Ο Ρόλος της Σερβίας στη ΝΑ Ευρώπη.
- Ευρωπαϊκή Ένωση και ΝΑ Ευρώπη.
- Το Ζήτημα του Κοσόβου.
- Το Ζήτημα της Βοσνίας.
- Ο Αλβανικός Παράγοντας στη ΝΑ Ευρώπη.
- Οργανωμένο Έγκλημα στη ΝΑ Ευρώπη.
- Ελλάδα και ΝΑ Ευρώπη.

14. Ανατολική Μεσόγειος: Διεθνείς Σχέσεις & Οικονομία

(αντικατάσταση: Διπλωματία & Οικονομία της Σύγχρονης Μέσης Ανατολής)

Το μάθημα εισάγει τον φοιτητή στα πολιτικά και οικονομικά δεδομένα των κρατών της Μέσης Ανατολής. Το μάθημα χωρίζεται σε δύο θεματικές.

Η πρώτη αναλύει διεξοδικά την ιστορική-πολιτική εξέλιξη των κρατών της Μέσης Ανατολής. Ειδικότερα, θα αναλυθεί η δημιουργία των κρατών της Μέσης Ανατολής καθώς και οι πολεμικές συγκρούσεις που επακολούθησαν μέχρι και την δεύτερη Ιντιφάντα του 2003. Επιπροσθέτως, η θεματική εμβαθύνει στις εξελίξεις ανά χώρα, σε πολλαπλά επίπεδα: όπως πολιτικής, διεθνών σχέσεων, το ρόλο της θρησκείας, των ηγετών, της ιδεολογίας, κ.ο.κ. Στην δεύτερη θεματική του μαθήματος αναλύονται ζητήματα Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας καθώς και της Διεθνούς προοπτικής της Μέσης Ανατολής. Ειδικότερα, θα αναλυθεί διεξοδικά η συνολική εικόνα της οικονομίας των χωρών της Μέσης Ανατολής καθώς και οι πολιτικές/οικονομικές μορφές συνεργασίας, π.χ ΟΠΕΚ, Συμβούλιο Συνεργασίας των Κρατών του Κόλπου. Τέλος θα αναλυθεί η Διεθνής Προοπτική των χωρών της Μέσης Ανατολής καθώς και το ολοένα αυξανόμενο χάσμα που παρατηρείται με τον Δυτικό Κόσμο ιδιαίτερα μετά την πτώση μοναρχικών καθεστώτων όπως του Σανταμ Χουσεΐν.

15. Οι Αναδυόμενες Δυνάμεις στο Διεθνές Σύστημα

Μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, η αυξανόμενη οικονομική επιτυχία και η πολιτική προβολή χωρών όπως η Κίνα, η Ινδία, η Βραζιλία καθώς και οι νέες πολυμερείς μορφές συνεργασίας, όπως οι συναντήσεις κορυφής των BRICS (Βραζιλία, Ρωσία, Ινδία, Κίνα, Νότια Αφρική), επανέφεραν στο επίκεντρο το ζήτημα των αναδυόμενων δυνάμεων. Στο πλαίσιο αυτό, ο αντικειμενικός σκοπός του

μαθήματος είναι η συνεξέταση των θεωρητικών και πολιτικό-στρατηγικών προβληματισμών που συνδέονται με το ρόλο και τη θέση των αναδυόμενων δυνάμεων στο διεθνές σύστημα. Ειδικότερα, ο θεωρητικός και εμπειρικός προβληματισμός του μαθήματος επικεντρώνεται στην πολιτικο-στρατηγική συμπεριφορά της Κίνας, Ρωσίας, Ινδίας και Βραζιλίας στο μεταψυχροπολεμικό διεθνές σύστημα. Μια σειρά σημαντικών ερωτημάτων θα αποτελέσουν τον πυρήνα της θεωρητικής και εμπειρικής ανάλυσης που θα ακολουθηθεί κατά τη διάρκεια των διαλέξεων: Ποιος είναι ο κεντρικός στόχος της υψηλής στρατηγικής των αναδυόμενων δυνάμεων ως προς την υπάρχουσα κατανομή ισχύος-συμφερόντων; Ποια είναι τα αποτελέσματα από την αύξηση του αριθμού των μεγάλων δυνάμεων στο νέο διεθνές σύστημα; Θα είναι σταθεροποιητικός ή αποσταθεροποιητικός ο ρόλος τους; Πώς διαχειρίζονται τα εν λόγω κράτη την περίσσεια ισχύος τους, στο εσωτερικό κοινωνικοπολιτικό τους σύστημα και στη διαμόρφωση του στρατηγικού τους δόγματος; Πως αντιμετωπίζονται στο αναδυόμενο πολυπολικό διεθνές σύστημα τα πλανητικά ζητήματα –διεθνής ασφάλεια, μη διάδοση των πυρηνικών όπλων, διεθνής οικονομική διακυβέρνηση; Για την απάντηση των ανωτέρω ερωτημάτων, θα χρησιμοποιηθούν τα αναλυτικά εργαλεία της θεωρίας των διεθνών σχέσεων, με βάση τα οποία θα εξετασθούν οι πολιτικές, οικονομικές και στρατηγικές πτυχές της πολιτικοστρατηγικής συμπεριφοράς των αναδυόμενων δυνάμεων της Κίνας, Ρωσίας, Ινδίας και της Βραζιλίας, εστιάζοντας στους κεντρικούς στόχους της υψηλής πολιτικής των εν λόγω κρατών για την προάσπιση και προαγωγή των εθνικών τους συμφερόντων.

16. Αμερικανική Πολιτική

Αντικείμενο του μαθήματος είναι το αμερικανικό πολιτικό σύστημα και η διεθνής πολιτική των ΗΠΑ κατά τον 20ό αιώνα και κυρίως μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ειδικότερα, εξετάζονται οι παράγοντες που διαμόρφωσαν την αμερικανική δημοκρατία, οι θεμελιώδεις διαιρετικές τομές της αμερικανικής κοινωνίας και η μετεξέλιξη της χώρας από μια κατά κύριο λόγο αγροτική οικονομία σε βιομηχανική υπερδύναμη κατά τον 20ό αιώνα. Μελετάται το αμερικανικό Σύνταγμα και οι κεντρικοί πολιτειακοί θεσμοί μέσα στην ιστορία, όπως και οι καταβολές της κυριαρχίας του φιλελευθερισμού στην αμερικανική πολιτική κουλτούρα. Φαινόμενα καθοριστικά για την κατανόηση της σύγχρονης αμερικανικής πολιτικής, όπως η Μεγάλη Ύφεση και το New Deal, η κατάργηση του θεσμοθετημένου ρατσισμού, ο μακαρθισμός, το «σύνδρομο» του Βιετνάμ αναλύονται με έμφαση και με αναφορές στη σύγχρονη δημόσια μνήμη και σε συλλογικές πολιτικές συμπεριφορές.

Παράλληλα, διδάσκεται η εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ με διττή προσέγγιση: αφενός, ως κανάλι μεταλαμπάδευσης αμερικανικών πολιτικών υποδειγμάτων σε άλλα μέρη του πλανήτη, αφετέρου ως καταλύτης αλλαγών στο εσωτερικό των ΗΠΑ, όπου ο ρόλος της υπερδύναμης και ηγέτιδας της Δύσης προκάλεσε νέες τριβές ανάμεσα σε δυνάμεις συντηρητισμού και φιλελευθεροποίησης. Η παράλληλη μελέτη εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής φθάνει έως το τέλος του 20ού αιώνα, όταν η νέα απειλή της διεθνούς τρομοκρατίας διαφοροποίησε καιριές αμερικανικές επιλογές σε θέματα στρατηγικής (π.χ. Μέση Ανατολή), αλλά και εθνικής ιδεολογίας (π.χ. ανάδυση των νεοσυντηρητικών).

Στην περίοδο του Ψυχρού Πολέμου αναλύονται η πολιτική της ανάσχεσης και η στρατηγική της αποτροπής, η επίδραση της ρεαλιστικής και της ιδεαλιστικής σχολής, οι ιδεολογικές καταβολές τους και οι παράγωγες ιδεολογίες (π.χ. νεο-ρεαλισμός), ο ρόλος του διεθνούς ισοζυγίου ισχύος (π.χ. «ισορροπία του τρόμου, διεθνής ύφεση κ.λπ.) και των σημαντικότερων επιμέρους κρίσεων (π.χ. πόλεμος της Κορέας, Βιετνάμ, κρίση της Κούβας κ.λπ.). Στη μεταψυχροπολεμική περίοδο, έμφαση δίδεται στην αυξανόμενη ροπή της αμερικανικής

νικής διπλωματίας προς τη μονομερή δράση, στην πρόσληψη και διπλωματική διαχείριση των νέων ασύμμετρων απειλών, καθώς και στις σταδιακές μεταβολές του αμυντικού δόγματος των ΗΠΑ, από την ανάσχεση και την αποτροπή μέχρι το δόγμα του προληπτικού πολέμου. Και στους δύο ιστορικούς άξονες παρουσιάζονται οι στρατηγικές επιλογές των ΗΠΑ σε συγκεκριμένα διεθνή ζητήματα, όπως π.χ. η αραβοισραηλινή διαμάχη, η θέση της Κίνας κ.ά.

1. Εισαγωγικά – Η γένεση του αμερικανικού έθνους και κράτους
(Αμερικανική Επανάσταση – Ομοσπονδιακό σύστημα - Σύνταγμα και τροπολογίες – Θεσμοί/checks and balances – Αντιαποικιακή φυσιολογία - Η στάση απέναντι στην Ευρώπη _ Απομονωτισμός- Εμφύλιος πόλεμος - Οι κυριότεροι τοπικοί πόλεμοι)
2. Ιδεολογία και πολιτικές
(Ρεαλιστές και ιδεαλιστές - Μετανάστευση - Διαιρετικές τομές – Πολιτικά θέματα /issues – Η αμερικανική οικονομία – Ελίτ – Ομάδες πίεσης - Τύπος)
3. Η συμμετοχή των ΗΠΑ στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο
(Η είσοδος και η συμβολή στον πόλεμο – Ρεαλιστές και ιδεαλιστές – Το όραμα της Κοινωνίας των Εθνών: Γούντρο Ουίλσον και Φράνκλιν Ρούσβελτ - Οι Συνθήκες Ειρήνης – Η επιστροφή στον απομονωτισμό – Η αμερικανική οικονομική επιρροή στην Ευρώπη)
4. Από τη «χρυσή δεκαετία του 1920 στη Μεγάλη Ύφεση
(Ραγδαία εκβιομηχάνιση και οικονομική ανάπτυξη – Αύξηση διεθνούς επιρροής – Ενίσχυση απαιτήσεων κεντρικής διοίκησης και δυσλειτουργίες ομοσπονδιακού υποδείγματος – Ποτοαπαγόρευση - Το Μεγάλο Κραχ – Εκλογική νίκη του FDR και New Deal)
5. Οι ΗΠΑ στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο
(Η καταλυτική συμβολή στη νίκη – Ο μεταπολεμικός σχεδιασμός – Η έξοδος από τον απομονωτισμό – Νέα διεθνής τάξη πραγμάτων – ΟΗΕ και διεθνείς οργανισμοί – Ευρωπαϊκή ανασυγκρότηση/έλεγχος Ιαπωνίας)
6. Οι ΗΠΑ στον Ψυχρό Πόλεμο
(Πυρηνικός ανταγωνισμός με την ΕΣΣΔ - Ανάλυση παγκόσμιων ευθυνών – NATO – Αποαποικιοποίηση – Οι κυριότερες κρίσεις με την ΕΣΣΔ – Απώλεια Κίνας και επαναπροσεγγιση τη δεκαετία του 1970 – Πόλεμος στο Βιετνάμ και φαινόμενα αντιαμερικανισμού)
7. Ο αντίκτυπος του Ψυχρού πολέμου στην αμερικανική πολιτική
(Η ενίσχυση του ομοσπονδιακού κέντρου/»αυτοκρατορική Προεδρία» - Αντιδράσεις των απομονωτιστών και μακαρθισμός – κατάργηση θεσμοθετημένου ρατσισμού στο Νότο και ενίσχυση του Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου – Κινήματα δικαιωμάτων και αμφισβήτησης στη δεκαετία του 1960: μαύροι, γυναίκες, νέοι κ.ά. - Φθορά του New Deal - αλλαγή κοινωνικού υποδείγματος με τη στροφή στον κανόνα της αγοράς τη δεκαετία του 1980)
8. Το τέλος του Ψυχρού Πολέμου – Η «μοναχική Υπερδύναμη»;
(Διεθνής κυριαρχία του αμερικανικού οικονομικού και πολιτικού υποδείγματος – Ο ρόλος των ΗΠΑ στις πρώην σοσιαλιστικές ευρωπαϊκές χώρες Έμφαση στη Λατινική Αμερική και τη Μέση Ανατολή – Νέες απειλές – Άνοδος των νεοσυντηρητικών – Η 11η Σεπτεμβρίου: το γεγονός και οι επιπτώσεις)
9. Η αμερικανική πολιτική στη δεκαετία του 1950

(Μακαρθισμός – Η οικονομική πολιτική του Προέδρου Άιζενχάουερ – Οι δίκες για την κατάργηση του θεσμοθετημένου ρατσισμού στο Νότο – Οι ΗΠΑ στον Πόλεμο της Κορέας και στον Πόλεμο του Βιετνάμ)

10. Η αμερικανική πολιτική στη δεκαετία του 1960

(Η νέα πολιτική του Τζον Κέννεντι απέναντι στην Ευρώπη και τον Τρίτο Κόσμο – Η διαδοχή από τον Λύντον Τζόνσον – Το όραμα της «Μεγάλης Κοινωνίας»)

11. Η αμερικανική πολιτική στη δεκαετία του 1970

(Η πολιτική ισορροπίας των Νίξον-Κίσινγκερ – Επαναπροσέγγιση με την Κίνα - Ο τερματισμός του Πολέμου στο Βιετνάμ – Πίεση στην ΕΣΣΔ - Ουότεργκέιτ – Οικονομική κρίση των ΗΠΑ – Κέρδη και απώλειες στη Μέση Ανατολή)

12. Η αμερικανική πολιτική στη δεκαετία του 1980

(Φιλελευθεροποίηση της οικονομίας – Κορύφωση πυρηνικού ανταγωνισμού με την ΕΣΣΔ – Συστηματική προβολή δυτικού πολιτισμικού προτύπου - Τερματισμός του Ψυχρού Πολέμου – Στροφή στη Μέση Ανατολή)

13. Η αμερικανική πολιτική στη δεκαετία του 1990

(Εμπέδωση της παγκόσμιας αμερικανικής πρωτοκαθεδρίας – Παγκοσμιοποίηση – Προσπάθεια για έμφαση στο κοινωνικό κράτος: healthcare – Επάνοδος σε συντηρητικές αρχές και αυξανόμενη επιρροή των νεοσυντηρητικών - Από την Προεδρία Κλίντον στην Προεδρία Μπους του νεότερου)

17. Διεθνείς Σχέσεις στον Ψυχρό Πόλεμο

Το μάθημα εξετάζει την ανάπτυξη των διεθνών σχέσεων από το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου έως τον τερματισμό του ψυχρού πολέμου (1945-1991). Ειδικότερα, μελετάται σε πρώτο επίπεδο η αντιπαράθεση ΗΠΑ-ΕΣΣΔ στο πλαίσιο του διπολισμού και οι επιπτώσεις της τόσο στην σφαίρα της διεθνούς σταθερότητας όσο και των διεθνών κρίσεων που τη διατάρασαν μέσα στα πλαίσια ελιγμών που είχε κάθε Υπερδύναμη. Οι επιλογές και οι πολιτικές τους εξετάζονται από την σκοπιά της πυρηνικής στρατηγικής αλλά και του συνολικού ανταγωνισμού τους (οικονομικού, ιδεολογικού τεχνολογικού, επιστημονικού κ.λπ.), Παράλληλα, αναλύονται οι διεθνείς σχέσεις που διαμορφώθηκαν σε επιμέρους πεδία είτε παράλληλα είτε υπό την αιγίδα των Υπερδυνάμεων όπως η αποαποικιοποίηση και η διαμόρφωση του Τρίτου Κόσμου, το Κίνημα των Αδeseυμένων, η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, η αραβο-ισραηλινή διαμάχη, η sino-σοβιετική ρήξη και η προσέγγιση της Κίνας με την Δύση, η διεθνής ύφεση και περιφερειακές εκφράσεις της (π.χ. οσπολιτική). Το μάθημα αναδεικνύει την στενή σύνδεση της σημερινής διεθνούς πολιτικής ως μέρος του μεταπολεμικού κόσμου με πρώτο στάδιο διαμόρφωσης τον ψυχρό πόλεμο. Ο ψυχρός πόλεμος εξετάζεται σαν ένα σύστημα διεθνών σχέσεων με την δική του ιστορικότητα αλλά και συνεχιζόμενη επιρροή, παρά τη λήξη του, στη δομή των σημερινών δομών συστήματος διεθνούς αναρχίας. Επιμέρους καίρια γεγονότα (π.χ κρίση του Σουέζ, κρίση της Κούβας, πόλεμος Αλγερίας, Μάης του 1968, διευρύνσεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, επανένωση Γερμανίας κ.ά.) αναλύονται αφενός ως παρακολούθημα του διπολισμού αφετέρου ως έκφραση τοπικών μετασχηματισμών.

Ενδεικτικό πρόγραμμα διαλέξεων:

- 1) Εισαγωγικά: Από τον Β΄ Παγκόσμιο στον Ψυχρό πόλεμο: ιδεολογία, πολιτική, μεταπολεμικά σχέδια:
  1. Από την συμμαχική ενότητα στην διαίρεση, 2. Ρούσβελτ και Στάλιν, 3. Οι κρίσεις στο “Βόρειο Διάζωμα, 4. Δόγμα Τρούμαν και Σχέδιο Μάρσαλ
- 2) Ο Ψυχρός Πόλεμος στην Ευρώπη:
  1. Το γερμανικό ζήτημα, 2. Η Ανατολική Ευρώπη, 3. Η ρήξη Τίτο-Στάλιν, 4. Η ίδρυση του NATO και των περιφερειακών συμφώνων

- 3) Σχολές σκέψης για τον Ψυχρό πόλεμο και η πυρηνική στρατηγική των αντιπάλων: 1. Θεωρίες για τα αίτια του Ψυχρού πολέμου, 2. Ανάσχεση και αποτροπή, 3. Δόγματα πυρηνικής αποτροπής: από τα μαζικά αντίποινα στην ευέλικτη ανταπόδοση, 4. Πυρηνικό ισοζύγιο και κούρσα των εξοπλισμών, 5. Ευρωπαϊκές πυρηνικές δυνάμεις, 6. Πυρηνικά για την ειρήνη;
- 4) Ψυχρός Πόλεμος και ευρωπαϊκή ολοκλήρωση: 1. Η ιδέα της ευρωπαϊκής ενοποίησης, 2. Η διαίρεση της Ευρώπης: αμυντικές και οικονομικές συμμαχίες, 3. Η διάσωση του εθνικού κράτους μέσω της ενοποίησης: εθνικά και ευρωπαϊκά συμφέροντα, 4. Η γαλλογερμανική επαναπροσέγγιση, 5. Διλήμματα της Βρετανίας και στήριξη των ΗΠΑ, 6. Τομείς και στρατηγικές ευρωπαϊκής ενοποίησης
- 5) Η αποαποικιοποίηση, η εμφάνιση του Τρίτου Κόσμου και ο ΟΗΕ: 1. Η υποχώρηση της “Παλαιάς Ευρώπης”: ρήξεις και γεωπολιτικές ανακατατάξεις, 2. Η αντιαποικιακή πολιτική των ΗΠΑ και της ΕΣΣΔ: κρίση του Σουέζ (1956), 3. Ο ρόλος του ΟΗΕ, 4. Ο ανταγωνισμός των Υπερδυνάμεων στον Τρίτο Κόσμο
- 6) Από την Κρίση της Κούβας (1962) στη διεθνή ύφεση: 1. Στα πρόθυρα του πυρηνικού ολέθρου, 2. Οι συμφωνίες περιορισμού των πυρηνικών όπλων, 3. Το Πνεύμα του Ελσίνκι (1975), 4. Εθνικός κομμουνισμός και οσπολιτίκ
- 7) Πόλεμος του Βιετνάμ, Μεσανατολικό και οσπολιτίκ: βίοι παράλληλοι; 1. Πόλεμος του Βιετνάμ και κρίση στις ΗΠΑ, 2. Η άνοδος του Ισραήλ και οι πόλεμοι στη Μέση Ανατολή, 3. Η διάχυση της οσπολιτίκ σε πολιτικές προσέγγισης προς το ανατολικό μπλοκ
- 8) Ιδεολογικές προκλήσεις για τις Υπερδυνάμεις: 1. Αντι-αμερικανισμός, 2. Διεθνής τρομοκρατία, 3. Διαιρέσεις κομμουνιστικών κομμάτων, 4. Σινο-σοβιετική ρήξη και αμερικανικό άνοιγμα στην Κίνα, 5. Κυριαρχία του οικονομικού φιλελευθερισμού στη Δύση
- 9) Ο “δεύτερος” Ψυχρός Πόλεμος: 1. Η κρίση των ευρωπυραύλων, 2. Η ισλαμιστική επανάσταση στο Ιράν, 3. Η σοβιετική εισβολή στο Αφγανιστάν, 4. Η επιτάχυνση της Δύσης
- 10) Το τέλος του Ψυχρού Πολέμου: 1. Η κατάρρευση του ανατολικού μπλοκ, 2. Η επανένωση της Γερμανίας, 3. Η διάλυση της ΕΣΣΔ, 4. Η επικράτηση της Δύσης και οι διαψεύσεις της: Huntington vs. Fukuyama
- 11) Γεωπολιτική αναδιάρθρωση: Η Ευρώπη μετά τον Ψυχρό Πόλεμο: 1. Από την ΕΚ στην ΕΕ, 2. Η ένωση της Ευρώπης: στρατηγικές ένταξης στο NATO και στην ΕΕ, 3. Μετασεισμοί στην Ευρώπη: η διάλυση της Γιουγκοσλαβίας, 4. Η Ευρώπη από την «Αφροδίτη» και οι ΗΠΑ από τον «Άρη»; (Robert Kagan)
- 12) Γεωπολιτική αναδιάρθρωση: Ο κόσμος μετά τον Ψυχρό Πόλεμο: 1. Διπολισμός- μονοπολισμός- πολυπολισμός, 2. Παγκοσμιοποίηση-εθνικισμός, 3. Κρατικοί και μη κρατικοί δρώντες, 4. Κράτος και αγορά, 5. Αναδυόμενοι παίκτες

13) Ο Ψυχρός Πόλεμος: μια επανεπίσκεψη. Ανακεφαλαίωση

Θεματική ευρωπαϊκών σπουδών

1. Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο

Αντικείμενο του μαθήματος είναι το ουσιαστικό δίκαιο της ΕΕ με έμφαση στις διατάξεις της Συνθήκης και το παράγωγο δίκαιο που αφορούν αφενός την ελεύθερη κυκλοφορία εντός της εσωτερικής αγοράς (ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, ελεύθερη κυκλοφορία εργαζομένων, ελευθερία εγκατάστασης, ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, και ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίου), αφετέρου τους βασικούς κανόνες προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού.

2. Πολιτικό Σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

(αντικατάσταση: Πολιτική & Οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης)

Κύριος στόχος του μαθήματος είναι η εξέταση των πολιτικών της ΕΚ που συνθέτουν και αναδεικνύουν το ευρωπαϊκό οικονομικό σύνταγμα. Δίκαιο, πολιτική και οικονομία προσεγγίζονται ως ένα ενιαίο όλο. Αναλύονται σημαντικές οριζόντιες και τομεακές πολιτικές όπως η περιφερειακή πολιτική και πολιτική συνοχής, η ενεργειακή πολιτική, η πολιτική περιβάλλοντος, η αγροτική πολιτική, η βιομηχανική πολιτική κλπ. Η ύλη του μαθήματος δεν περιλαμβάνει τους ευρωπαϊκούς θεσμούς διαμόρφωσης πολιτικής ούτε τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, που αποτελούν αντικείμενο άλλων μαθημάτων.

3. Ευρωπαϊκή Δημόσια Πολιτική

Το μάθημα προσεγγίζει το φαινόμενο της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και της ΕΕ μέσα από το πρίσμα της ανάλυσης της δημόσιας πολιτικής.

Εξετάζει τα κύρια πρότυπα διακυβέρνησης της ΕΕ και αναλύει τις κύριες διοικητικές διαδικασίες που συνδέονται με αυτά. Ειδικότερα εξετάζει τις διαδικασίες (α) συγκρότησης / διαμόρφωσης και (β) εφαρμογής / υλοποίησης και εποπτείας / επιτήρησης των Ευρωπαϊκών πολιτικών. Επικεντρώνεται στη μελέτη της λήψης αποφάσεων στην ΕΕ (θεσμική διαδικασία και φορείς και όργανα) και τις παραμέτρους της υλοποίησης / εφαρμογής των Ευρωπαϊκών πολιτικών από τα κράτη μέλη και τις εθνικές διοικήσεις (υλοποίηση, εποπτεία / έλεγχος, όργανα, διαδικασίες).

Το μάθημα δίνει ειδικό ενδιαφέρον στο ρόλο και τη σημασία των επιμέρους φορέων δράσης και των οργάνων που συμμετέχουν στις διαδικασίες αυτές (όργανα της ΕΕ, εθνικές κυβερνήσεις, εθνικές διοικήσεις, άλλοι φορείς, κά) όπως και στην εξέταση των ιδιαιτεροτήτων και των διαφοροποιήσεων που παρουσιάζουν οι επιμέρους τομείς πολιτικής της Ένωσης (όπως στις περιπτώσεις της εσωτερικής αγοράς, της πολιτικής ανταγωνισμού, της ΟΝΕ, των πολιτικών που διέπονται από την ΑΜΣ, κά.)

Τέλος, το μάθημα πραγματεύεται τις πολιτικές διαστάσεις των διαδικασιών αυτών και τη σημασία τους για την Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, τη διατύπωση και αναδιατύπωση προτεραιοτήτων από τα θεσμικά όργανα και τους δρώντες και την ανάπτυξη του Ευρωπαϊκού θεσμικού πλαισίου.

Θεματικές Μαθήματος

1. Το «περιεχόμενο» της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης: Οι πολιτικές της ΕΕ
2. Στοιχεία και συνιστώσες μελέτης της Ευρωπαϊκής δημόσιας πολιτικής
3. Πρότυπα διακυβέρνησης στην ΕΕ

- 1. Η ΕΕ ως φορέας διαμόρφωσης πολιτικών. Λήψη αποφάσεων και διαδικασίες συγκρότησης Ευρωπαϊκών πολιτικών
- 2. Η υλοποίηση των Ευρωπαϊκών πολιτικών: Διαδικασίες και φορείς δράσης
- 3. Διαδικασίες ελέγχου της εφαρμογής / επιτήρησης – Προβλήματα συμμόρφωσης στην ΕΕ

4. ΕΕ στην Παγκόσμια Πολιτική & Οικονομία

Το μάθημα πραγματεύεται το ρόλο και τη σημασία της ΕΕ και της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης στην παγκόσμια πολιτική και οικονομία. Εξετάζει την επιρροή και το ρόλο της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης για την Ευρωπαϊκή οικονομία και πολιτική στον κόσμο όπως και τη σημασία των θεσμικών και πολιτικών εξελίξεων στην ΕΕ και τι αυτές συνεπάγονται για την ΕΕ στην παγκόσμια οικονομία και πολιτική. Επίσης εξετάζει τις εξωτερικές διαστάσεις των πολιτικών της ΕΕ και ειδικότερα την εμπορική πολιτική, την πολιτική αναπτυξιακής βοήθειας και εκείνη των εξωτερικών σχέσεων. Η ανάλυση της διεθνούς διάστασης της Ένωσης περνάει μέσα από τη συστηματική εξέταση των σχέσεων και των αλληλεπιδράσεων μεταξύ του εθνικού, του υπερεθνικού και του διεθνούς επιπέδου.

5. **Θεσμοί και Πολιτικές Περιβάλλοντος** (αντικατάσταση: Διεθνές Δίκαιο & Πολιτικές του Περιβάλλοντος)

6. Ενεργειακή Πολιτική

Κύριος στόχος του μαθήματος είναι η εξέταση της ενεργειακής πολιτικής, διερευνώντας τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ νομικών, πολιτικών και οικονομικών ζητημάτων που σχετίζονται με τους ενεργειακούς πόρους και τις αγορές ενέργειας. Αρχικά, αξιολογεί βασικές έννοιες της ενέργειας και των φυσικών πόρων (ορισμοί, ενεργειακό ισοζύγιο, διάγραμμα ενεργειακών ροών, περιβάλλον, ενεργειακό εφοδιασμό και ζήτηση). Στη συνέχεια, το μάθημα αναδεικνύει διάφορες οπτικές της ενεργειακής πολιτικής, όπως ο μακροχρόνιος ενεργειακός σχεδιασμός, ο ανταγωνισμός και η ρύθμιση των ενεργειακών αγορών. Το μάθημα δίνει έμφαση στην Ευρωπαϊκή Ενεργειακή και Κλιματική Πολιτική, την πρόκληση της Ενεργειακής Ασφάλειας, την υιοθέτηση της Εσωτερικής Αγοράς Ενέργειας και τις δράσεις για τον περιορισμό και στην προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή. Επίσης τον σύγχρονο ανταγωνισμό για τη παραγωγή και μεταφορά ενέργειας, αναδεικνύοντας τις γεωπολιτικές αλλά και τις τεχνικο-οικονομικές πτυχές της.

7. Ενέργεια: Οικονομία & Στρατηγική

(αντικατάσταση: Οικονομικά & Διπλωματία Περιβάλλοντος & Ενέργειας)

Εξέταση της οικονομικής και διπλωματίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας μέσα από τρεις πυλώνες.

(1) ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ: Βασικές αρχές περιβαλλοντικής επιστήμης και τεχνολογίας. Οικολογία και οικοσυστήματα. Υδροσφαιρα, υδατική ρύπανση και υδατική μόλυνση. Γεώσφαιρα, αρχές εδαφολογίας και εδαφική διάβρωση. Ατμόσφαιρα και ατμοσφαιρική ρύπανση. Αστική θερμική νησίδα. Ενέργεια, φαινόμενο θερμοκηπίου και παγκόσμια κλιματική αλλαγή.

(2) ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ: Βασικές έννοιες περιβαλλοντικής ηθικής. Έννοια και επίπεδα ανάπτυξης, εισόδημα ανά κεφαλή και ισοδυναμία αγοραστικής δύναμης. Τάσεις εξέλιξης του παγκόσμιου πληθυσμού και της διεθνούς οικονομίας. Φτώχεια και πείνα σε βόρειο και νότιο ημισφαίριο. Οικολογικές, κοινωνικές και οικονομικές πτυχές της βιώσιμης ανάπτυξης. Εξωτερικό κόστος και μέθοδοι ενσωμάτωσης αυτού στις παραδοσιακές αγορές. Βέλτιστο επίπεδο ρύπανσης. Οι

τέσσερις παράμετροι: οικονομία, ενέργεια, περιβάλλον και εκθετική αύξηση. Εξίσωση IPAT. Περιβαλλοντικές καμπύλες Kuznets. Ατζέντα 21. Μελέτες κόστους-ωφέλειας και αριθμητικές μέθοδοι επιλογής εναλλακτικών έργων. Κίνητρα και σηματοδότηση. Μέθοδοι αποτίμησης μη βασιζόμενες σε αγορές: ενδεχόμενη ή εξαρτημένη εκτίμηση, μεταφορικό κόστος, ηδονικό κόστος, μεταφορά ωφελειών. Ανάλυση οικολογικού αποτυπώματος. Δείκτες ποιότητας ζωής.

(3) ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Διμερή, περιφερειακά και πλανητικά προβλήματα διασυνοριακής ρύπανσης. Στρατηγικά παίγνια σε παγκόσμιες ενεργειακές και περιβαλλοντικές διαπραγματεύσεις.

8. Εκπαίδευση Κατάρτιση Έρευνα και Καινοτομία στην Ε.Ε.

Στο μάθημα εξετάζεται η Ευρωπαϊκή πολιτική για την εκπαίδευση στις τρεις διαστάσεις – γενική εκπαίδευση, κατάρτιση, ανώτατη εκπαίδευση – καθώς και η πολιτική για την Έρευνα και Ανάπτυξη. Οι φοιτητές μελετούν τη διαμόρφωση αυτών των πολιτικών, το θεσμικό πλαίσιο καθώς και τα ευρωπαϊκά εργαλεία για την ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης και στον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας και στα ευρωπαϊκά προγράμματα. Οι εξελίξεις στους δύο αυτούς τομείς εξετάζονται συγκριτικά με τις εξελίξεις στους διεθνείς οργανισμούς, όπως ο ΟΟΣΑ, η Παγκόσμια Τράπεζα, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου αλλά και σε συγκεκριμένες χώρες (π.χ. ΗΠΑ, Ιαπωνία, Κορέα, Ισραήλ, Νορβηγία, Κίνα, κ.λ.π.). Οι φοιτητές θα εξοικειωθούν επίσης με τις διάφορες ιστοσελίδες της ΕΕ για τη διεθνοποίηση των σπουδών και της έρευνας, την αναζήτηση υποτροφιών, εύρεσης εργασίας, ερευνητικών προγραμμάτων κ.λ.π

9. Διαχείριση Ευρωπαϊκών Ερευνητικών & Αναπτυξιακών Προγραμμάτων

Στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή, με συστηματικό τρόπο, στην διαχείριση των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, παρέχοντας τις απαραίτητες γνώσεις για όλα τα επιμέρους στάδια. Ταυτόχρονα σκοπός του μαθήματος αυτού είναι η απόκτηση γνώσης και δεξιοτήτων από τους φοιτητές στο να αξιοποιούν τις ευκαιρίες χρηματοδότησης από τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα και συγκεκριμένα να εντοπίζουν προσκλήσεις προτάσεων, να αναζητούν διακρατικούς και εθνικούς εταίρους και να συγγράφουν ανταγωνιστικές προτάσεις έργων που υποβάλλονται απ' ευθείας στις Βρυξέλλες. Επίσης, να διαχειρίζονται τα εγκεκριμένα έργα με ταχύτητα και αξιοπιστία, να ανταποκρίνονται πλήρως σε πιθανό εξωτερικό έλεγχο της Ε.Ε. και τέλος να οργανώσουν ένα αποτελεσματικό γραφείο Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων για έναν οργανισμό.

10. Ευρωατλαντικές Σχέσεις

Η προβολή, οι θέσεις και η λειτουργία της Ευρωατλαντικής Συμμαχίας από τη δημιουργία της έως σήμερα. Το μάθημα εξετάζει την πορεία της Ευρωατλαντικής Συμμαχίας από το τέλος του Β'ΠΠ, το Ψυχρό Πόλεμο έως τη σημερινή εποχή. Το μάθημα αποτελεί συνέχεια των μαθημάτων των Διεθνών Σχέσεων, της Διεθνούς Ασφάλειας και της Στρατηγικής.

11. Ευρωμεσογειακή Συνεργασία

Το μάθημα εισάγει τον φοιτητή στα ιστορικά/πολιτικά/κοινωνικά δεδομένα των κρατών της Βορείου Αφρικής (Μαγκρέμπ - Μασρέκ) καθώς και στο σύνθετο εγχείρημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης να οικοδομήσει μία περιφερειακή συνεργασία με τα κράτη του μεσογειακού νότου μέσω της Διαδικασίας της Βαρκελώνης. Το μάθημα χωρίζεται σε δύο ενότητες με συγκλίνουσες προσεγγίσεις Η πρώτη αναλύει διεξοδικά την ιστορικοπολιτική πορεία των κρατών της Βορείου Αφρικής (Μαγκρέμπ - Μασρέκ) από την εποχή της αποικιοκρατίας έως σήμερα. Η ενότητα περιλαμβάνει τις

ανά χώρα εξελίξεις σε πολλαπλά επίπεδα όπως: πολιτικής, διεθνών σχέσεων, το ρόλο της θρησκείας, των ηγετών, της ταυτότητας, το αραβικού εθνικισμού, της ιδιαιτερότητας των πολιτικών κομμάτων, κοκ. Στη δεύτερη ενότητα του μαθήματος αναλύεται η Διαδικασία της Βαρκελώνης από το 1995 μέχρι και την ίδρυση της «Ένωσης για τη Μεσόγειο» το 2008. Στο μάθημα αναλύονται οι τρεις πυλώνες της Διαδικασίας της Βαρκελώνης, τα θεσμικά όργανα, οι κανονισμοί καθώς και οι πολιτικές, που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Διαδικασίας της Βαρκελώνης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις πολιτικές της Εταιρικής Σχέσης για τον εκδημοκρατισμό, τη συγκρότηση ενός κράτους δικαίου και την ενίσχυση των φορέων της κοινωνίας πολιτών στις αραβικές-μουσουλμανικές κοινωνίες, καθώς και στα προβλήματα υλοποίησης των πολιτικών αυτών. Στο μάθημα εξετάζεται επίσης η ευρύτερη δυναμική της Διαδικασίας της Βαρκελώνης, οι εξωτερικοί παράγοντες, που την επηρέασαν (π.χ. η 11η Σεπτεμβρίου, η Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας), καθώς και η μελλοντική πορεία της Εταιρικής Σχέσης στα πλαίσια της «Ένωσης για τη Μεσόγειο».

12. Πολιτική Βία & Ασύμμετρες Απειλές στην Σημερινή Ευρώπη

(νέο μάθημα)

Το μάθημα «**Πολιτική Βία και Ασύμμετρες Απειλές στη σημερινή Ευρώπη**» διαπραγματεύεται εισαγωγικά, τη διαχρονική έννοια και τη θεωρία της πολιτικής βίας, με άξονα την εμφάνιση και δράση της στα Ευρωπαϊκά κράτη, από τη δεκαετία του 1960, έως σήμερα. Παράλληλα, προσεγγίζεται το πολιτικό και κοινωνικό υπόβαθρο επί του οποίου αναπτύχθηκε και λειτούργησε η πολιτική βία και αναλύονται τα αίτια και οι αφορμές της εμφάνισης και της εξέλιξής της.

Ακολούθως, σε δεύτερο επίπεδο, η ανάλυση επικεντρώνεται στην οπτική των ευρωπαϊκών κρατών, καθώς και εκ μέρους τους αντιμετώπιση του φαινομένου, μέσω συγκεκριμένων πολιτικών και πρακτικών καταστολής που αναδείχτηκαν ως επίσημη ή μη, κρατική αντίδραση. Παράλληλα, η ανάλυση εστιάζεται σε μελέτες περιπτώσεων, ανά χώρα, αρχικά αυτοτελώς και εν συνέχεια σε συγκριτικό πλαίσιο, με σκοπό την ανάδειξη μελέτη και εξήγηση των διαφοροποιήσεων του φαινομένου.

Οικονομική Θεματική

1. Διεθνές Εμπόριο και Ενεργειακή Διπλωματία ή Διεθνές Εμπόριο και Οικονομική Ενεργειακή Διπλωματία

Το μάθημα αναφέρεται στη θεωρία και πολιτική του διεθνούς εμπορίου. Βασικός στόχος του μαθήματος είναι να προσφέρει στους φοιτητές εκείνο το αναλυτικό οικονομικό υπόβαθρο που θα τους καταστήσει ικανούς να κατανοούν και αναλύουν τα σύγχρονα ζητήματα του διεθνούς εμπορίου και της διεθνούς εμπορικής πολιτικής. Το μάθημα εστιάζει τόσο στη θεωρητική-οικονομική, όσο και στην θεσμική και πολιτικο-οικονομική ανάλυση του διεθνούς εμπορικού συστήματος.

Μετά το πέρας του μαθήματος οι φοιτητές θα κατανοούν τις παραδοσιακές και νεότερες θεωρίες του διεθνούς εμπορίου, τα μέσα της εθνικής και διεθνούς εμπορικής πολιτικής, τους θεσμούς και τα καθεστώτα της διεθνούς εμπορικής πολιτικής, τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων καθώς και τα σύγχρονα ζητήματα της διεθνούς εμπορικής διπλωματίας. Στα περιεχόμενα του μαθήματος περιλαμβάνονται οι θεωρητικές ερμηνευτικές προσεγγίσεις του διεθνούς εμπορίου, η θεωρία της ε-

μπορικής πολιτικής (καθεστώτα, στόχοι, μέσα, λήψη αποφάσεων, επιδράσεις των μέσων), οι περιφερειακές εμπορικές ενώσεις, το παγκόσμιο εμπορικό σύστημα (ΠΟΕ/GATT), τα σύγχρονα προβλήματα της διεθνούς εμπορικής πολιτικής καθώς και τις τεχνικές άσκησης εμπορικής διπλωματίας.

2. **Συναλλαγματικά Συστήματα, Αγορές Συναλλάγματος και Συναλλαγματική Πολιτική** (νέο μάθημα)

Οι διεθνείς νομισματικές σχέσεις είναι ένα από σημαντικότερα φαινόμενα των διεθνών οικονομικών σχέσεων. Οι επί μέρους χώρες ή περιοχές του κόσμου έχουν διαφορετικά νομίσματα, τα οποία ανταλλάσσονται σύμφωνα με τα εκάστοτε ισχύοντα συναλλαγματικά συστήματα. Οι αλλαγές των συναλλαγματικών ισοτιμιών επιφέρουν σημαντικές επιδράσεις στην πραγματική οικονομία και ευημερία, ενίοτε δε ισχυρότατες οικονομικές διαταραχές. Η διεθνής οικονομική διπλωματία, όπως αυτή αναπτύσσεται σε διάφορα επίπεδα, έχει ως στόχο τη ρύθμιση των διεθνών νομισματικών σχέσεων και την αποφυγή νομισματικών πολέμων. Ιδιαίτερα μετά τις πρόσφατες διεθνείς συναλλαγματικές και χρηματοπιστωτικές κρίσεις υιοθετήθηκε ο στόχος της βελτίωσης του διεθνούς νομισματικής διακυβέρνησης. Σκοπός του μαθήματος είναι η μετάδοση στους φοιτητές ειδικών γνώσεων στο γνωστικό πεδίο της συναλλαγματικής θεωρίας και πολιτικής, καθώς και στο πεδίο της πολιτικής οικονομίας των διεθνών νομισματικών σχέσεων. Παράλληλα, στο πλαίσιο των παραδόσεων αλλά και μέσω της εκπόνησης και παρουσίασης εργασιών θα αναπτυχθούν οι αναλυτικές, συνθετικές και κριτικές δεξιότητες των φοιτητών. Μετά το πέρας του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να κατανοούν και να ερμηνεύουν τα διεθνή νομισματικά φαινόμενα και να διατυπώνουν προτάσεις πολιτικής.

3. **Ανάλυση & Διαχείριση Διεθνών Οικονομικών Κρίσεων**

Ο σκοπός του μαθήματος είναι η μελέτη των διεθνών οικονομικών κρίσεων. Παρουσιάζονται και αναλύονται όλες οι σημαντικές κατηγορίες διεθνών οικονομικών κρίσεων όπως οι κρίσεις ύφεσης και πληθωρισμού, οι διαρθρωτικές κρίσεις, οι κρίσεις στις παγκόσμιες αγορές αγαθών, οι κρίσεις χρέους, οι τραπεζικές κρίσεις, οι φούσκες και οι χρηματοπιστωτικές κρίσεις, οι κρίσεις στις αγορές συναλλάγματος. Η ανάλυση κάθε μορφής κρίσης περιλαμβάνει τα αίτια, τις επιπτώσεις, τους μηχανισμούς διεθνούς μετάδοσης και τις πολιτικές αντιμετώπισής της. Επίσης, η ανάλυση κάθε κρίσης ολοκληρώνεται με την παρουσίαση ιστορικών φαινομένων. Ειδική αναφορά γίνεται στην τρέχουσα διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση, στην κρίση της Ευρωζώνης καθώς και στην Ελληνική κρίση. Στο τέλος του μαθήματος συζητείται η σχέση μεταξύ της οικονομικής επιστήμης και του φαινομένου της κρίσης. Στόχος του μαθήματος είναι να καταστήσει τους φοιτητές ικανούς στην κατανόηση και διαχείριση ενός εκ των σημαντικότερων προβλημάτων της διεθνούς οικονομίας και πολιτικής.

4. **Παγκόσμια Οικονομική Γεωγραφία**

(αντικατάσταση: Παγκόσμιος Καταμερισμός Εργασίας, Ανάπτυξη & Κοινωνική Ευημερία)

Σκοπός του μαθήματος είναι η αποτύπωση του παγκόσμιου καταμερισμού της εργασίας, του εισοδήματος και του πλούτου, με απώτερο σκοπό να εξετασθεί το πως η οικονομική ανάπτυξη μπορεί να οδηγήσει στην κοινωνική ευημερία και όχι στην διεύρυνση των κοινωνικών ανισοτήτων. Το μάθημα εξετάζει την εξέλιξη της κατανομής του εισοδήματος κατά μήκος της ιστορίας, βασισμένο σε διεθνείς βάσεις δεδομένων. Εξετάζει επίσης την αλληλεπίδραση μεταξύ της οικονομικής ανάπτυξης και της συσσώρευσης του κεφαλαίου, δημόσιου και ιδιωτικού, ερμηνεύοντας τη

συσχέτιση τους σε κρίσιμες ιστορικές περιόδους όπως η πρόσφατη παγκόσμια οικονομική κρίση. Το μάθημα εστιάζει στην οικονομική ανάπτυξη των χωρών BRICS, παρέχοντας αναλυτικά στοιχεία σχετικά με τον καταμερισμό της εργασίας σε διάφορους τομείς της οικονομίας, αλλά και στο πως επηρεάστηκε η κοινωνική συνοχή μέσω της κατανομής του εισοδήματος. Τέλος, το μάθημα εξετάζει τη χρήση των δημόσιων πολιτικών για ρύθμιση και φορολόγηση του παγκόσμιου κεφαλαίου, ως μέσο αντιμετώπισης θεμάτων οικονομικών ανισοτήτων και κοινωνικής συνοχής.

5. Διεθνής Αναπτυξιακή Συνεργασία

Ο σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση της διεθνούς αναπτυξιακής συνεργασίας ως πεδίο για την ανάπτυξη αλληλεξάρτησης μεταξύ των κρατών. Στο σύγχρονο διεθνές οικονομικό περιβάλλον αναδεικνύονται συνθήκες άνισης ανάπτυξης ανάμεσα στις αναπτυγμένες και τις αναπτυσσόμενες χώρες. Η διεθνής κοινότητα μέσα από ορισμένες πρωτοβουλίες επιχειρεί να αντιμετωπίσει τις αρνητικές συνέπειες των έντονων οικονομικών ανισοτήτων. Στα πλαίσια του μαθήματος μελετώνται το πλαίσιο διεθνούς αναπτυξιακής συνεργασίας και βοήθειας και οι πολιτικές που υιοθέτησαν τα αναπτυσσόμενα κράτη για να προσεγγίσουν τους ρυθμούς ανάπτυξης των αναπτυσσόμενων κρατών. Αναλύονται επίσης, οι κύριοι προσδιοριστικοί παράγοντες της ανάπτυξης όπως είναι ανθρώπινοι πόροι, το κεφάλαιο, η τεχνολογική πρόοδος, το μέγεθος της αγοράς και το θεσμικό πλαίσιο.

6. Διεθνή Συστήματα Μέτρησης Οικονομικής Δραστηριότητας

(αντικατάσταση: Διεθνή Συστήματα Μέτρησης Οικονομικής Δραστηριότητας & Αξιολόγησης Χωρών)

Τα κράτη στη σύγχρονη διεθνή οικονομία αντιμετωπίζουν έντονο οικονομικό ανταγωνισμό. Ο ανταγωνισμός εκδηλώνεται σε διάφορους τομείς της σύγχρονης οικονομικής παγκοσμιοποίησης όπως για παράδειγμα: οι αγορές χρήματος και κεφαλαίου, οι επενδύσεις, οι εξαγωγές, οι τεχνολογίες και η πρόσβαση στο διεθνή δανεισμό. Τα τελευταία έτη έχουν εισέλθει στη διεθνή βιβλιογραφία ορισμένα εργαλεία με στόχο τη μέτρηση και την αξιολόγηση των επιδόσεων ενός κράτους που καθορίζουν τις επιλογές που θα πραγματοποιηθούν από επιχειρήσεις, κράτη, διεθνείς οργανισμούς και ερευνητικά ινστιτούτα για την αποφυγή του κινδύνου στις συναλλαγές τους με ένα κράτος. Η αξιολόγηση βασίζεται σε πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά κριτήρια για τον προσδιορισμό της θέσης κάθε χώρας στην παγκόσμια οικονομία. Ο σκοπός του μαθήματος είναι η ανάλυση συστημάτων μέτρησης και αξιολόγησης των επιδόσεων των κρατών σε διάφορους τομείς της οικονομίας. Η παρουσίαση των συστημάτων μέτρησης και αξιολόγησης θα αναδείξει τις δυνατότητες και τις αδυναμίες των κρατών για τη βελτίωση της οικονομικής τους θέσης στη σύγχρονη διεθνή οικονομία. Τα συστήματα μέτρησης και αξιολόγησης διαδραματίζουν όλο και πιο κρίσιμο ρόλο αναφορικά με τις αναπτυξιακές δυνατότητες ενός κράτους.

7. Θεσμοί & Οικονομική Ανάπτυξη

(αντικατάσταση: Οικονομία & Δημοκρατία)

Το μάθημα εξετάζει ενδελεχώς τη γέννηση και την ανάπτυξη της δημοκρατίας, καθώς και την επιρροή της στη σύγχρονη διακυβέρνηση. Επίσης, αναλύεται η σχέση της πληροφόρησης με τη δημοκρατία και την ηθική, καθώς και η συμβατότητα της μυστικής δράσης και της οικονομικής κατασκοπείας με τη δημοκρατία, την ηθική και την οικονομική αλληλεξάρτηση/οικονομική διπλωματία.

Πιο συγκεκριμένα, το μάθημα περιλαμβάνει τις εξής θεματικές:

Καταστροφή του μυχκηναϊκού κόσμου – Δημοκρατία και πόλεμος

Δημοκρατία, θρησκεία, αθλητισμός, παιδεία και πολιτική Αθηναϊκή οικονομία

Πολιτειακά και θεσμικά ζητήματα της αρχαίας αθηναϊκής κοινωνίας

Πρώτες Ομοσπονδίες των Ελλήνων

Σταδιακή αναβίωση της δημοκρατίας από τον 13^ο αιώνα. Οι πρώτες δημοκρατίες και ομοσπονδίες.

Οι Ενωμένες Επαρχίες: η πρώτη σύγχρονη ναυτική πρωτο-δημοκρατική ομοσπονδία.

Αγγλία και Ενωμένες Επαρχίες: Ναυτικοί δημοκρατικοί νόμοι εναντίον ηπειρωτικών αυτοκρατορικών γιγάντων.

Νέες χώρες ανακαλύπτουν τη δημοκρατία.

Αυτοκρατορία του Ωκεανού εναντίον της ηπειρωτικής αυτοκρατορίας.

Σύγχρονες μορφές άμεσης δημοκρατίας

Η δημοκρατία στα χρόνια της κρίσης.

Μυστική Δράση και Δημοκρατία

Δημοκρατία και Ηθική vs. Πληροφόρηση και Ασφάλεια: Από τα WikiLeaks στον Snowden.

Δημοκρατία, Οικονομική Διπλωματία και Οικονομική Κατασκοπεία σε ένα παγκοσμιοποιημένο διεθνές σύστημα

8. Διεθνές Μάρκετινγκ

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις στρατηγικές και τις πολιτικές του διεθνούς μάρκετινγκ. Συγκεκριμένα αναπτύσσονται οι ακόλουθες ενότητες: 1. Θεωρίες και Ερμηνεία της Διεθνοποίησης των Επιχειρήσεων 2. Αξιολόγηση και Επιλογή Διεθνών Αγορών 3. Αξιολόγηση και Επιλογή Τρόπου Εισόδου στις Διεθνείς Αγορές 4. Συμπεριφορά Καταναλωτών & Στρατηγικές Τμηματοποίησης Διεθνών Αγορών 5. Επίδραση από τη Χώρα Προέλευσης & Βαθμός Εθνοκεντρισμού των Καταναλωτών. 6. Στρατηγικές Τυποποίησης & Προσαρμογής του Μίγματος Μάρκετινγκ

9. Επιχειρηματική Πολιτική & Στρατηγική

Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων εξετάζεται η διαμόρφωση και υλοποίηση της στρατηγικής των επιχειρήσεων για την επίτευξη των οργανωσιακών σκοπών. Αντιμετώπιση των ευκαιριών και απειλών που εμφανίζονται από τις αλλαγές στο επιχειρηματικό περιβάλλον, εναρμόνιση της στρατηγικής με τις επιχειρηματικές δυνατότητες και δημιουργία οργανισμών με κατάλληλες δομές, διαδικασίες και συστήματα. Το μάθημα δεν ασχολείται μόνο με τις επιρροές της αγοράς, της κουλτούρας και του πολιτικού περιβάλλοντος στη λήψη αποφάσεων, αλλά ακόμη ενθαρρύνει την αντίληψη για δημιουργική ανταπόκριση και καινοτομία.

10. Διοίκηση Διεθνών Επιχειρήσεων

Ο σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση του σύγχρονου διεθνούς επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Η διεθνής επιχειρηματική δραστηριότητα αναπτύσσεται ολοένα και περισσότερο σ' ένα διεθνές περιβάλλον ιδιαίτερα ανταγωνιστικό και πολυσύνθετο. Το διεθνές επιχειρηματικό κλίμα καθορίζεται από μια σειρά παραγόντων που οφείλουν να μελετηθούν προκειμένου να κατανοηθούν οι στρατηγικές των σύγχρονων επιχειρήσεων για την επίτευξη των στόχων τους. Η μελέτη των άμεσων ξένων επενδύσεων και οι επιδράσεις τους τόσο στις χώρες πραγματοποίησης όσο και στις χώρες προέλευσης και η διαδικασία εξέλιξης των πολυεθνικών επιχειρήσεων αποτελούν κεντρικά ζητήματα προς διεύρυνση στα πλαίσια του μαθήματος.

11. Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων

Το μάθημα εισαγάγει μοντέρνες μεθόδους χρηματοοικονομικής ανάλυσης, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης ανταγωνιστικής στρατηγικής και αξιολόγησης επιχειρηματικού κλάδου, της αξιολόγησης της ποιότητας των λογιστικών πληροφοριών, της παραδοσιακής ανάλυσης χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

οικονομικών καταστάσεων, όπως και της προοπτικής ανάλυσης για πρόβλεψη μελλοντικών μεγεθών και τη χρήση μοντέλων αποτίμησης της αγοραίας αξίας μιας επιχείρησης. Γίνεται ιδιαίτερη μνεία επίσης σε ταμειακές ροές και στη σημασία των ελευθέρων ταμειακών ροών μιας επιχείρησης. Ένα μέρος του μαθήματος ασχολείται με την εφαρμογή των μεθόδων αυτών σε δεδομένα Ελληνικών επιχειρήσεων οι οποίες είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών.

Μετανάστευση και Διασπορά

Στην συγκεκριμένη ενότητα αναλύονται αρχικά οι κεντρικοί όροι του μεταναστευτικού φαινομένου, τα διαχρονικά χαρακτηριστικά του φαινομένου καθώς και οι διαφοροποιήσεις του ανά γεωγραφική ζώνη. Αναλύονται διεξοδικά οι πιο σύγχρονες τάσεις του μεταναστευτικού φαινομένου (όπως η αύξηση του προσφυγικού πληθυσμού, η «θηλυκοποίηση» της μετανάστευσης, η συγκέντρωση των περισσότερων προσφύγων στις αναπτυσσόμενες χώρες). Έμφαση δίνεται στη διαδικασία συγκρότησης της μεταναστευτικής πολιτικής και της πολιτικής για το άσυλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και στις συνέπειες των πολιτικών αυτών τόσο σε σχέση με τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. όσο και με τη παγίωση συγκεκριμένων μεταναστευτικών ροών. Στο μάθημα αναλύονται επίσης τα κεντρικά χαρακτηριστικά των διαφορετικών κοινοτήτων της διασποράς. Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση τόσο των διαχρονικών χαρακτηριστικών του μεταναστευτικού φαινομένου όσο και της αλληλεξάρτησης μεταξύ των μεταναστευτικών πολιτικών και των μεταναστευτικών ροών.

Μαθήματα δεξιοτήτων

Κατά το παλαιό πρόγραμμα, αλλά μόνον κατ' επιλογήν:

- Γλωσσικά μαθήματα
- Μαθήματα υπολογιστών
- Σεμινάριο: Διεθνείς Σχέσεις στον Κινηματογράφο

Τα περιγράμματα των μαθημάτων μπορείτε να τα δείτε [ΕΔΩ](#)

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

Στο Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών λειτουργούν τα παρακάτω εργαστήρια:

- 1) Εργαστήριο Τουρκικών και Ευρασιατικών μελετών
- 2) Εργαστήριο Διαπραγμάτευσης (Negotiation) και Μεσολάβησης (Mediation)
- 3) Εργαστήριο Διεθνών και Ευρωπαϊκών Πολιτικών και Προγραμμάτων Ανάπτυξης
- 4) Εργαστήριο Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

- 5) Εργαστήριο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Έρευνας, Ανάπτυξης και Διαπανεπιστημιακής Συνεργασίας
- 6) Εργαστήριο Μελέτης Κρατών (BRICS)
- 7) Εργαστήριο Πληροφόρησης (Intelligence) και Κυβερνοασφάλειας (Cybersecurity)
- 8) Εργαστήριο Στρατηγικής Επικοινωνίας και Μέσων Ενημέρωσης
- 9) Εργαστήριο Ανατολική Μεσόγειος, Μέση και Μείζονα Ανατολή: Πολιτική-Οικονομία-Πολιτισμός
- 10) Εργαστήριο Ενεργειακής και Περιβαλλοντικής Πολιτικής

Κανονισμός Λειτουργίας του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης

1. Στόχοι (προγράμματος) πρακτικής άσκησης – θεσμοθέτηση

Το Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιώς, στην προσπάθειά του να προσφέρει στους φοιτητές του εκτός από άριστη θεωρητική κατάρτιση και εργασιακή εμπειρία, έχει εντάξει στο πρόγραμμα σπουδών του την Πρακτική Άσκηση. Από το ακαδημαϊκό έτος 2016 – 2017 οι φοιτητές που επιθυμούν να συμμετέχουν στο πρόγραμμα της Πρακτικής Άσκησης οφείλουν να επιλέξουν την Πρακτική Άσκηση ως «μάθημα επιλογής», το οποίο ισοδυναμεί και αντιστοιχεί με ένα μάθημα επιλογής (3 πιστωτικές μονάδες).

Η Πρακτική Άσκηση αποτελεί μέρος του προγράμματος σπουδών του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών και αποσκοπεί :

- στη σύνδεση των θεωρητικών σπουδών με την εφαρμογή στο χώρο εργασίας για την επίλυση επιχειρηματικών προβλημάτων, κάτι που συμβάλλει στην καλύτερη αφομοίωση της επιστημονικής γνώσης
- στην απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας, η οποία επιτρέπει την ενδυνάμωση του βιογραφικού και την ανάπτυξη ωριμότητας, από την πλευρά των φοιτητών, σχετικά με μελλοντικές επιλογές τους για σπουδές ή / και απασχόληση
- στην ενημέρωση και εξοικείωση των φοιτητών με τις πραγματικές συνθήκες εργασίας
- στην προετοιμασία των φοιτητών για την ανάληψη θέσεων ευθύνης στο μέλλον
- στην απόκτηση πρόσθετων δεξιοτήτων, π.χ. επικοινωνίας, δικτύωσης, επίλυσης προβλημάτων μέσω ομάδων
- στην εξοικείωση με τη σύγχρονη τεχνολογία παραγωγής και διοίκησης
- στην ανάπτυξη ενός διαύλου επικοινωνίας μεταξύ του Πανεπιστημίου και του φοιτητικού δυναμικού του με την αγορά εργασίας, με σκοπό την απορρόφηση των φοιτητών από την αγορά εργασίας

2. Πλαίσιο υλοποίησης προγράμματος πρακτικής άσκησης

Η Πρακτική Άσκηση του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών έχει ενταχθεί στο επιχειρησιακό πρόγραμμα "Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση" του ΕΣΠΑ 2014-2020 και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση – Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

3. Χρόνος πρακτικής άσκησης

Η Πρακτική Άσκηση είναι διάρκειας 2 μηνών, πλήρους απασχόλησης για τους φοιτητές και μπορεί να πραγματοποιηθεί κατά τους μήνες Μάρτιο έως Σεπτέμβριο. Η ακριβής ημερομηνία έναρξης και λήξης της Πρακτικής Άσκησης καθορίζεται κάθε έτος από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο του Υποέργου.

4. Δικαίωμα συμμετοχής

A) Δικαίωμα συμμετοχής έχουν μόνο όσοι φοιτητές θα ενταχθούν στο πρόγραμμα ΕΣΠΑ.

B) Στο πρόγραμμα εντάσσονται κατά προτεραιότητα φοιτητές του 8ου εξαμήνου και επί πτυχίω φοιτητές, ενώ αν υπάρξουν κενές θέσεις εντάσσονται στο πρόγραμμα και φοιτητές του 6^{ου} εξαμήνου. Αν οι προσφερόμενες θέσεις από το ΕΣΠΑ είναι λιγότερες από τις αιτήσεις των φοιτητών του 8^{ου} και 6^{ου} εξαμήνου, τότε η επιλογή γίνεται με βάση καθορισμένα κριτήρια επιλογής τα οποία αναφέρονται παρακάτω στην ενότητα 6.3.

Μέσα από τη διαδικασία επιλογής διασφαλίζεται η διαφάνεια, η ίση μεταχείριση και η μη διάκριση των αιτούμενων συμμετοχής στο πρόγραμμα με βάση το φύλο, τη φυλή, το χρώμα, την εθνική ή εθνοτική καταγωγή, τις γενεαλογικές καταβολές, τις θρησκευτικές ή άλλες πεποιθήσεις, την ηλικία, την αναπηρία ή χρόνια πάθηση, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα ή τα χαρακτηριστικά φύλου, την οικογενειακή ή κοινωνική κατάσταση.

5. Διοικητική οργάνωση πρακτικής άσκησης (σε επίπεδο τμήματος)

Στο Τμήμα ορίζεται Επιστημονικός Υπεύθυνος Πρακτικής Άσκησης, ο οποίος σε συνεργασία με τα στελέχη του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης χειρίζεται τη διαδικασία της Πρακτικής Άσκησης.

Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος του Τμήματος ορίζεται με θητεία 5 ετών και έχει τις εξής αρμοδιότητες:

1. Συντονισμός διαδικασίας της Πρακτικής Άσκησης
2. Προσέλκυση φορέων υποδοχής στο Πρόγραμμα
3. Εισηγήσεις στη ΓΣ του Τμήματος για την επιλογή φοιτητών, την ολοκλήρωση της Πρακτικής Άσκησης, κ.α.
4. Έγκριση ή μη φορέων υποδοχής για την Πρακτική Άσκηση
5. Βαθμολόγηση των φοιτητών που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα
6. Σύνταξη ετήσιας έκθεσης Πρακτικής Άσκησης

Ορίζεται ακόμη επιτροπή αξιολόγησης (φοιτητών) & ενστάσεων αποτελούμενη από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο και δύο ακόμη μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

6. Διαδικασία Υλοποίησης Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης

6.1. Πρόσκληση υποβολής και καταχώρηση αιτήσεων πρακτικής άσκησης

Στις αρχές κάθε εαρινού εξαμήνου, το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης κατόπιν συνεννόησης με τον Επιστημονικό Υπεύθυνο για την Πρακτική Άσκηση ανακοινώνει σε εμφανή σημεία στους χώρους του Πανεπιστημίου

και στο διαδίκτυο την πρόσκληση υποβολής αιτήσεων για συμμετοχή στην Πρακτική Άσκηση, στην οποία αναφέρονται πληροφορίες για την κατάθεση των αιτήσεων και την προθεσμία υποβολής. Μετά το πέρας της προθεσμίας αυτής δεν είναι δυνατή η υποβολή αίτησης.

A) Οι φοιτητές που ενδιαφέρονται να πραγματοποιήσουν Πρακτική Άσκηση καλούνται να υποβάλουν ηλεκτρονικά σχετική αίτηση συμμετοχής, συνοδευόμενη από το βιογραφικό τους σημείωμα

B) Λόγω της χρηματοδότησης από το ΕΣΠΑ και του σκοπού του προγράμματος Πρακτικής Άσκησης οι υποψήφιοι για Πρακτική Άσκηση θα πρέπει να υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση ότι δεν θα εργάζονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας κατά την περίοδο υλοποίησης της Πρακτικής τους Άσκησης. Την ενυπόγραφη δήλωση αυτή την υποβάλουν στην ηλεκτρονική πλατφόρμα της Πρακτικής Άσκησης.

6.2. Ενημέρωση των επιχειρήσεων και επιλογή για συμμετοχή τους στο πρόγραμμα

Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος ή και το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης επικοινωνεί τηλεφωνικά, ηλεκτρονικά ή/και πραγματοποιεί προσωπικές συναντήσεις με στελέχη φορέων υποδοχής προκειμένου να διασφαλίσει τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα. Επίσης, συζητεί τους όρους και το αντικείμενο απασχόλησης των φοιτητών του τμήματος. Όσοι φορείς υποδοχής επιθυμούν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα αποστέλλουν συμπληρωμένο, υπογεγραμμένο και σφραγισμένο το έντυπο «Πληροφοριακό Δελτίο Εταιρείας» με τα απαιτούμενα στοιχεία, ταχυδρομικώς ή ηλεκτρονικά μέσω fax ή email ή εγγράφονται και καταχωρούν τα στοιχεία του στην ηλεκτρονική πλατφόρμα της Πρακτικής Άσκησης. Περαιτέρω, οι φορείς υποδοχής ενημερώνονται ότι θα πρέπει να εγγραφούν στο σύστημα ΑΤΛΑΣ και να αναρτήσουν την θέση/τις θέσεις Πρακτικής Άσκησης για τον φοιτητή/τους φοιτητές που θα απασχολήσουν.

Όσοι φοιτητές επιθυμούν να επιλέξουν οι ίδιοι φορέα υποδοχής, αφού εγκριθεί η συμμετοχή τους στο πρόγραμμα θα πρέπει να επικοινωνήσουν με τον Επιστημονικό Υπεύθυνο για την Πρακτική Άσκηση, ο οποίος και θα εγκρίνει ή θα απορρίψει τον προτεινόμενο φορέα. Στην περίπτωση έγκρισης του φορέα ο φοιτητής παραδίδει σε αυτήν :

- Το έντυπο «Πρόταση Συνεργασίας». Είναι πληροφοριακού τύπου έντυπο, από την Υπεύθυνη Πρακτικής Άσκησης, προς τον φορέα υποδοχής.
- Τον οδηγό εγγραφής και καταχώρησης στοιχείων στην ηλεκτρονική πλατφόρμα της πρακτικής άσκησης ή εναλλακτικά το έντυπο «Πληροφοριακό Δελτίο Εταιρείας». Ο φορέας υποδοχής οφείλει να το συμπληρώσει. Το έντυπο θα πρέπει να φέρει την υπογραφή και την σφραγίδα του φορέα και να επιστραφεί στο Πανεπιστήμιο ταχυδρομικώς ή ηλεκτρονικά μέσω fax ή email.

Από τον υφιστάμενο κατάλογο φορέων υποδοχής που μέχρι τώρα συνεργάζονται στο πρόγραμμα, από τους νέους φορείς υποδοχής που δηλώνουν συμμετοχή και από τους φορείς υποδοχής που δηλώνουν οι ίδιοι οι φοιτητές, γίνεται αξιολογική επιλογή με κριτήρια: α) το μέγεθος της επιχείρησης, β) το αντικείμενο δραστηριοτήτων (σχετικό με τις σπουδές των φοιτητών), γ) τη φήμη και εικόνα της, δ) το αντικείμενο της προς κάλυψη θέσης εργασίας και ε) την ποιότητα συνεργασίας τους μέχρι σήμερα. Συντάσσεται νέος ετήσιος κατάλογος των φορέων υποδοχής -αρχείο- με τα στοιχεία τους και καταγράφεται ο αριθμός των προφερόμενων θέσεων εργασίας.

6.3. Αξιολόγηση & Επιλογή φοιτητών

Η επιλογή των φοιτητών για πρακτική άσκηση γίνεται με βάση τα παρακάτω κριτήρια:

- μέσος όρος (Μ.Ο.) βαθμολογίας στο σύνολο των μαθημάτων έως και την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου του προηγούμενου ακαδημαϊκού έτους (συντελεστής βαρύτητας 50%)
- αριθμός μαθημάτων (Α.Μ.) στα οποία έχουν εξεταστεί επιτυχώς ως και την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου του προηγούμενου ακαδημαϊκού έτους (συντελεστής βαρύτητας 30%)
- ξένες γλώσσες (Ξ.Γ.) (συντελεστής βαρύτητας 10%)
- λοιπές δεξιότητες (Λ.Δ.) (συντελεστής βαρύτητας 10% → σεμινάρια/συνέδρια: συντελεστής βαρύτητας 5% και γνώση Η/Υ: συντελεστής βαρύτητας 5%)

Για κάθε φοιτητή προκύπτει ένα τελικό αποτέλεσμα από την εξίσωση $TA = M.O. * 0,5 + A.M. * 0,3 + \Xi.G. * 0,1 + \Lambda.Δ. * 0,1$, το οποίο παρουσιάζεται σε λίστα κατάταξης επιτυχόντων – επιλαχόντων.

Εντός 5 ημερών από την ανάρτηση των αποτελεσμάτων παρέχεται στους φοιτητές δικαίωμα ένστασης. Μετά την παρέλευση των 5 ημερών οριστικοποιούνται τα αποτελέσματα και η λίστα των συμμετεχόντων στην Πρακτική Άσκηση εγκρίνεται από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος και ανακοινώνεται λαμβάνοντας υπόψη σε κάθε περίπτωση θέματα προσωπικών δεδομένων.

6.4. Καταχώρηση προσωπικών στοιχείων φοιτητών στην ηλεκτρονική πλατφόρμα της πρακτικής άσκησης και εγγραφή στο σύστημα ΑΤΛΑΣ

Όσοι φοιτητές επιλεγούν για Πρακτική Άσκηση θα πρέπει να:

- 1) καταχωρήσουν τα προσωπικά στοιχεία τους στην ηλεκτρονική πλατφόρμα της πρακτικής άσκησης και το βιογραφικό τους σημείωμα.
- 2) εγγραφούν στο [Σύστημα Κεντρικής Υποστήριξης Φοιτητών ΑΕΙ «ΑΤΛΑΣ»](#), ώστε να αντιστοιχιστούν από το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης (αφού ολοκληρωθεί η επιλογή τους από τους φορείς υποδοχής) με τις θέσεις πρακτικής άσκησης, οι οποίες έχουν αναρτηθεί από τους φορείς υποδοχής.

6.5. Επιλογή φοιτητών από τους φορείς υποδοχής

Μετά τη διαδικασία επιλογής φοιτητών από τους φορείς υποδοχής ενημερώνεται το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης για τα αποτελέσματα, το οποίο προετοιμάζει την έγκριση των συμβάσεων Πρακτικής Άσκησης από την Επιτροπή Ερευνών.

6.6. Υπογραφή ιδιωτικών συμφωνητικών

Οι φορείς υποδοχής εκτυπώνουν τα ιδιωτικά συμφωνητικά σε τέσσερα αντίτυπα (Κέντρο Ερευνών Πανεπιστημίου Πειραιώς, Επιστημονικός Υπεύθυνος, Φορέας Υποδοχής, Φοιτητής). Αποστέλλονται στο Γραφείο Πρακτικής Άσκησης με σφραγίδα εταιρείας και υπογραφή τόσο από τον υπεύθυνο Πρακτικής Άσκησης του φορέα υποδοχής όσο και από τον φοιτητή, προκειμένου να υπογραφούν και να σφραγιστούν και από το πανεπιστήμιο.

6.7. Πριν την έναρξη της Πρακτικής Άσκησης

Οι φοιτητές παραλαμβάνουν δύο εκ των τεσσάρων αντιτύπων των συμβάσεων, υποβάλλουν ηλεκτρονικά το απογραφικό δελτίο εισόδου και κατεβάζουν τα απαραίτητα έγγραφα για την Πρακτική τους Άσκηση (δηλ. παρουσιολόγιο, αξιολογητική έκθεση υπευθύνου), τα οποία παραδίδουν στον επόπτη τους κατά την πρώτη μέρα της Πρακτικής Άσκησης.

6.8. Ολοκλήρωση πρακτικής άσκησης και συμπλήρωση σχετικών εντύπων

Με την ολοκλήρωση της Πρακτικής Άσκησης οι φοιτητές καταθέτουν στο Γραφείο Πρακτικής Άσκησης τα ακόλουθα έντυπα, **συμπληρωμένα, υπογεγραμμένα και σφραγισμένα από τον προϊστάμενο τους**:

- *Ημερήσιο Παρουσιολόγιο*
- *Αξιολογητική Έκθεση Υπεύθυνου Εταιρείας*
- Βεβαίωση Εκτέλεσης Πρακτικής Άσκησης, το οποίο υπογράφει στο τέλος της πρακτικής άσκησης ο υπεύθυνος της πρακτικής άσκησης της εταιρείας.

Παραδίδουν, επιπλέον, το Έντυπο Αξιολόγησης Προγράμματος (Πρακτικής Άσκησης) από τον Φοιτητή και υποβάλουν ηλεκτρονικά το απογραφικό δελτίο εξόδου.

Η αποστολή των εντύπων μπορεί να γίνει και ταχυδρομικά.

6.9. Αξιολόγηση φοιτητών – Καταχώριση βαθμών

Με βάση την απολογιστική έκθεση υπευθύνου του φορέα υποδοχής καταχωρούνται οι βαθμοί στην Πρακτική Άσκηση (εντός της εξεταστικής περιόδου του εαρινού εξαμήνου ή του Σεπτεμβρίου).

6.10. Απολογιστική έγκριση κατάστασης συμμετεχόντων στην πρακτική άσκηση

Ακολουθεί η απολογιστική έγκριση από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος των συμμετεχόντων στην Πρακτική Άσκηση.

6.11. Προετοιμασία πληρωμών

Το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης (μετά την έγκριση της Επιτροπής Ερευνών) καταθέτει τα έγγραφα Πρακτικής Άσκησης στον Διαχειριστή του προγράμματος συνοδευόμενα από τις εντολές πληρωμής.

Ασφάλιση & αμοιβές φοιτητών

Η ασφάλιση έναντι ατυχήματος και οι αμοιβές των ασκούμενων φοιτητών χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ ανάλογα με το διαθέσιμο προϋπολογισμό του έργου.

Υπάρχει η δυνατότητα οικονομικής συμμετοχής των επιχειρήσεων στην αμοιβή των φοιτητών, η οποία γνωστοποιείται στον Επιστημονικό Υπεύθυνο πριν την υπογραφή της σύμβασης με την εν λόγω εταιρεία. Η οικονομική συμμετοχή της εταιρείας καταβάλλεται απευθείας στο φοιτητή στο τέλος κάθε μήνα Πρακτικής Άσκησης. Σκοπός της συμμετοχής αυτής είναι η συμπλήρωση της οικονομικής αποζημίωσης των φοιτητών που χορηγείται από το ΕΣΠΑ, ώστε η συνολική αποζημίωση να είναι ικανοποιητική για τους φοιτητές που συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Από την υποχρέωση οικονομικής συμμετοχής εξαιρούνται φορείς του δημοσίου και ευρύτερου δημοσίου τομέα που δεν δύνανται να συμμετέχουν, καθώς και εταιρίες που έχουν προταθεί από τους φοιτητές και για τις οποίες έχουν δηλώσει οι ίδιοι ότι επιθυμούν να απασχοληθούν χωρίς αμοιβή.

7. Υποχρεώσεις και δικαιώματα ασκούμενων φοιτητών

- Οι φοιτητές υποχρεούνται να παρουσιαστούν στους φορείς υποδοχής κατά την πρώτη ημέρα που αναγράφεται στη σύμβασή τους.
- Οι φοιτητές απασχολούνται στους φορείς υποδοχής που πραγματοποιούν Πρακτική Άσκηση σύμφωνα με το ωράριο εργασίας του φορέα (μέχρι 8 ώρες ημερησίως σε πενθήμερη βάση).
- Είναι υποχρέωση των φοιτητών να εκτελούν τα καθήκοντα που τους ανατίθενται στο πλαίσιο της Πρακτικής Άσκησης, να χρησιμοποιούν υπεύθυνα, με ασφάλεια και προσοχή όλο τον εξοπλισμό που τους διατίθεται κατά τη διεξαγωγή της Άσκησης τους, να τηρούν το επαγγελματικό απόρρητο, να διατηρούν και να παραδίδουν με την ολοκλήρωση της Άσκησης το χώρο εργασίας τους στην ίδια κατάσταση με εκείνη που ανέλαβαν κατά την έναρξη της Άσκησης. Είναι αυτονόητο και προφανές να είναι κόσμιοι στην εμφάνισή τους και να επιδεικνύουν υψηλό αίσθημα ευθύνης, συνεργασίας καθώς και να είναι ευγενικοί.
- Αν οι φοιτητές/τριες δεν είναι ευχαριστημένοι από τον φορέα στον οποίο απασχολούνται για συγκεκριμένους λόγους (π.χ υπέρβαση 8ωρης απασχόλησης, απασχόληση σε θέση εργασίας μη σχετιζόμενης καθόλου με το αντικείμενο σπουδών τους, απασχόληση η οποία δεν απαιτεί γνώσεις πανεπιστημιακού επιπέδου (π.χ χειρωνακτική) πρέπει να ενημερώνουν εγκαίρως τον Επιστημονικό Υπεύθυνο του Υποέργου.
- Το ύψος της αμοιβής των φοιτητών ορίζεται ανάλογα με το ύψος της χρηματοδότησης του προγράμματος και τον αριθμό των συμμετεχόντων σε αυτό. Για να πληρωθούν οι ασκούμενοι με όλο το προβλεπόμενο ποσό θα πρέπει να έχουν απασχοληθεί και τους δυο μήνες, με την προϋπόθεση ότι συμπληρώνουν 20 εργάσιμες ημέρες ανά μήνα. Σε περίπτωση που φοιτητές απασχοληθούν για περισσότερες από τις προβλεπόμενες ημέρες δεν θα αμειφθούν επιπλέον. Τέλος αν κάποιος φοιτητής διακόψει νωρίτερα, αποκλείεται από το πρόγραμμα, και παραιτείται οιασδήποτε αμοιβής του και αξίωσης από το πρόγραμμα πρακτικής άσκησης και το Τμήμα.
- Η ασφάλιση των ασκούμενων φοιτητών (έναντι ατυχήματος μόνον) καλύπτεται από το πρόγραμμα ΕΣΠΑ.
- Ο αριθμός των φοιτητών που μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το ΕΣΠΑ προκύπτει από τη διαίρεση του διατιθέμενου ποσού διά του ελαχίστου ύψους αμοιβής ανά ασκούμενο φοιτητή που προβλέπεται από το πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης (του ΕΣΠΑ).
- Οι ασκούμενοι μπορούν με τη σύμφωνη γνώμη της Επιχείρησης, να πάρουν άδεια 2 (δύο) ημερών κάθε μήνα κατά τη διάρκεια της Πρακτικής τους Άσκησης, είτε για λόγους ασθένειας, είτε για εκπλήρωση των φοιτητικών τους υποχρεώσεων, είτε για οποιουσδήποτε άλλους σοβαρούς λόγους.
- Να συμπληρώνουν και υποβάλλουν εμπρόθεσμα τα απαραίτητα έγγραφα για την Πρακτική Άσκηση (π.χ. απογραφικό δελτίο εισόδου - εξόδου, αξιολόγηση Πρακτικής, έκθεση).

8. Υποχρεώσεις και δικαιώματα φορέων υποδοχής

Οι φορείς υποδοχής οφείλουν να:

- απασχολούν τους φοιτητές/τριες σε θέσεις εργασίας με αντικείμενο εργασίας όσο γίνεται συναφές με το αντικείμενο σπουδών τους.
- τους παρέχουν τη μεγαλύτερη δυνατή (τεχνική) εκπαίδευση
- τους εξασφαλίζουν αξιοπρεπείς και ικανοποιητικές συνθήκες εργασίας
- να τους «χρεώνουν» σε συγκεκριμένο τομέα και στέλεχος, ώστε να εξασφαλίζεται η εκπαίδευσή τους και η αντικειμενικότερη και αξιόπιστη αξιολόγησή τους
- τους χορηγούν άδεια για λόγους ασθένειας και συμμετοχής στις εξετάσεις, όπως προβλέπεται ανωτέρω
- τους χορηγούν βεβαίωση για το χρονικό διάστημα Πρακτικής Άσκησης

Οι φορείς υποδοχής δικαιούνται να:

- απασχολούν τους φοιτητές μέχρι 8 ώρες ημερησίως επί πέντε ημέρες την εβδομάδα, σύμφωνα με το ωράριο εργασιών τους

- καταγγείλουν τη συνεργασία και να σταματήσουν την απασχόληση του ασκούμενου φοιτητή αν κρίνουν την εργασιακή του συμπεριφορά απολύτως ακατάλληλη ή την εργασιακή του απόδοση καταφανώς ανεπαρκή

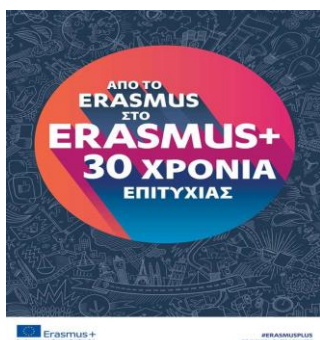
9. Έλεγχος ποιότητας

Κατά τη διάρκεια της Πρακτικής Άσκησης ο Επιστημονικός Υπεύθυνος και το προσωπικό του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης βρίσκονται σε διαρκή επαφή με τους συμμετέχοντες φοιτητές και τις συμμετέχουσες στο πρόγραμμα επιχειρήσεις προκειμένου να συμβάλλουν στην παρακολούθηση της προόδου του προγράμματος αλλά και να λυθούν τυχόν προβλήματα.

Η προσέλευση των φοιτητών στους φορείς υποδοχής καταγράφεται συστηματικά με τη χρήση παρουσιολογίων. Με το πέρας της πρακτικής άσκησης το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος συγκεντρώνει τα έγγραφα πρακτικής άσκησης και υπολογίζει στατιστικά στοιχεία.

Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος συντάσσει ετήσια έκθεση Πρακτικής Άσκησης με δεδομένα που συνέλεξε το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης από τα σχετικά έγγραφα.

Η αξιολόγηση των φορέων υποδοχής και των φοιτητών, τα παρουσιολόγια και οι εκθέσεις του Επιστημονικού Υπευθύνου, αποτελούν την επίσημη μέθοδο καταγραφής της αποκτηθείσας εμπειρίας σε σχέση με την παροχή γνώσεων και δεξιοτήτων από το πρόγραμμα σπουδών, της ικανοποίησης, των παραπόνων και των προτάσεων βελτίωσης ασκούμενων και εργοδοτών από το πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης.

Πρόγραμμα Erasmus+

Η Δράση του προγράμματος Erasmus+ για το τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης συνδέεται άρρηκτα με το πρόγραμμα Erasmus και επιχορηγεί την κινητικότητα φοιτητών και προσωπικού σε Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης σε Χώρες που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα. Λόγω της μεγάλης αναγνωρισιμότητας του προγράμματος Erasmus, έδωσε το όνομά του στο νέο πρόγραμμα Erasmus+. Η κινητικότητα φοιτητών και προσωπικού στο εξωτερικό κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική διότι τα οφέλη που αποκομίζουν οι μετακινούμενοι είναι πολλά. Μέσω της Κινητικότητας οι φοιτητές έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν νέες δεξιότητες και προσόντα, τα οποία συμβάλλουν στη προσωπική τους ανάπτυξη. Συγκεκρι-

μένα, δίνεται η δυνατότητα στους φοιτητές να βελτιώσουν τις γλωσσικές ικανότητές τους, να αναπτύξουν διαπολιτισμικές δεξιότητες, να εξελιχθούν σε Πολίτες της Ευρώπης, ενώ επιπλέον οι φοιτητές που μετακινούνται για πρακτική άσκηση μπορούν να αποκτήσουν πολύτιμη εργασιακή εμπειρία σε επιχείρηση /οργανισμό του εξωτερικού.

Επιπλέον, μέσω της κινητικότητας δίνεται η ευκαιρία στους καθηγητές και το προσωπικό Ιδρυμάτων, να αναβαθμίσουν τις δεξιότητές τους, να ανταλλάξουν καλές πρακτικές και να αποκτήσουν σημαντικές εμπειρίες.

Στην ιστοσελίδα του Τμήματος είναι αναρτημένες ανακοινώσεις και κατάλογος με τα συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια. Οι φοιτητές που ενδιαφέρονται θα πρέπει να καταθέσουν αίτηση κατά το εαρινό εξάμηνο του προηγούμενου ακαδημαϊκού έτους από αυτό που επιθυμούν να μετακινηθούν

Τα έντυπα των αιτήσεων και ο κατάλογος με τα συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια για το Ακαδημαϊκό Έτος 2019-2020 θα διατίθενται στους ενδιαφερόμενους από τη Γραμματείες του Τμήματος.

Οι φοιτητές θα πρέπει να καταθέσουν στη Γραμματεία του Τμήματός τους την σχετική αίτηση και να προσκομίσουν τα παρακάτω δικαιολογητικά: α) Φωτοαντίγραφα πτυχίων ξένων γλωσσών β) Σύντομο βιογραφικό σημείωμα γ) Αναλυτική βαθμολογία.

Αναλυτικές πληροφορίες είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του Τμήματος

<https://www.des.unipi.gr/el/undergraduate/erasmus>

Το πρόγραμμα **ERASMUS PLACEMENT** από το 2007 αποτελεί δράση του εκπαιδευτικού ευρωπαϊκού προγράμματος **Δια Βίου Μάθηση / Lifelong Learning Programme (LLP) / ERASMUS** και υποστηρίζει την κινητικότητα φοιτητών με τοποθέτηση για πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις, ερευνητικά κέντρα ή άλλους οργανισμούς κατάρτισης σε ευρωπαϊκές χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα **LLP/ERASMUS**.

Το πρόγραμμα παρέχει μερική οικονομική κάλυψη, διαφορετική για κάθε χώρα. Η διάρκεια συμμετοχής είναι από 3 έως 12 μήνες. Σκοπός του προγράμματος αυτού είναι η προώθηση της κινητικότητας των φοιτητών στην Ευρώπη και η απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας ανάλογα με το γνωστικό τους αντικείμενο. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να μετακινηθούν ακόμα και αν δεν υπάρχει η πρακτική άσκηση ως υποχρεωτική στο πρόγραμμα σπουδών.

Αναλυτικές πληροφορίες είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του Τμήματος

<https://www.des.unipi.gr/el/undergraduate/placement>

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Διευθυντής του ΠΜΣ:

Καθηγητής Πέτρος Λιάκουρας

☎ 210-4142394, 210-4142436, 210-4142443, 210-4142196. ✉ des-secr@unipi.gr

Αντικείμενο, φιλοσοφία & σκοπός

Το όραμά μας είναι η ανάδειξη του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών και του Μεταπτυχιακού Κύκλου ως ενός εκ των καλύτερων στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό. Σκοπός και καθημερινή μέριμνά μας είναι η πετυχημένη σταδιοδρομία των αποφοίτων μας. Ένας από τους κυριότερους στόχους μας είναι να προσφέρουμε τις απαραίτητες γνώσεις και ικανότητες καθώς και τις προϋποθέσεις επιτυχίας σε ότι εκείνοι επιλέξουν στη μετέπειτα σταδιοδρομία τους. Για το λόγο αυτό, ενθαρρύνουμε τους φοιτητές και τις φοιτήτριες μας να βελτιώνουν τις επικοινωνιακές τους δυνατότητες τόσο στο γραπτό λόγο όσο και στον προφορικό και ενθαρρύνουμε την παρουσίαση εργασιών σε όλα σχεδόν τα μαθήματα με την χρήση σύγχρονων μέσων. Βοηθούμε τους φοιτητές μας να αναπτύξουν την ικανότητά τους στην οργάνωση των δυνατοτήτων ανεξάρτητη και δημιουργική έρευνα. Είμαστε πάντα πρόθυμοι να εξυπηρετούμε τους φοιτητές μας ώστε να γίνεται η φοιτητική τους ζωή πιο γόνιμη και παραγωγική.

Επιλογή φοιτητών – προϋποθέσεις εγγραφής

- Κατά την αξιολόγηση και επιλογή των υποψηφίων θα συνεκτιμώνται τα εξής βασικά στοιχεία:
  - Ο γενικός βαθμός του πτυχίου του υποψηφίου.
  - Το αποδεικτικό γνώσης της αγγλικής γλώσσας.
  - Δύο συστατικές επιστολές από ακαδημαϊκούς ή ερευνητές ή εργοδότες της Ελλάδος ή του εξωτερικού.
  - Η προσωπικότητα (η οποία αξιολογείται με προσωπική συνέντευξη).
- Η πολύ καλή γνώση της αγγλικής γλώσσας.
Η γνώση της Αγγλικής ισχύει και για τους ξένους σπουδαστές (ενώ για αυτούς θα ισχύει επίσης και αντίστοιχη διαπίστωση γνώσης της ελληνικής γλώσσας που γίνεται βάσει των διατάξεων που

Χρονική Διάρκεια

Η χρονική διάρκεια για την απονομή του τίτλου ορίζεται σε δύο (2) εξάμηνα και θερινή περίοδο και για το Διδακτορικό Δίπλωμα σε έξι (6) τουλάχιστον διδακτικά εξάμηνα.

Κόστος Φοίτησης

Το κόστος φοίτησης για το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών ορίζεται στο ποσό των 5.000 Ευρώ και καταβάλλεται σε ειδικό λογαριασμό του Κέντρου Ερευνών του Πανεπιστημίου Πειραιώς σε 4 δόσεις συμπεριλαμβανόμενης και της προκαταβολής..

Διαδικασία αξιολόγησης των υποψηφίων

Σε πρώτη συνεδρίαση αξιολογεί τους υποψηφίους με βάση τα κριτήρια που σχετίζονται με τη βαθμολογία τους στο πρώτο πτυχίο, τις γνώσεις αγγλικής και άλλων ξένων γλωσσών, τους μεταπτυχιακούς τίτλους, τις συστατικές επιστολές και τα υπόλοιπα κριτήρια που αναφέρονται πιο πάνω.

Η Γραμματεία του ΠΜΣ αποστέλλει σε όλους τους υποψηφίους που πληρούν τα τυπικά προσόντα πρόσκληση για προσωπική συνέντευξη σε συγκεκριμένη ημερομηνία.

Στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών γίνονται δεκτοί όσοι συγκεντρώνουν τη μεγαλύτερη βαθμολογία με βάση τα πιο πάνω κριτήρια.

Η διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών ξεκινάει με τη συμπλήρωση από τον υποψήφιο της έντυπης αίτησης και των άλλων σχετικών εγγράφων και περατώνεται με την επιστολή αποδοχής από τον Διευθυντή του Μεταπτυχιακού Προγράμματος.

ισχύουν γι' αυτές τις περιπτώσεις).

Πρόγραμμα Μαθημάτων

Το ΠΜΣ περιλαμβάνει δεκαπέντε (10) υποχρεωτικά μαθήματα και τη διπλωματική εργασία.

Το πρόγραμμα διαρκεί τρία (2) εξάμηνα και θερινή περίοδο, αρχίζει το Σεπτέμβριο κάθε έτους και ολοκληρώνεται με την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας.

Η διάρκεια κάθε μαθήματος είναι 33 ώρες. Τα μαθήματα αυτά αναφέρονται στην επόμενη σελίδα.

Κατηγορίες πτυχιούχων που γίνονται δεκτοί:

Στό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Τμημάτων Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι της ημεδαπής ή αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

// Μαθήματα

Πρώτο Εξάμηνο			
Τίτλος Μαθήματος	Κατηγορία Μαθήματος	Ώρες Διδασκαλίας εβδ.	Πιστωτικές Μονάδες (ECTS)
1. Θεωρία Διεθνών Σχέσεων	Υ	3	6
2. Διεθνές Δίκαιο - Διεθνείς Θεσμοί	Υ	3	6
3. Ιστορία των Διεθνών Σχέσεων και της Στρατηγικής	Υ	3	6
4. Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση: Ιστορία, Θεσμοί, Λειτουργίες και Φυσιογνωμία	Υ	3	6
5. Συγκριτική Πολιτική	Υ	3	6
Δεύτερο Εξάμηνο			
Τίτλος Μαθήματος	Κατηγορία Μαθήματος	Ώρες Διδασκαλίας εβδ.	Πιστωτικές Μονάδες (ECTS)
1. Διπλωματία και Στρατηγική των Μεγάλων Δυνάμεων	Υ	3	6
2. Ελληνική Εξωτερική Πολιτική & Πολιτική Ασφάλειας	Υ	3	6
3. Ευρωπαϊκή Πολιτική Οικονομία – Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση	Υ	3	6
4. Στρατηγική στον Πόλεμο και τις Επιχειρήσεις	Υ	3	6
5. Διεθνές Εμπορικό και Νομισματικό Σύστημα	Υ	3	6
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	Υ		15

Διευθυντής του ΠΜΣ:Καθηγητής **Νικόλαος Φαραντούρης**☎ 210-4142394, 210-4142436, 210-4142443, 210-4142196 ✉ des-secr@unipi.gr**General Principles and Purpose**

According to the law and the internal regulation of the University, the competent bodies of the University are responsible for the organization and operation of the Postgraduate Studies Programs (PMS) aiming at the scientific unity of studies and the assurance of requirements of high-level studies. The present regulation of operation of the Postgraduate Program in Energy: Strategy, Law & Economics of the Department of International & European Studies of the University of Piraeus is in accordance with the University's Internal Regulation and the law.

The Postgraduate Studies Program (PMS) of the Department of International and European Studies of the University of Piraeus, with the English title «*Master Program in Energy: Strategy, Law & Economics*» has the following objectives:

- a) Education for the acquisition of scientific background across the whole spectrum of energy affairs, in the way in which the energy sector gets intergrated in the strategic developments of the 21st century, in energy policies embedded in bilateral, multilateral and European policies, in arising legal and institutional issues, as well as in matters regarding networks and transportation of existing and new energy resources and energy fields.
- b) Training and preparation of qualified and competent scientists and researchers wishing to promote and take an active role in shaping the institutional/ regulatory framework and the Greek and European energy policy.
- c) Exploitation and dissemination of findings of scientific research in the fields of energy policy-making, the associated international affairs, policy and decision-making at both political and business level, through close cooperation of the academic community with society and businesses and the international institutions involved.

Entry Process for Postgraduate Students

1. *Procedure for submitting applications.* The Coordinating Committee of the PMS decides the time of publication of a relevant announcement, which specifies the deadline for submission of documents, the address and the manner of submitting the necessary documents. The Secretariat, to which applications are submitted by postgraduate candidates for student registration, promotes to the candidate's Selection Committee all the applications with supporting material in photocopies and archives the originals for each candidate with a protocol number and a folder number. Applications are submitted in a special form provided and received by the Secretariat or through the Program's website.

2. *Procedure for the evaluation of candidates.* The candidate's Selection Committee, at its first meeting, evaluates the candidates on the basis of the criteria mentioned above. At a second meeting, the Committee evaluates the candidates after a personal interview as regards the characteristics of their personality, the breadth of their knowledge and their ability to deepen and specialize in the cognitive subjects of the PMS. In the formation of an opinion for the candidate, special weight is given to the ability to communicate with clarity and persuasion, to maturity, good judgment, predisposition to teamwork and to the experience from previous professional employment.

Through the combined evaluation during the first and second phase, a list of the top candidates is prepared and the final selection of the highly ranked candidates is made. They are getting informed in writing by the Secretariat and are asked to also answer in writing whether they accept their position in the postgraduate program or not, by accepting the terms of its operation. The rest are placed among the runners-up.

Those accepting a position to the program are required within 10 days of the acceptance to prepay as an admission fee 50% of the first semester's tuition fees, amount which is offset against the total tuition fees of the first semester. If the candidate withdraws, the deposit is not refunded back and is subject to the purposes of the PMS. Candidates, if selected and after acceptance of their place by payment of the amount required by the Program, or if they leave the Program for any reason, are not entitled to claim reimbursement of the

d) Creation of an organizational infrastructure enhancing international co-operation with corresponding programs abroad.

e) Provision of substantial and formal qualifications for further professional or academic career in the field of Energy.

Criteria and Procedure for the Selection of Candidates

The selection for admission in the PMS is made by the Selection Committee, which is formed with a decision by the General Assembly of Special Composition. The criteria are quantitative and qualitative and are included in a relevant Evaluation Sheet of the Selection Committee along with the gravity of each as a determinative factor. The selection criteria of candidates include the following:

- a) Degree(s) and Grade(s).
- b) Grades of any examination, if required (e.g., GMAT, GRE, TOEFL, internal examinations etc.).
- c) University and Department Degree.
- d) Type and extent of work and/or research experience and/or publications.
- e) Foreign language qualifications.
- f) Relevance of subject and interests and perspectives of professional or academic career.
- g) Recommendation letters by members of the Teaching Research Staff or by an employer in a closed envelope.
- h) Interview.
- i) Other criteria set by the General Assembly of Special Composition upon recommendation by the Coordinating Committee of the PMS. The Selection Committee may decide, with the agreement of the General Assembly of Special Composition to conduct additional (internal) examinations for all or for some candidates. The Selection Committee determines the nature and timetable of these examinations.

2. The selection process is as follows:

- a) The Selection Committee first prepares a complete list of those who have applied.
- b) Rejects the candidates who do not meet the minimum criteria.
- c) Calls for an interview those candidates that it determines that they meet the formal and substantive requirements. The interview is conducted by the members of the Selection Committee.
- d) The Committee conducts internal examinations for candidates, if so deems necessary.
- e) The Committee hierarchically ranks the candidates and makes its final selection.

3. In each PMS, in addition to the number of admitted

amounts paid for their participation in the running costs of the Program. Each candidate before registering must become aware of this Regulation and declare in writing that he or she accepts the rules of operation of the PMS.

Categories of Candidates

1. Graduates from the Departments of national and equivalent recognized Universities from abroad as well as graduates from national TEI Departments according to the provisions of paragraph 1^a of article 4 of Law 3685/2008 can get admitted. Candidates who are expected to receive their degree after the September examinations are getting admitted to the selection process but can get enrolled with the subsequent publication of the examination results of that period after submission of their degree. Unless they submit their degree immediately after these results are issued, they lose the position and the advance deposit of the tuition fees they have paid and the next runner-up is selected.

2. In order to examine doctoral research proposals, the candidate must hold a recognized postgraduate degree of Greece or a recognized equivalent postgraduate degree of another country.

3. Candidates for both categories should be proficient in the English language, proven by a certificate issued by authorized to do so institutions (language certificate of the Ministry of Education, Proficiency, Toefl etc.) or in any other appropriate way. Qualifications in other languages apart from Greek and English are an additional asset.

Duration of studies, conditions of attendance, curriculum, instruction language, credit units

1. The duration of the studies for award of the title of the PMS is two semesters and a summer period, of which the last one is allocated for the preparation of the degree thesis. The maximum duration for concluding the degree thesis is set in two additional semesters. The student is required to complete his postgraduate studies within a period two times the duration prescribed in the corresponding PMS. Upon expiration of this extension too, the student is to be deleted from the PMS. This limit can be exceeded only in very exceptional cases.

2. The instruction language of the classes is English.

3. Attendance of all courses is obligatory and is monitored by professors under such responsibility appointed by the General Assembly of the Special Composition of the Department. For each lesson there is a limit of absences that can not exceed

students, one (1) scholar awarded scholarship from the State Scholarship Foundation (IKY) after relevant examination of postgraduate studies in Greece in the cognitive subject of the PMS and one (1) foreign scholar of the Greek State are accepted. By decision of the General Assembly of Special Composition, the number of scholarships may be increased, in accordance with article 4, par. 3 of Law 3685/2008.

4. During the preparation of the list of successful candidates, the Selection Committee takes also reasonable care to ensure the widest possible diversity in the selection of the candidates.

25% of the total class hours per lesson. If this limit is exceeded, the student is considered to have failed this class and, in order to be able to participate to the exam, he has to repeat attending the course during the next corresponding semester. If he or she again is not attending the course for more than 25% times of the lesson's class hours, he or she is to be deleted from the PMS.

4. Credit units: Each six month semester course results in a certain number of credits, determined in accordance with the relevant provisions of current legislation. Credits are determined on the basis of the assessment of the professors concerned or those responsible for the workload required to be assumed by each postgraduate student in order to achieve the objectives or learning outcomes pursued each time through each such specific element or activity, taking into account the overall workload required for the successful completion of one (1) full-time academic year and the minimum and maximum credits' limit, which can be provided in total in relation to a curriculum in accordance with the relevant provisions of current legislation. Credits are calculated for each lesson, internship, degree or diploma thesis and for anything else is mandatory according to the curriculum for the achievement of the desired objectives or learning outcomes and express on average the time estimated to be needed by a student or scholar in order to achieve such goals or those results.

// Courses

First Semester		
Course Title	Teaching Hours	Credit Unit (ECTS)
1. International Policy – International Political Economy of Energy	3	7
2. Energy Policies & Law in EU and Member States	3	8
3. Energy Security and Economics	3	8
4. Elective Course	3	7

Second Semester		
Course Title	Teaching Hours	Credit Unit (ECTS)
1. Intergovernmental Agreements & Commercial Energy Contracts	3	7
2. Geopolitics of Energy	3	8
3. Energy Networks in SE Europe, Mediterranean & Caucasus: International Law and Relationships	3	8
4. Elective Course	3	7

Elective Courses		
<i>Course Title</i>	<i>Teaching Hours</i>	<i>Credit Unit (ECTS)</i>
Competition in Energy Markets: Strategy and Institutions	3	7
Foreign Policy and Energy: The cases of Greece, Turkey and Cyprus	3	7
Special Issues in Energy Finance and Risk Management	3	7
NATO and the EU: Energy Strategy and Policies	3	7
Special Issues in Energy, Environment and Climate Change	3	7
Special Issues in Greek Energy Policy	3	7
Special Issues in Energy Law	3	7
Special Issues in Research and Exploitation of Hydrocarbons	3	7
Special Issues in Regulation and Operation of Contemporary Energy Markets	3	7
Energy transportation with emphasis on shipping	3	7

Διευθυντής του ΠΜΣ:Καθηγητής **Αριστοτέλης Τζιαμπίρης**

☎ 210-4142394, 210-4142436, 210-4142443, 210-4142196

✉ des-secr@unipi.gr**General Principles and Purpose**

According to the law and the internal regulation of the University, the competent bodies of the University are responsible for the organization and operation of the Postgraduate Studies Programs (PMS) aiming at the scientific unity of studies and the assurance of requirements of high-level studies. The present regulation of operation of the Postgraduate Program in Energy: Strategy, Law & Economics of the Department of International & European Studies of the University of Piraeus is in accordance with the University's Internal Regulation and the law.

The Postgraduate Studies Program (PMS) of the Department of International and European Studies of the University of Piraeus, with the English title «*Master Program in Energy: Strategy, Law & Economics*» has the following objectives:

- a) Education for the acquisition of scientific background across the whole spectrum of energy affairs, in the way in which the energy sector gets intergrated in the strategic developments of the 21st century, in energy policies embedded in bilateral, multilateral and European policies, in arising legal and institutional issues, as well as in matters regarding networks and transportation of existing and new energy resources and energy fields.
- b) Training and preparation of qualified and competent scientists and researchers wishing to promote and take an active role in shaping the institutional/ regulatory framework and the Greek and European energy policy.
- c) Exploitation and dissemination of findings of scientific research in the fields of energy policy-making, the associated international affairs, policy and decision-making at both political and business level, through close cooperation of the academic community

Entry Process for Postgraduate Students

1. *Procedure for submitting applications.* The Coordinating Committee of the PMS decides the time of publication of a relevant announcement, which specifies the deadline for submission of documents, the address and the manner of submitting the necessary documents. The Secretariat, to which applications are submitted by postgraduate candidates for student registration, promotes to the candidate's Selection Committee all the applications with supporting material in photocopies and archives the originals for each candidate with a protocol number and a folder number. Applications are submitted in a special form provided and received by the Secretariat or through the Program's website.

2. *Procedure for the evaluation of candidates.* The candidate's Selection Committee, at its first meeting, evaluates the candidates on the basis of the criteria mentioned above. At a second meeting, the Committee evaluates the candidates after a personal interview as regards the characteristics of their personality, the breadth of their knowledge and their ability to deepen and specialize in the cognitive subjects of the PMS. In the formation of an opinion for the candidate, special weight is given to the ability to communicate with clarity and persuasion, to maturity, good judgment, predisposition to teamwork and to the experience from previous professional employment.

Through the combined evaluation during the first and second phase, a list of the top candidates is prepared and the final selection of the highly ranked candidates is made. They are getting informed in writing by the Secretariat and are asked to also answer in writing whether they accept their position in the postgraduate program or not, by accepting the terms of its operation. The rest are placed among the runners-up.

Those accepting a position to the program are required within 10 days of the acceptance to prepay as an admission fee 50% of the first semester's tuition fees, amount which is offset against the total tuition fees of the first semester. If the candidate withdraws, the deposit is not refunded back and is subject to the purposes of the PMS. Candidates, if selected and after acceptance of their place by payment of the amount required by the Program, or if they leave the Program for any reason, are not entitled to claim reimbursement of the amounts paid for their participation in the running costs of the Program. Each candidate before reg-

with society and businesses and the international institutions involved.

d) Creation of an organizational infrastructure enhancing international co-operation with corresponding programs abroad.

e) Provision of substantial and formal qualifications for further professional or academic career in the field of Energy.

Criteria and Procedure for the Selection of Candidates

The selection for admission in the PMS is made by the Selection Committee, which is formed with a decision by the General Assembly of Special Composition. The criteria are quantitative and qualitative and are included in a relevant Evaluation Sheet of the Selection Committee along with the gravity of each as a determinative factor. The selection criteria of candidates include the following:

- a) Degree(s) and Grade(s).
- b) Grades of any examination, if required (e.g., GMAT, GRE, TOEFL, internal examinations etc.).
- c) University and Department Degree.
- d) Type and extent of work and/or research experience and/or publications.
- e) Foreign language qualifications.
- f) Relevance of subject and interests and perspectives of professional or academic career.
- g) Recommendation letters by members of the Teaching Research Staff or by an employer in a closed envelope.
- h) Interview.
- i) Other criteria set by the General Assembly of Special Composition upon recommendation by the Coordinating Committee of the PMS. The Selection Committee may decide, with the agreement of the General Assembly of Special Composition to conduct additional (internal) examinations for all or for some candidates. The Selection Committee determines the nature and timetable of these examinations.

2. The selection process is as follows:

- a) The Selection Committee first prepares a complete list of those who have applied.
- b) Rejects the candidates who do not meet the minimum criteria.
- c) Calls for an interview those candidates that it determines that they meet the formal and substantive requirements. The interview is conducted by the members of the Selection Committee.
- d) The Committee conducts internal examinations for candidates, if so deems necessary.

istering must become aware of this Regulation and declare in writing that he or she accepts the rules of operation of the PMS.

Categories of Candidates

1. Graduates from the Departments of national and equivalent recognized Universities from abroad as well as graduates from national TEI Departments according to the provisions of paragraph 1^a of article 4 of Law 3685/2008 can get admitted. Candidates who are expected to receive their degree after the September examinations are getting admitted to the selection process but can get enrolled with the subsequent publication of the examination results of that period after submission of their degree. Unless they submit their degree immediately after these results are issued, they lose the position and the advance deposit of the tuition fees they have paid and the next runner-up is selected.

2. In order to examine doctoral research proposals, the candidate must hold a recognized postgraduate degree of Greece or a recognized equivalent postgraduate degree of another country.

3. Candidates for both categories should be proficient in the English language, proven by a certificate issued by authorized to do so institutions (language certificate of the Ministry of Education, Proficiency, Toefl etc.) or in any other appropriate way. Qualifications in other languages apart from Greek and English are an additional asset.

Duration of studies, conditions of attendance, curriculum, instruction language, credit units

1. The duration of the studies for award of the title of the PMS is two semesters and a summer period, of which the last one is allocated for the preparation of the degree thesis. The maximum duration for concluding the degree thesis is set in two additional semesters. The student is required to complete his postgraduate studies within a period two times the duration prescribed in the corresponding PMS. Upon expiration of this extension too, the student is to be deleted from the PMS. This limit can be exceeded only in very exceptional cases.

2. The instruction language of the classes is English.

e) The Committee hierarchically ranks the candidates and makes its final selection.

3. In each PMS, in addition to the number of admitted students, one (1) scholar awarded scholarship from the State Scholarship Foundation (IKY) after relevant examination of postgraduate studies in Greece in the cognitive subject of the PMS and one (1) foreign scholar of the Greek State are accepted. By decision of the General Assembly of Special Composition, the number of scholarships may be increased, in accordance with article 4, par. 3 of Law 3685/2008.

4. During the preparation of the list of successful candidates, the Selection Committee takes also reasonable care to ensure the widest possible diversity in the selection of the candidates.

3. Attendance of all courses is obligatory and is monitored by professors under such responsibility appointed by the General Assembly of the Special Composition of the Department. For each lesson there is a limit of absences that can not exceed 25% of the total class hours per lesson. If this limit is exceeded, the student is considered to have failed this class and, in order to be able to participate to the exam, he has to repeat attending the course during the next corresponding semester. If he or she again is not attending the course for more than 25% times of the lesson's class hours, he or she is to be deleted from the PMS.

4. Credit units: Each six month semester course results in a certain number of credits, determined in accordance with the relevant provisions of current legislation. Credits are determined on the basis of the assessment of the professors concerned or those responsible for the workload required to be assumed by each postgraduate student in order to achieve the objectives or learning outcomes pursued each time through each such specific element or activity, taking into account the overall workload required for the successful completion of one (1) full-time academic year and the minimum and maximum credits' limit, which can be provided in total in relation to a curriculum in accordance with the relevant provisions of current legislation. Credits are calculated for each lesson, internship, degree or diploma thesis and for anything else is mandatory according to the curriculum for the achievement of the desired objectives or learning outcomes and express on average the time estimated to be needed by a student or scholar in order to achieve such goals or those results.

// Courses

First Semester

<i>Course Title</i>	<i>Teaching Hours</i>	<i>Credit Unit (ECTS)</i>
1. American History: Politics culture and ideology	3	7
2. America's democracy and political system	3	8
3. The American Economy: Commerce, Energy and New Technologies	3	8
4. U.S. Foreign Policy: alliances, threats and anti-Americanism	3	7

Second Semester

<i>Course Title</i>	<i>Teaching Hours</i>	<i>Credit Unit (ECTS)</i>
1. U.S. national security	3	7
2. Transatlantic Relations	3	8
3. US policies in the Balkans and the Eastern Mediterranean and the Middle East	3	8
4. Art, Cinema and popular culture in America	3	7

Διευθυντής του ΠΜΣ:

Αναπληρωτής Καθηγητής .....

☎ 210-4142394, 210-4142436, 210-4142443, 210-4142196 ✉ des-secr@unipi.gr

Αντικείμενο & σκοπός

Αντικείμενο του Προγράμματος είναι η επιμόρφωση και βελτίωση των γνώσεων και των ικανοτήτων α) των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όλων των ειδικοτήτων β) των εκπαιδευτικών και επιμορφωτών φορέων κατάρτισης γ) των στελεχών των Πανεπιστημίων και ΤΕΙ, δ) των στελεχών των Υπουργείων/Υπουργείου Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων, Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ Βαθμού ε) των στελεχών επιχειρήσεων που ασχολούνται με το ανθρώπινο δυναμικό, προγράμματα επιμόρφωσης, κατάρτισης και έρευνας καθώς και τα προγράμματα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου στ) των ερευνητών κι εργαζομένων σε ερευνητικά κέντρα, ζ) των εργαζομένων σε Ιδιωτικούς Φορείς Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και ΜΚΟ η) των στελεχών Κοινωνικών Επιχειρήσεων (ΚΟΙΝΣΕΠ, ΚΟΙΣΠΕ κ.ά.) θ) των αναλυτών δημόσιων πολιτικών και δημοσιογράφων σχετικά με τα αντικείμενα, ι) σε όσους επιθυμούν να απασχοληθούν σε διεθνείς και ευρωπαϊκούς οργανισμούς και ερευνητικά κέντρα του εξωτερικού στα σχετικά αντικείμενα της εκπαίδευσης, κατάρτισης και έρευνας.

Σκοπός του συγκεκριμένου ΠΜΣ είναι η παροχή εξειδικευμένης γνώσης στους τομείς των πολιτικών της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της έρευνας ως προς τη διεθνή κι ευρωπαϊκή διάστασή τους, η κατάρτιση στελεχών υψηλού επιπέδου και η ανάπτυξη των ικανοτήτων των στελεχών στο να οριοθετηθούν και να αξιολογούν τα σύνθετα ζητήματα με διεπιστημονική προσέγγιση, αξιοποιώντας στο έπακρο τις υφιστάμενες γνώσεις και εμπειρίες

Επιλογή φοιτητών – προϋποθέσεις εγγραφής

- Κατά την αξιολόγηση και επιλογή των υποψηφίων θα συνεκτιμώνται τα εξής βασικά στοιχεία:
  - Ο γενικός βαθμός του πτυχίου του υποψηφίου.

Χρονική Διάρκεια

Η χρονική διάρκεια για την απονομή του τίτλου ορίζεται σε τρία (3) εξάμηνα .

Κόστος Φοίτησης

Το κόστος φοίτησης για το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών ορίζεται στο ποσό των 4.500 Ευρώ και καταβάλλεται σε ειδικό λογαριασμό του Κέντρου Ερευνών του Πανεπιστημίου Πειραιώς σε 4 δόσεις συμπεριλαμβανόμενης και της προκαταβολής..

Διαδικασία αξιολόγησης των υποψηφίων

Σε πρώτη συνεδρίαση αξιολογεί τους υποψηφίους με βάση τα κριτήρια που σχετίζονται με τη βαθμολογία τους στο πρώτο πτυχίο, τις γνώσεις αγγλικής και άλλων ξένων γλωσσών, τους μεταπτυχιακούς τίτλους, τις συστατικές επιστολές και τα υπόλοιπα κριτήρια που αναφέρονται πιο πάνω.

Η Γραμματεία του ΠΜΣ αποστέλλει σε όλους τους υποψηφίους που πληρούν τα τυπικά προσόντα πρόσκληση για προσωπική συνέντευξη σε συγκεκριμένη ημερομηνία.

Στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών γίνονται δεκτοί όσοι συγκεντρώνουν τη μεγαλύτερη βαθμολογία με βάση τα πιο πάνω κριτήρια.

Η διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών ξεκινάει με τη συμπλήρωση από τον υποψήφιο της έντυπης αίτησης και των άλλων σχετικών εγγράφων και περατώνεται με την επιστολή αποδοχής από τον Διευθυντή του Μεταπτυχιακού Προγράμματος.

Κατηγορίες πτυχιούχων που γίνονται δεκτοί:

Στό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Τμημάτων Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι της ημεδαπής ή αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

Πρόγραμμα Μαθημάτων

Το ΠΜΣ περιλαμβάνει δέκα (10) υποχρεωτικά μαθήματα και τη διπλωματική εργασία.

Το πρόγραμμα διαρκεί τρία (3) εξάμηνα, αρχίζει το Σεπτέμβριο κάθε έτους και ολοκληρώνεται με την εκπόνηση

- Το αποδεικτικό γνώσης της αγγλικής γλώσσας. της διπλωματικής εργασίας. Η διάρκεια κάθε μαθήματος είναι 33 ώρες. Τα μαθήματα αυτά αναφέρονται στην επόμενη σελίδα.
- Δύο συστατικές επιστολές από ακαδημαϊκούς ή ερευνητές ή εργοδότες της Ελλάδος ή του εξωτερικού.
- Η προσωπικότητα (η οποία αξιολογείται με προσωπική συνέντευξη).
- Η πολύ καλή γνώση της αγγλικής γλώσσας. Η γνώση της Αγγλικής ισχύει και για τους ξένους σπουδαστές (ενώ για αυτούς θα ισχύει επίσης και αντίστοιχη διαπίστωση γνώσης της ελληνικής γλώσσας που γίνεται βάσει των διατάξεων που ισχύουν γι' αυτές τις περιπτώσεις).

// Μαθήματα

Πρώτο Εξάμηνο			
Τίτλος Μαθήματος	Κατηγορία Μαθήματος	Ώρες Διδασκαλίας εβδ.	Πιστωτικές Μονάδες
1. Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση και Δημόσιες Πολιτικές	Υ	3	6
2. Ευρωπαϊκές Πολιτικές για την Εκπαίδευση, Κατάρτιση, Νεολαία και Αθλητισμό	Υ	3	6
3. Μεθοδολογία της Έρευνας	Υ	3	6
4. Μάθημα Επιλογής	Υ	3	6
5. Μάθημα Επιλογής	Υ	3	6

Δεύτερο Εξάμηνο			
Τίτλος Μαθήματος	Κατηγορία Μαθήματος	Ώρες Διδασκαλίας εβδ.	Πιστωτικές Μονάδες
1. Διεθνείς Θεσμοί και Παγκόσμια Διακυβέρνηση	Υ	3	6
2. Διεθνείς Οργανισμοί, Ανάπτυξη και Εκπαίδευση	Υ	3	6
3. Διεθνείς κι Ευρωπαϊκές Πολιτικές για την Έρευνα και την Καινοτομία	Υ	3	6
4. Μάθημα επιλογής	Υ	3	6
5. Μάθημα επιλογής	Υ	3	6

Τρίτο Εξάμηνο		
Τίτλος Μαθήματος	Κατηγορία Μαθήματος	Πιστωτικές Μονάδες
Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας	Υ	30

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Τίτλος Μαθήματος	Κατηγορία Μαθήματος	Ώρες Διδασκαλίας εβδ.	Πιστωτικές Μονάδες
Διασφάλιση της Ποιότητας στην Εκπαίδευση, Κατάρτιση, Έρευνα	Ε	3	6
Ένοπλες Συγκρούσεις και Εκπαίδευση	Ε	3	6
Ειδικά Θέματα Ευρωπαϊκής Πολιτικής: Μετανάστευση και Πολιτικές Ένταξης	Ε	3	6
Σύγκριση Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Συστημάτων	Ε	3	6
Εκπαίδευση, Αγορά Εργασίας και Επιχειρηματικότητα	Ε	3	6
Πολιτικές για την Πολυγλωσσία και τη Διαπολιτισμική Επικοινωνία	Ε	3	6
Εκπαίδευση, Δημοκρατία και Ανθρώπινα Δικαιώματα	Ε	3	6
Ψηφιακή Μάθηση, Εκπαίδευση ενηλίκων και δια βίου μάθηση	Ε	3	6
Θεωρία και Τεχνικές Διαπραγματεύσεων και Μεσολάβησης	Ε	3	6
Διοίκηση, Στρατηγική και Ηγεσία στην Εκπαίδευση	Ε	3	6
Εκπαίδευση, Τέχνη, Πολιτισμός και Πολιτιστική Διπλωματία	Ε	3	6
Διεθνοποίηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης: ο ευρωπαϊκός χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης και οι Περιφερειακές Συνεργασίες	Ε	3	6
Η Διάσταση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στο πλαίσιο της κοινωνικής οικονομίας	Ε	3	6

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Στόχος

Οι Διδακτορικές Σπουδές αποβλέπουν στη δημιουργία υψηλής ποιότητας και σύγχρονης επιστημονικής έρευνας, καθώς και στη δημιουργία επιστημόνων ικανών να συμβάλουν στην πρόοδο και εξέλιξη της επιστήμης, της συνεχούς έρευνας και εφαρμοσμένης επιστήμης. Οι απόφοιτοι των Διδακτορικών Προγραμμάτων προορίζονται να στελεχώσουν το ερευνητικό, επιχειρηματικό και εκπαιδευτικό δυναμικό της χώρας και του εξωτερικού. Συγχρόνως, το διδακτορικό πρόγραμμα αποτελεί για το Τμήμα, καθώς και γενικότερα για το Πανεπιστήμιο, πηγή ακαδημαϊκού κύρους και διεθνούς ακαδημαϊκής διάκρισης και συμβάλλει στην ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση της ερευνητικής παραγωγής.

Στην ιστοσελίδα του Τμήματος είναι αναρτημένος ο Κανονισμός Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος

Απαιτούμενα δικαιολογητικά

- α. Αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα
- β. Ανάλυση των ερευνητικών ενδιαφερόντων και προτεραιοτήτων
- γ. Πιστοποιητικό επαρκούς γνώσης μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας για την ερευνητική αξιοποίηση της διεθνούς βιβλιογραφίας
- δ. Δύο συστατικές επιστολές κατά προτίμηση από μέλη ΔΕΠ ΑΕΙ με τα οποία ο υποψήφιος είχε ή έχει ακαδημαϊκή σχέση
- ε. Αντίγραφα εργασιών που έχουν εκπονηθεί σε προηγούμενα προπτυχιακά ή μεταπτυχιακά προγράμματα από τα οποία ο υποψήφιος έχει αποφοιτήσει

Αιτήσεις – Διαδικασία Εγγραφής

Αιτήσεις υποβάλλονται δύο φορές κάθε ακαδημαϊκό έτος, η πρώτη στην έναρξη του χειμερινού εξαμήνου και η δεύτερη στην έναρξη του εαρινού εξαμήνου. Η αίτηση με τα απαραίτητα δικαιολογητικά καθώς και το αναλυτικό ερευνητικό υπόμνημα υποβάλλεται στη Γραμματεία του Τμήματος έως τις 10 Σεπτεμβρίου προκειμένου για το χειμερινό εξάμηνο και έως τις 10 Ιανουαρίου προκειμένου για το εαρινό εξάμηνο κάθε ακαδημαϊκού έτους. Σχετικές ανακοινώσεις δημοσιεύονται με τη μέριμνα της Γραμματείας του Τμήματος ΔΕΣ. Στην ίδια Γραμματεία υποβάλλονται οι σχετικές αιτήσεις υποψηφίων διδακτόρων.

Εφόσον ο υποψήφιος εκπληρώνει τις ως άνω προϋποθέσεις συντάσσει και υποβάλλει προς την Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος ερευνητική πρόταση στην οποία πρέπει να παρουσιάζει το προτεινόμενο αντικείμενο της διδακτορικής του έρευνας.

